

Treball de Fi de Grau

Títol

**Autonomia Estratègica Oberta:
Com responen els mitjans escrits a
la nova estratègia de la UE**

Autoria

David Tort González

Professorat tutor

Laura Cervi

Grau

Comunicació Audiovisual	
Periodisme	X
Publicitat i Relacions Públiques	
Comunicació Interactiva	
Comunicació de les Organitzacions	

Tipus de TFG

Projecte	
Recerca	X

Data

Del 3 al 7 de juny de 2024	X
26 de juliol de 2024	

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:	Autonomia Estratègica Oberta: Com responen els mitjans escrits a la nova estratègia de la UE			
Castellà:	Autonomía Estratéica Abierta: Como responden los medios escritos a la nueva estrategia de la UE			
Anglès:	Open Strategic Autonomy: How written media responds to the new EU strategy			
Autoria:		David Tort		
Professorat tutor:		Laura Cervi		
Curs:	2023/24	Grau:	Comunicació Audiovisual	
			Periodisme	X
			Publicitat i Relacions Públiques	
			Comunicació Interactiva	
			Comunicació de les Organitzacions	

Paraules clau (mínim 3)

Català:	Autonomia Estratègica Oberta, Unió Europea, Resiliència, Estats membres, Comissió Europea, Mitjans escrits, OTAN
Castellà:	Autonomía Estratéica Abierta, Unión Europea, Resiliencia, Estados miembros, Comisión Europea, Medios escritos, OTAN
Anglès:	Open Strategic Autonomy, European Union, Resilience, Member States, European Comission, Written Media, OTAN

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:	En aquest treball es pretén analitzar què és l'Autonomia Estratègica Oberta, com afecta el present i el futur de la Unió Europea i quin coneixement en té la població, a través d'una anàlisi dels articles publicats als mitjans de comunicació escrits espanyols. A més, poder entendre el context en què la UE llança aquest projecte i fins a quin punt és viable. L'anàlisi dels articles ens permetrà, a través de taules excel, extreure conclusions sobre el grau d'informació que arriba a la població.
Castellà:	En este trabajo se pretende analizar qué es la Autonomía Estratéica Abierta, como afecta el presente y el futuro de la Unión Europea y qué conocimiento tiene la población a través de un análisis de los artículos publicados a los medios de comunicación escritos españoles. Además poder entender el contexto en que la UE lanza este proyecto y hasta qué punto es viable y se está llevando a cabo actualmente.
Anglès:	This work aims to analyze what Open Strategic Autonomy is, how it affects the present and future of the European Union and what knowledge the population has through an analysis of the articles published in the Spanish written media. It is also possible to understand the context in which the EU is launching this project and to what extent it is viable and is currently being carried out.

Índex:

1. Introducció:	5
1.1. Justificació:	5
1.2. Objectes d'estudi:	5
1.3. Metodologia:	6
1.4. Objectius:	7
1.5. Hipòtesis:	9
2. Autonomia Estratègica Oberta: Què és?	10
2.1. Concepte:	11
3. Relació actual de la Unió Europea amb el món:	12
3.1. Invasió de Rússia a Ucraïna: un test per a la resiliència de la Unió Europea...	13
3.2. Cooperació entre la UE i l'OTAN:	14
3.3. La UE i els BRICS: Dos mons contraposats?	15
3.4. La UE i l'Amèrica Llatina: una relació en expansió	16
4. Inici i consolidació del projecte:	17
4.1. Estratègia Europea de Seguretat (Solana, 2003):	18
4.2. Estratègia Global per la Política Exterior i Seguretat de la Unió Europea (Mogherini, 2016):	20
5. Què estan fent per aconseguir l'Autonomia Estratègica?	23
5.1. Resilient EU2030:	24
5.1.1. Reforçament de la capacitat de producció interna:	25
5.1.2. Respondre a l'emergència mediambiental:	27
5.1.3. Reforçar el comerç mundial i el sistema multilateral:	28
5.2. RepowerEU Plan:	30
5.2.1. Estalviar energia:	31
5.2.2. Diversificar les importacions d'energia:	32
5.2.3. Accelerar cap a la transició energètica verda europea:	33
6. Comunicació externa de la Unió Europea:	34
7. Què sap i pensa la gent espanyola de la Unió Europea?	38
7.1. Anàlisi de l'Eurobaròmetre de la Comissió Europea:	39
7.2. Anàlisi del Baròmetre del Real Instituto Elcano:	42
8. Anàlisi dels mitjans escrits sobre l'Autonomia Estratègica Oberta:	49
8.1. Què s'ha analitzat?	49
8.2. Com s'ha dut a terme l'anàlisi?	49
8.3. Anàlisi dels resultats i taules creuades:	50
8.3.1. ABC:	50
8.3.2. El Mundo:	53
8.3.3. El País:	57
8.3.4. El Periódico:	62

8.3.5. La Vanguardia:.....	66
9. Conclusions:.....	70
10. Annexos:.....	76
10.1. Excel ABC:.....	76
10.2. Excel El Mundo:.....	76
10.3. Excel El País:.....	76
10.4. Excel El Periódico:.....	77
10.5. Excel La Vanguardia:.....	77
11. Bibliografia:.....	77
11.1. Articles analitzats de mitjans:.....	77
11.1.1. ABC:.....	77
11.1.2. El Mundo:.....	79
11.1.3. El País:.....	81
11.1.4. El Periódico:.....	84
11.1.5. La Vanguardia:.....	85
11.2. Resta de links:.....	88

1. Introducció:

1.1. Justificació:

La Unió Europea es troba davant d'un dels desafiaments més significatius de la seva història. La crisi global derivada de la pandèmia de la COVID-19 i l'agressió russa a Ucraïna han posat en evidència les vulnerabilitats i les dependències crítiques de la UE en sectors essencials com l'energia, les matèries primeres i la tecnologia. En aquest context de creixent complexitat i competitivitat internacional, la Comissió Europea ha identificat la necessitat de reforçar la capacitat de la UE per prendre decisions i accions de manera autònoma, mantenint al mateix temps els seus valors de cooperació internacional i la seva influència com a gran mercat global.

L'Autonomia Estratègica Oberta (AEO) és la resposta de la Comissió Europea davant aquesta situació. Aquest nou paradigma busca construir una UE més resilient, competitiva i sostenible, capaç de defensar els seus interessos en un món en constant canvi. La necessitat d'aquesta autonomia es fa evident en un context global caracteritzat per una creixent rivalitat entre les principals potències, com els Estats Units amb la Xina o Rússia, que subratlla la urgència que la UE protegeixi els seus interessos sense caure en dependències externes excessives. Aquesta estratègia implica un enfocament integral: enfortir la capacitat de defensa, promoure la investigació i el desenvolupament de noves tecnologies i diversificar les fonts d'energia i matèries primeres. Així, l'Autonomia Estratègica Oberta no suposa un aïllament de la UE, sinó una evolució cap a un paper més fort com a actor global.

1.2. Objectes d'estudi:

El principal objecte d'estudi del present treball és l'anàlisi que els mitjans escrits espanyols fan sobre l'Autonomia Estratègica Oberta. En temes, a priori, tan desconeguts per la població general, el tractament que en fan els mitjans és fonamental en la configuració de l'opinió pública. Aquesta anàlisi inclou els articles dels cinc principals diaris espanyols i catalans (*ABC*, *El Mundo*, *El País*, *El Periódico*, *La Vanguardia*) on es mencioni al títol o al subtítol el terme *Autonomia Estratègica* i es pretén entendre de quina manera es tracten aquestes notícies i de

quins temes i situacions parlen. Aquest estudi no només analitzarà la freqüència i el context en els que es parla de l'AEO, sinó també els tons i les perspectives adoptades, comparant les diferents línies editorials i identificant els enfocaments principals. Primer, però, és necessari entendre què és l'AEO i al llarg del marc teòric s'hi aprofundeix.

El segon objecte d'estudi és la situació actual de la Unió Europea. En un món globalitzat on les tensions augmenten i els poders tradicionals varien cap a una societat multipolar, la Unió Europea lluita per a mantenir-se com a un important actor global. Conèixer la seva situació actual, la relació amb la resta de països i els principals passos que està donant cap al futur són algunes de les prioritats d'aquest treball per a poder entendre el perquè de la necessitat de l'Autonomia Estratègica. Aquesta anàlisi inclou una revisió de les polítiques internes i externes de la UE, la seva capacitat d'influència en l'escena internacional, i els desafiaments que enfronta, com ara la cohesió entre els seus membres, les crisis econòmiques i sanitàries, i les amenaces a la seguretat. També es tindrà en compte l'evolució històrica de la UE i com els esdeveniments recents han impactat en la seva estratègia global.

1.3. Metodologia:

La realització d'aquest treball ha seguit un procés metodològic estructurat en quatre fases principals, que han permès arribar a una anàlisi exhaustiva de l'Autonomia Estratègica Oberta (AEO) i la seva cobertura mediàtica en els mitjans escrits espanyols. El punt de partida va ser la fase de documentació, on, malgrat tenir una noció inicial del tema, va ser necessari aprofundir-hi de manera significativa. Aquesta etapa va implicar la revisió de diverses fonts acadèmiques, informes de la Unió Europea, articles especialitzats i altres materials rellevants oficials o periodístics que proporcionessin una comprensió sòlida de l'AEO i del context en què s'implementa (vegeu bibliografia).

Amb aquesta base documental, es va procedir a la creació d'un índex provisional. Aquest índex va ser dissenyat per guiar la recerca i estructurar el treball, assegurant que es cobrissin tots els aspectes necessaris per a una anàlisi completa. L'índex es

va basar en dos pilars fonamentals: el marc teòric, que abordaria les definicions, conceptes i antecedents de l'Autonomia Estratègica Oberta, i el marc pràctic, enfocat en l'anàlisi dels mitjans de comunicació. Aquest índex ha anat canviant segons era convenient pel treball fins a arribar a l'índex definitiu.

La següent part del treball, el desenvolupament del marc teòric, consisteix en l'aprofundiment dels aspectes conceptuals de l'AEO. Això va implicar una anàlisi detallada dels documents oficials de la Unió Europea sobre temes relacionats com la sobirania estratègica, la seguretat energètica i la política de defensa europea. L'objectiu és proporcionar una base teòrica robusta que permeti comprendre les raons i els objectius darrere de la implementació de l'AEO.

Un cop establert el marc teòric, es va passar a la fase pràctica. Aquesta última i central etapa del treball se centra en l'anàlisi del tractament informatiu que els principals diaris espanyols i catalans fan de l'Autonomia Estratègica Oberta. Es van seleccionar cinc mitjans (*ABC*, *El Mundo*, *El País*, *El Periódico*, *La Vanguardia*) i es van revisar els articles on es mencionava el terme AEO al títol o subtítol. L'anàlisi es va centrar a identificar les perspectives i enfocaments adoptats per cada mitjà, així com els temes i situacions destacats. Aquesta investigació permet conèixer com els mitjans contribueixen a la configuració de l'opinió pública sobre la AEO. Finalment, i a partir dels resultats obtinguts d'aquesta anàlisi, s'han dut a terme unes conclusions de les taules creuades i confirmant o refutant les hipòtesis la introducció.

1.4. Objectius:

Els objectius del present treball són els següents:

- **Comprendre què és l'Autonomia Estratègica Oberta i la seva importància:** Aquest objectiu busca desglossar i definir clarament què és l'Autonomia Estratègica Oberta, incloent-hi els seus orígens, els seus objectius i les seves aplicacions pràctiques dins del context de la Unió Europea. Es pretén obtenir una visió integral de com aquest concepte s'integra en les polítiques europees i com pretén enfortir la capacitat de la UE

per actuar de manera independent en àmbits clau com la defensa, la tecnologia i l'energia.

- **Analitzar la situació actual de la Unió Europea en el context global:** Aquest objectiu se centra a examinar la posició de la UE en un món cada vegada més multipolar i competitiu. S'analitzaran els desafiaments i les oportunitats que afronta la UE, incloent-hi la seva relació amb altres potències globals, la seva capacitat d'influència i els esforços per mantenir la seva cohesió interna. Això inclou l'estudi de les polítiques internes i externes de la UE, així com els esdeveniments recents que han afectat la seva estratègia global.
- **Investigar el tractament informatiu dels mitjans espanyols sobre l'Autonomia Estratègica Oberta:** Aquest objectiu pretén desxifrar la manera en què els principals diaris escrits espanyols aborden l'AEO. Es durà a terme una anàlisi detallada de la freqüència amb què es menciona, el context en què es presenta, així com les visions i les perspectives utilitzades en la seva cobertura. A més, es pretén examinar els temes i les situacions que es destaquen més sovint per comprendre com es configuren les narratives mediàtiques i a quines seccions del diari s'emmarquen. L'objectiu final és identificar possibles biaixos en la cobertura i comprendre com aquests poden influir en la formació de l'opinió pública sobre aquest tema.
- **Identificar les diferències en el tractament mediàtic entre diferents mitjans de comunicació:** Aquest objectiu persegueix analitzar les variacions en la cobertura de l'Autonomia Estratègica Oberta entre diferents mitjans de comunicació. Es buscarà determinar si hi ha diferències significatives en la manera com cada mitjà aborda el tema, quins aspectes s'hi destaquen i com les línies editorials influeixen en la presentació de la informació. Això ajudarà a comprendre millor la diversitat de narratives i perspectives existents.

1.5. Hipòtesis:

Les hipòtesis seleccionades per investigar al llarg del treball són les següents:

- Els ciutadans espanyols tenen un grau de coneixement sobre les polítiques de la Unió Europea i l'Autonomia Estratègica molt baix.
- Els principals mitjans de comunicació espanyols mencionen l'Autonomia Estratègica Oberta amb poca freqüència en comparació amb altres temes europeus i d'una manera molt superficial.
- Els mitjans reflecteixen les postures i prioritats del govern espanyol en la seva cobertura de l'Autonomia Estratègica Oberta, amb variacions de contingut i d'opinió segons el grau d'alineament amb les polítiques del govern.
- La cobertura de l'Autonomia Estratègica Oberta augmenta significativament en resposta a esdeveniments que afecten més la ciutadania i la política estatal, com la Presidència Espanyola al Consell de la Unió Europea.

MARC TEÒRIC

2. Autonomia Estratègica Oberta: Què és?

L'Autonomia Estratègica Oberta delimita el nou paradigma que la Comissió Europea pretén instaurar amb l'objectiu de reforçar la seva autosuficiència per a la presa de decisions i accions independents. Tot preservant els seus valors com a força de cooperació internacional i potència de mercat global, aspira a construir una UE més resilient, competitiva i sostenible. Aquest enfocament representa un canvi substancial en l'abordatge de qüestions de sobirania i seguretat, en resposta a un món cada vegada més complex i competitiu.

La necessitat d'aquesta autonomia es fa evident en un context global caracteritzat per una creixent rivalitat entre les principals potències. Les tensions entre els Estats Units i la Xina, juntament amb altres actors internacionals emergents, han destacat la imperiosa necessitat de la UE de prendre mesures i protegir els seus interessos sense caure excessivament en dependències externes. Això implica el reforçament de la capacitat de defensa, la promoció de la investigació, el desenvolupament de noves tecnologies i la diversificació de les fonts energètiques i matèries primeres per minimitzar la dependència d'altres països. Malgrat aquesta transició cap a una major autonomia, la UE manté el seu compromís amb la cooperació internacional, sent un defensor actiu d'institucions multilaterals com les Nacions Unides i col·laborant amb altres actors globals, incloent-hi els seus aliats tradicionals com els Estats Units. Així doncs, l'Autonomia Estratègica Oberta no implica un aïllament de la UE del món, sinó un pas més en la seva evolució cap a un paper més robust com a actor global.

Innegablement, l'avenç de la globalització ha creat diverses dependències estratègiques de la UE amb països tercers, les quals, en els darrers anys, han emergit com una amenaça considerable per al benestar dels ciutadans. Esdeveniments internacionals com la pandèmia de la Covid-19 o la invasió russa d'Ucraïna han impactat negativament en el funcionament adequat del Mercat Únic, desestabilitzant les cadenes de subministrament de materials com ara equipament sanitari, semiconductors, energia i aliments. Això ha provocat problemes d'escassetat i crisis de preus en productes alimentaris com el blat.

Aquestes dependències han quedat clares a causa de les crisis viscudes recentment. Amb l'objectiu de millorar els nivells d'autosuficiència, la UE ha identificat la reindustrialització del continent com un dels reptes fonamentals. De fet, Pedro Sánchez, el president del govern espanyol, ha assenyalat que el desenvolupament de l'Autonomia Estratègica Oberta és "una de les principals prioritats de la presidència espanyola de la UE" (Pedro Sánchez, 2023)¹. A més, el líder del PSOE ha recolzat aquest projecte europeu amb dades que destaquen la necessitat d'avançar en aquesta direcció. Pel que fa al sector energètic, la dependència del gas rus ha complicat significativament l'ús d'aquesta font d'energia en molts països del nord i del centre d'Europa. Per exemple, la UE només és capaç de produir el 20% dels panells solars necessaris per a realitzar la transformació verda plantejada pel continent, una xifra clarament insuficient.

2.1. Concepte:

"L'*Autonomia Estratègica Oberta* (AEO) és el marc de referència escollit per la Unió Europea per fer front a les profundes transformacions tecnològiques i geopolítiques que s'estan produint al món" (*Autonomia Estratègica Oberta per una UE competitiva i resiliència*, 2023)². Aquesta és la definició que la mateixa Unió Europea dona a aquest projecte. El concepte descriu fidelment l'objectiu d'aquesta idea: Aconseguir una major autonomia com a bloc únic sense perdre de vista els valors europeus de mercat potent en l'economia mundial per "actuar de forma autònoma quan i on sigui necessari i col·laborar amb socis sempre que sigui possible".

Amb aquest nom, la Unió Europea busca transmetre la necessitat d'assumir un paper més independent en la presa de decisions. La utilització del concepte "autonomia" indica la voluntat de la UE de dependre menys de tercers països

¹Govern d'Espanya. (2023, febrer 6). Sánchez destaca que la autonomía estratégica abierta contribuirá a una UE más resiliente y sostenible. La Moncloa.
<https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2023/060223-sanchez-autonomia-estrategica-abierta.aspx>

²Consell de la Unió Europea. (2023). Autonomía estratégica abierta. Presidencia española del Consejo de la UE: Resilient EU2030.
<https://spanish-presidency.consilium.europa.eu/es/programa/autonomia-estrategica-abierta-presidencia-espanola-consejo-ue-resilient-eu2030/>

especialment en matèria energètica i de defensa. Desenvolupament militar, tecnològic i científic són tres dels pilars per la millora del nivell d'independència del continent. El treball coordinat entre els estats membres en aquests aspectes és clau per aconseguir l'autonomia que vol la UE. D'altra banda, l'adjectiu "oberta" ens fa veure que no és un projecte d'aïllament o completa autosuficiència. La naturalesa del món on vivim, globalitzat i interconnectat fa impossible l'autarquia i fa evident la necessitat de coexistir i cooperar amb la resta de potències per promoure un desenvolupament just, ecològic i de seguretat global.

Així doncs, la combinació d'autonomia i obertura és crucial per entendre el rumb que pren la UE. El concepte d'"Autonomia Estratègica Oberta" aporta una visió completa de la posició que pren la Unió en l'escenari internacional, buscant una dependència major sense perdre els valors de competitivitat, sostenibilitat i cohesió. Aquest projecte no és un fi o un objectiu estàtic, sinó un procés continu de desenvolupament durador en el temps que ve d'anys enrere. El diàleg, la negociació i la cooperació és clau per consolidar la posició de la Unió Europea com a actor global influent.

3. Relació actual de la Unió Europea amb el món:

En un inici de dècada del tot convuls, l'esclat de la pandèmia i les guerres prop de les fronteres de la Unió Europea han posat de manifest l'excessiva dependència de la Unió en tercers països. La falta de béns o matèries primeres en aquests moments clau així ho han demostrat. Alguns exemples d'això van ser la dependència de la UE en la construcció de mascaretes i vacunes a la COVID-19, l'absència de matèries primeres per al desenvolupament de la indústria, o la falta de gas provinent de Rússia a causa de la guerra. Aquests són només alguns exemples que fan latent la necessitat de la UE de refermar-se com un actor autosuficient i resiliènt davant situacions que puguin esdevenir en la societat canviant que es viu avui en dia.

Ucraïna està duent a terme el procés d'incorporació a la UE, les relacions amb l'Amèrica Llatina avancen i l'OTAN s'unifica per protegir també les seves fronteres contra l'amenaça russa mentre els *BRICS* + es confirmen com a nous actors en l'escenari econòmic mundial. El món on vivim viu una època clau en la seva història,

on les potències viuen un procés de transformació i adaptació a la nova realitat en un món cada cop més multipolar.

3.1. Invasió de Rússia a Ucraïna: un test per a la resiliència de la Unió Europea

Després d'una pandèmia complicadíssima a escala mundial, i en ple intent de recuperar els nivells de comerç i economia prepandèmica, Rússia envaeix Ucraïna el 24 de febrer de 2022. La resposta de la UE és immediata: "Suport indestructible a Ucraïna i la seva població i condemnen fermament l'agressió militar de Rússia"³. Des d'aleshores, la UE ha implementat un paquet de sancions econòmiques contra Rússia sense precedents en la seva història. L'objectiu d'aquestes mesures és debilitar la base econòmica de Rússia, privant-la de tecnologia, béns i serveis crucials de la UE, i limitant la seva capacitat per a finançar la guerra.

Les sancions inclouen la prohibició de venda de diversos materials i serveis a Rússia, com ara tecnologia, avions, semiconductors, béns de luxe i *software*. A més, s'han imposat restriccions financeres, congelant els actius del Banc Central de Rússia i de diverses entitats bancàries russes, i prohibint la transacció amb certs bancs i empreses del país.

L'impacte de les sancions ja s'ha fet notar en l'economia russa, amb una caiguda del PIB, un augment de la inflació i una reducció del valor de la seva moneda. No obstant això, el seu impacte final és incert i dependrà de diversos factors, com ara la capacitat de Rússia per a adaptar-s'hi i la durada que acabi tenint la guerra.

En aquest context sancionador, la UE ha optat també per implementar sancions a Bielorrússia i a l'Iran, països aliats de Rússia. En el cas de Bielorrússia, com a resposta de la seva participació en la invasió d'Ucraïna, i en el cas de l'Iran, per la relació de fabricació i subministrament de drons a Rússia.

³Consell de la Unió Europea. (2023). Respuesta de la UE a la invasión de Ucrania.
<https://www.consilium.europa.eu/es/policies/eu-response-ukraine-invasion/>

A més de les sancions econòmiques a Rússia, Bielorússia i l'Iran, les ajudes de la UE han passat també per l'enviament d'armes i equip militar a Ucraïna, la provisió d'assistència humanitària i l'acollida de refugiats ucraïnesos.

Aquesta guerra està significant una prova per l'autonomia i la resiliència de la Unió Europea, ja que depenia de les seves relacions amb Rússia en temes de seguretat, defensa, economia i especialment en matèria d'energia, on l'absència de gas provinent de Rússia ha estat un mal de cap per molts països de l'est i el nord d'Europa. La relació entre la UE i Rússia és actualment inexistent, la guerra ha produït una bretxa de confiança entre ambdues parts absoluta i la relació serà difícil de reparar en un futur.

3.2. Cooperació entre la UE i l'OTAN:

La relació entre la Unió Europea (UE) i l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord (OTAN) ha evolucionat significativament en els darrers anys, passant d'una col·laboració puntual a una veritable associació estratègica. Avui dia, ambdues organitzacions treballen conjuntament per a afrontar els reptes de seguretat del segle XXI, com ara la ciberguerra, la desinformació i el canvi climàtic, entre d'altres.

De fet, cal no oblidar que només 5 dels 27 països que conformen la Unió Europea no formen part de l'OTAN: Àustria, Xipre, Irlanda, Malta i Suècia, tot i que aquest últim està en procés d'adhesió per la delicada situació a les seves fronteres amb Rússia. Per tant, són 22 estats membres els que formen part de la UE i l'OTAN simultàniament. Per altra banda, l'OTAN està formada per 30 països, entre els que els conformen els Estats Units, Canadà o el Regne Unit.

Si bé l'inici de la relació entre ambdues institucions es remunta a inicis de segle, la invasió russa d'Ucraïna ha marcat un punt d'inflexió entre la UE i l'OTAN. La guerra ha posat de manifest la importància de la defensa col·lectiva i ha reforçat la necessitat d'una resposta unitària per part dels països occidentals. L'OTAN, per la seva part, ha deixat de manifest que està disposada a defensar les seves fronteres contra qualsevol atac rus i inclús Macron, president de França, ha mencionat que l'OTAN es planteja enviar tropes de diferents països a Ucraïna.

El primer pacte entre la UE i l'OTAN es remunta a l'any 2003, amb els acords "Berlín plus", que permetien a la UE recórrer a alguns actius de l'OTAN en cas de necessitat. Des d'aleshores fins avui en dia, són 6 les declaracions en conjunt entre ambdues associacions (2003, 2016, 2017, 2018, 2022 i 2023) entre les quals han aprofitat moltes postures per treballar en comú i en paral·lel, especialment en temes de ciberseguretat i antiterroristes. L'última declaració signada marca 14 punts en què mostren, com a visió conjunta, el mode en què la UE i l'OTAN combatran de manera conjunta l'amenaça russa i les diferents amenaces comunes per la seguretat ciutadana. A més, comuniquen que ampliaran i intensificaran la seva cooperació en àmbits com: competència geoestratègica, resiliència i protecció d'infraestructures crítiques, tecnologies emergents, àmbit espacial, canvi climàtic i manipulació d'informació per part d'agents exteriors (Declaració conjunta de sobre la cooperació UE-OTAN, 10 de gener de 2023)⁴.

3.3. La UE i els BRICS: Dos mons contraposats?

En un món cada vegada més multipolar, on el poder s'escampa entre diversos actors, la relació entre la Unió Europea i el grup de països emergents coneguts com a BRICS (Brasil, Rússia, Índia, Xina i Sud-àfrica) es torna cada vegada més important. Tot i les grans divergències en valors i sistemes polítics, ambdues parts tenen un interès comú en la promoció de la pau, la seguretat i la prosperitat a escala global.

Els BRICS són una associació econòmica-comercial intergovernamental de països en creixement on es desenvolupa el diàleg i la cooperació multilateral. Amb una població conjunta que supera els 3.000 milions de persones i un PIB que supera els 20 bilions de dòlars, representen un bloc econòmic i polític de gran pes en l'escenari internacional. Cal destacar que acumulen prop del 45% de població mundial i el 30% del PIB, situant-lo com una associació de molt poder a escala global. A més, països com els Emirats Àrabs, Aràbia Saudita, Etiòpia, Egipte, Iran i Argentina han estat

⁴

Consell de la Unió Europea. (2023, enero 10). Declaración conjunta UE-OTAN, 10 de gener de 2023. <https://www.consilium.europa.eu/es/press/press-releases/2023/01/10/eu-nato-joint-declaration-10-january-2023/>

convidats a entrar, tot i que l'últim ja ha declinat aquesta oferta amb l'entrada de Milei al govern. Si es confirmés l'entrada de la resta de països, els nous BRICS serien els productors del 44% del petroli mundial. De fet, la representant de Sud-àfrica a la UE ja anomena el bloc com a *BRICS+* i diu que "l'expansió dels BRICS s'ha de veure com un acte de desenvolupament i cooperació, no com un atac a occident" (*Voice of Europe*, 2024)⁵.

Històricament, la relació entre la UE i els BRICS ha estat marcada per una certa asimetria. La UE ha estat tradicionalment el principal soci comercial dels BRICS, principalment en importacions, mentre que la seva participació en el mercat europeu ha estat menor. No obstant això, en els darrers anys, s'ha observat un creixent interès per aprofundir la cooperació en àmbits com ara el comerç, la inversió, la tecnologia i el canvi climàtic. Si ve les relacions entre la UE i Rússia són inexistents, la relació comercial amb els BRICS continua latent, ja que se'ls considera un bloc clau en matèria energètica i de matèries primeres. Tot i això, la visió de la Unió Europea i els BRICS en termes de transició ecològica són molt diferents. Si bé la UE advoca per una transició pactada i ràpida, els països en desenvolupament recolzen el dret d'impulsar el seu creixement a través de l'explotació de combustibles fòssils.

Tot i aquestes discrepàncies en termes ecològics, la relació entre tots dos blocs és creixent. Un exemple d'aquesta tendència positiva és la creació del Diàleg UE-BRICS, un fòrum de discussió i cooperació entre les dues parts que ha abordat temes com ara la reforma del sistema financer internacional, la seguretat alimentària i la lluita contra el canvi climàtic.

3.4. La UE i l'Amèrica Llatina: una relació en expansió

La relació entre la Unió Europea (UE) i l'Amèrica Llatina ha evolucionat significativament en els darrers anys, passant d'un enfocament basat en l'ajuda al desenvolupament a una cooperació més estreta i multidimensional. Avui dia,

⁵Voice of Europe. (2023). The chief representative of South Africa in the EU: Alliance expansion is not a challenge to other systems.

<https://www.voiceofeurope.com/the-chief-representative-of-south-africa-in-the-eu-alliance-expansion-is-not-a-challenge-to-other-systems/>

ambdues regions s'enfronten a reptes globals similars, com ara el canvi climàtic i la transició verda i digital. En aquest context, la cooperació entre la UE i l'Amèrica Llatina es torna cada vegada més crucial per a construir un futur més just i sostenible per a tots.

Els pilars d'aquesta cooperació es basen en diversos instruments, com ara els acords d'associació i les cimeres UE-CELAC. Aquests instruments estableixen un marc per a la cooperació en àmbits d'interès mutu, com ara el comerç, la inversió, el canvi climàtic, el desenvolupament sostenible, la seguretat i la justícia, la ciència, la tecnologia i la innovació. De fet, en l'última reunió entre els caps de govern de la Unió Europea i l'Amèrica Llatina i el Carib (ALC) a Brussel·les, es va acordar la inversió de la UE de quaranta-cinc mil milions d'euros per 2027 a través del programa *Global Gateway*, amb la fi de “recolzar una transició verda justa, una transformació digital inclusiva i resultats de desenvolupament humà a l'Amèrica Llatina i el Carib” (*Global Gateway*, 2023)⁶.

En l'actualitat, la UE és el principal soci comercial de l'Amèrica Llatina, amb un intercanvi comercial que supera els 300.000 milions d'euros anuals. A més, la UE és un important inversor a la regió, amb inversions que superen els 100.000 milions d'euros. Pels països membres, l'Amèrica Llatina és una zona clau pel que fa a l'obtenció de matèries primeres, amb zones de producció minera molt importants.

No obstant això, la relació no està exempta de reptes. La desigualtat econòmica i social a la regió, la corrupció i la falta d'institucions sòlides són alguns dels factors que dificulten un major aprofundiment de la relació. Actualment, la UE treballa conjuntament per aturar el terrorisme, el narcotràfic i la delinqüència organitzada a la zona.

4. Inici i consolidació del projecte:

La idea de fer de la Unió Europea un actor més independent en l'escena global

⁶European Commission. (2023). Global Gateway.
https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_en

sobrevola Europa des d'inicis de segle. Si bé els primers moviments per arribar al concepte d'Autonomia Estratègica Oberta que coneixem avui en dia no van començar fins al 2016, la idea de fer de la Unió un actor més independent i autosuficient es remunta a principis del segle XXI. Els canvis en el panorama geopolític i els desafiaments que afrontaven la UE i la resta del món feien evident la necessitat de reforçar-se en defensa i seguretat. La dependència en defensa cap als Estats Units i la intervenció nord-americana a l'Iraq, per exemple, van posar en relleu el debat sobre la necessitat de la UE de desenvolupar les seves capacitats de defensa, així garantint la seva autonomia d'acció en l'escenari internacional. Així doncs, l'any 2003, la Unió Europea va publicar la primera estratègia conjunta de defensa.

4.1. Estratègia Europea de Seguretat (Solana, 2003):

L'any 2003, Javier Solana, aleshores Alt representant per la Política Exterior i la Seguretat Comuna de la Unió Europea (PESC), va publicar l'*Estratègia Europea de Seguretat: Una Europa segura en un món millor* (EES)⁷. En aquest text, Solana identificava una sèrie de desafiaments que la Unió Europea afrontava com a amenaces directes per la seva seguretat, entre les quals destacava principalment la lluita contra el terrorisme (després de l'11S). Altres amenaces que l'Alt Representant advertia eren la proliferació d'armes de destrucció massiva, els conflictes regionals i la delinqüència organitzada. Aquest document va suposar un avenç significatiu en la identitat estratègica de la Unió Europea i va ser el primer pas per, anys més tard, constituir les bases del full de ruta de l'Autonomia Estratègica Oberta.

La publicació d'aquest text per la proliferació de la defensa dins la Unió va venir precedida pel descontentament de Solana i d'alguns països d'Europa amb la gestió del govern dels Estats Units amb la crisi de l'Iraq. Les relacions transatlàntiques no passaven pel seu millor moment i el debat sobre la independència en termes de seguretat i defensa estava més latent que mai. Així doncs, el desembre de 2003 es va publicar l'*Estratègia Europea de Seguretat*, i s'ha convertit, des d'aleshores, en

⁷Consell de la Unió Europea. (2016). Estrategia global para la política exterior y de seguridad de la Unión Europea: Una visión compartida, una acción común: Una Europa más fuerte. <https://www.consilium.europa.eu/media/30808/qc7809568esc.pdf>

una fita del desenvolupament de la política exterior i la seguretat de la UE. Per primer cop, la Unió Europea es posava d'acord per fer una anàlisi i avaluació conjunta de les amenaces que sobrevolaven el continent i “establir objectius comuns en matèria de defensa per garantir la seguretat partint dels valors bàsics de la Unió”, tal com mencionava Solana a la EES.

El també conegut com a *Documento Solana* establia tres objectius estratègics: fer front a les amenaces, crear seguretat als països veïns i desenvolupar un ordre internacional basat en un multilateralisme eficaç sota la direcció de les Nacions Unides. Per aconseguir aquests objectius, l'EES posa de manifest la necessitat d'augmentar el nivell d'activitat exterior, ampliar la disponibilitat de les capacitats operatives i millorar la coherència de la política exterior europea. Així doncs, aquest document va aportar les bases doctrinals pel desenvolupament de la política europea de seguretat en la lluita contra el terrorisme i la resta d'amenaces als estats membres.

El 2008, cinc anys més tard de l'adopció de l'EES, i amb els substancials canvis que s'havien produït a la Unió Europea, passant de ser 15 a 27 països (amb l'ampliació el 2004 de República Txeca, Xipre, Eslovàquia, Eslovènia, Estònia, Hongria, Letònia, Lituània, Malta i Polònia i el 2007 de Bulgària i Romania), l'Estratègia Europea de Seguretat va revisar-se, “no amb la pretensió de substituir-la, sinó de reforçar-la” (*Estratègia Europea de Seguretat*, 2003)⁸. Alguns dels canvis principals que es van dur a terme van ser els següents: en primer lloc, ampliar la visió i el rang de l'EES. No només es va centrar en la seguretat i la defensa militar, sinó que va incorporar assumptes com la seguretat energètica, la ciberseguretat, la seguretat ambiental i la seguretat sanitària, apropant-se molt més al que tenim avui en dia. En segon lloc, la reforma de l'EES es va centrar a enfocar en la prevenció de conflictes, reconeixent la importància d'abordar les causes per evitar l'escalada de les crisis. Finalment, i amb les tensions amb els EEUU enrere, la revisió del 2008 va donar molta importància a la cooperació amb els socis estratègics, tan en conflictes interns entre estats membres com fora de la UE per abordar desafiaments a la seguretat

⁸Consell de la Unió Europea. (2016). Estrategia global para la política exterior y de seguridad de la Unión Europea: Una visión compartida, una acción común: Una Europa más fuerte. <https://www.consilium.europa.eu/media/30808/qc7809568esc.pdf>

global. Això incloïa una major col·laboració especialment amb organitzacions internacionals com l'OTAN o les Nacions Unides.

4.2. Estratègia Global per la Política Exterior i Seguretat de la Unió Europea (Mogherini, 2016):

Vuit anys més tard, però, els dies 28 i 29 de juny de 2016, davant els canvis que s'estaven produint a la UE i al món, l'Alta Representant d'Assumptes Exteriors i Seguretat d'aleshores, Federica Mogherini, va presentar davant el Consell Europeu l'*Estratègia Global per la Política Exterior i Seguretat de la Unió Europea*⁹ (EUGS, per les sigles en anglès) nomenada: "Una visió comuna, una actuació conjunta: una Europa més forta". Mogherini va presentar el projecte i les línies d'actuació del que seria l'estratègia de la Unió Europea no només en termes de seguretat i defensa, sinó també en desenvolupament sostenible, migració i ajuda humanitària. Aquest nou moviment de l'Alta Representant buscava substituir l'EES del 2003 per adequar l'estratègia europea als temps actuals i fer d'Europa, tal com indica el seu nom, un actor influent en el nou ordre mundial. En aquest document, s'utilitza per primer cop el terme *Autonomia estratègica* i l'Alta Representant ho fa fins a 4 ocasions:

- "L'Estratègia alimenta l'ambició de l'**Autonomia estratègica** de la Unió Europea. És necessària per promoure els interessos comuns dels nostres ciutadans, així com dels nostres principis i valors". (pàg. 4, EUGS, 2016)
- "Un nivell apropiat d'ambició i d'**Autonomia estratègica** és important per l'habilitat d'Europa de promoure la pau i la seguretat dins i fora les seves fronteres". (pàg. 9, EUGS, 2016)
- "Un nivell adequat d'ambició i d'**Autonomia estratègica** és important per la capacitat d'Europa de fomentar la pau i salvaguardar la seguretat dins i fora les seves fronteres". (pàg. 19, EUGS, 2016)
- "Una defensa europea sostenible, innovadora i competitiva és essencial per

⁹Servicio Europeo de Acción Exterior. (2023). The European Union's Global Strategy: Three Years On, Looking Forward. https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/eugs_review_web_0.pdf

l'**Autonomia estratègica** i per una Política Comuna de Seguretat i Defensa (PCSD) creïble". (pàg. 45, EUGS, 2016).

A diferència de l'Estratègia Europea de Seguretat del 2003, el nou projecte de Mogherini no se centra exclusivament en la defensa i seguretat del continent en la faceta més tradicional del terme. Dona importància a factors que són determinants per entendre la Unió Europea de l'actualitat, com el desenvolupament sostenible, la ciberseguretat (que ja apareixia mencionada a la reforma de 2008), l'ajuda humanitària i la gestió de la immigració o la creació d'una Autonomia estratègica. A més, associa l'acció exterior de la Unió Europea amb la promoció dels seus interessos principals, com són la pau i la seguretat, la prosperitat i la democràcia. Per exemple, l'EUGS posa un èmfasi important en la relació entre seguretat i desenvolupament sostenible, ja que desafiaments com el canvi climàtic, la desigualtat i la pobresa poden tenir implicacions en la seguretat significatives. També estableix mesures per abordar temes com la migració forçada, cooperant amb els països d'origen per reforçar-ne l'estabilitat política i lluitar contra la pobresa i el tràfic de persones.

La Guerra de Síria, l'annexió russa de Crimea, el terrorisme d'ISIS, la desinformació, l'increment de la influència de la Xina en l'economia mundial i l'augment de pes de l'Àfrica en el comerç internacional eren alguns dels factors que generaven incertesa i canvis dins el paradigma social i mundial on, enmig, s'hi trobava la Unió Europea amb el Brexit sobre la taula. Aquest nou full de ruta aposta fermament pel projecte d'integració europea per fer front a les amenaces i desafiaments del panorama internacional. L'EUGS apareix com una reafirmació de la UE per a unificar-se i sobreviure, a través d'un mercat interior sòlid i un sistema econòmic internacional obert, molt lligat al desenvolupament tecnològic sostenible.

L'Estratègia Global per la Política Exterior i Seguretat de la Unió Europea defineix cinc prioritats que guien els objectius de la UE en termes de seguretat per als propers anys. En primer lloc, subratlla la necessitat de reforçar la resiliència tant dels estats membres com dels països veïns de la Unió, a través de promoure la seva estabilitat i desenvolupament sostenible. En segon lloc, emfatitza la importància de garantir la seguretat interna de la Unió, centrant-se en amenaces com el terrorisme,

la delinqüència organitzada i la ciberseguretat. En tercer lloc, destaca la importància de la intervenció en conflictes fora de les fronteres de la UE, a través de mesures com el *soft power*¹⁰ per abordar de manera efectiva les situacions de crisi. La quarta prioritat se centra a promoure ordres de cooperació, fomentant el diàleg i la col·laboració entre els països veïns i regions, amb l'objectiu de promoure l'estabilitat i la seguretat en àrees estratègiques per a la UE. Finalment, l'*EUGS* advoca per una governança mundial adaptada al segle XXI, que reflecteixi els desafiaments i oportunitats actuals a escala global, incloent-hi la promoció de normes i valors compartits, així com la defensa dels interessos europeus en l'àmbit internacional. Aquestes cinc prioritats estableixen un marc integral per a l'acció exterior de la UE, orientat a promoure la seguretat, l'estabilitat i la prosperitat tant dins com fora de les seves fronteres.

L'últim apartat de l'*EUGS*, anomenat: “De la visió a l'acció (*EUGS*, 2016)”, dona tres paràmetres claus sobre els quals Mogherini creu que els estats membres han de fer una inversió col·lectiva important per a aconseguir l'Autonomia estratègica de què parla: la primera és construir una Unió Europea creïble. Assenyala que el poder simbòlic no és suficient i que cal inversió en política exterior. Des d'investigació, estructura i comerç fins a sancions. Assegura que “la credibilitat és essencial. En aquest món tan fràgil, el *soft power* no és suficient” (*EUGS*, 2016, p. 44). En segon lloc, una UE amb capacitat de resposta. Es tracta de ser més ràpid i eficaç en la resposta davant les crisis. Per últim, aconseguir una Unió integrada, basada en la coherència i la cooperació entre Estats Membres com a norma.

Des de la seva creació el 2016, l'*Estratègia Global per la Política Exterior i Seguretat*, s'ha revisat anualment fins en tres ocasions (2017, 2018 i 2019). Aquestes revisions han anat sempre lligades a enriquir el document inicial de l'*EUGS* incorporant noves prioritats, desafiaments i enfocaments per continuar garantint la seguretat i l'eficàcia de la defensa europea. Alguns dels successos que van ser revisats i inclosos com a possibles amenaces foren l'agitació a l'Orient Mitjà i el nord d'Àfrica i els canvis en política exterior de la Xina i Rússia. A més, en el marc d'implementació de l'*EUGS*, es van crear dos projectes importants en la

¹⁰ Soft power: capacitat d'influir sense cohercionar en les decisions d'altres a través de mitjans culturals, ideològics o diplomàtics.

seguretat i la defensa de la Unió Europea i que ens porten fins al dia d'avui: la *PESCO* i el Fons Europeu de Defensa.

- La *Cooperació Estructurada Permanent*, *PESCO*¹¹ (per les seves sigles en anglès: *Permanent Structured Cooperation*) és un tractat signat per 23 estats membres el 2017 on assumien una sèrie de 20 compromisos exigents en matèria de Seguretat i Defensa. Es tradueixen en compromisos de tipus operatius i inversions per part dels països membres. Avui en dia, ja són 26 estats membres els que formen la *PESCO* (tots menys Malta) i el nombre de projectes actius ha augmentat fins a 60. Espanya en lidera quatre. La creació d'aquesta *Cooperació Estructurada Permanent*, ha significat un gran pas per forjar una estructura cada cop més sòlida i reforçar el desplegament de les operacions en un moment clau històricament com el que estem vivint, apropant la UE a l'autonomia estratègica que busca.
- El *Fons Europeu de Defensa* (*FED*, *European Defence Plan*¹²) va ser creat el 2016 en el context de la implementació de l'*EUGS*. És un fons dirigit des de la investigació científica i desenvolupament tecnològic militar fins a la capacitat d'implementacions prioritàries en matèria de Defensa. El Marc Financer Plurianual pel període entre 2021 i 2027, aprovat el 17 de desembre de 2020, inclou una partida inicial de set mil milions d'euros destinats a finançar projectes inclosos dins el marc del *FED*. Aquests diners van dedicats a projectes col·laboratius entre empreses, institucions d'investigació i Estats Membres en àrees de seguretat i defensa europea. És important destacar que el *FED* actua també en coordinació amb altres iniciatives com la *PESCO* i l'Agència Europea de Defensa per garantir una resposta integral.

5. Què estan fent per aconseguir l'Autonomia Estratègica?

Des que es va introduir el terme Autonomia Estratègica en el vocabulari de la Unió Europea no hi ha hagut una ruta clara per aconseguir-la. La matèria defensiva era la

¹¹PESCO. (2023). Permanent Structured Cooperation (PESCO). <https://www.pesco.europa.eu/>

¹² Parlament Europeu. 2021. El Fondo Europeo de Defensa (FED). [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2021/690558/EPRS_ATA\(2021\)690558_ES.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2021/690558/EPRS_ATA(2021)690558_ES.pdf)

que més nous projectes havia llençat per intentar apropar-s'hi, com la *PESCO* o el *FED*, però el context mundial ha portat la Unió a haver de reinventar-se. Inicialment concebuda amb un caràcter transversal, l'Autonomia Estratègica ha experimentat un gir cap al vessant econòmic. La pandèmia per la Covid-19 i la invasió russa d'Ucraïna ha posat en evidència l'excessiva dependència de la UE cap a tercers països en matèria energètica i en matèries primeres. La fragilitat de l'economia europea ha estat accentuada davant múltiples alteracions en la geopolítica mundial i això ha provocat que l'AEO sigui una de les prioritats actualment per la UE. Per intentar aconseguir-ho (o almenys aproximar-s'hi), la Unió Europea ha creat dos projectes amb una direcció clara cap a l'autonomia en un esforç per ser més autosuficient: *Resilient EU2030* i *REPowerEU Plan*.

5.1. *Resilient EU2030:*

El *Resilient EU2030* és un pla promogut per la Presidència espanyola al Consell de la Unió Europea el 2023. Des de març de 2022, els dirigents dels 27 estats membres van subscriure la necessitat d'abordar les vulnerabilitats de les cadenes de subministrament d'alguns materials indispensables a la UE. Des d'aleshores, la Comissió Europea en conjunt amb el Consell de la Unió Europea, presidit per Espanya, van publicar el document de *Resilient EU2030*, que busca “contribuir a l'apropament de la consecució de l'Autonomia Estratègica Oberta de la UE i un lideratge global pel 2030 a través d'una fulla innovadora, equilibrada i realista”. (*Resilient EU2030*, 2023)¹³. És un treball fruit de 250 experts, 80 ministeris i 27 estats membres amb 9 propostes de futur clares.

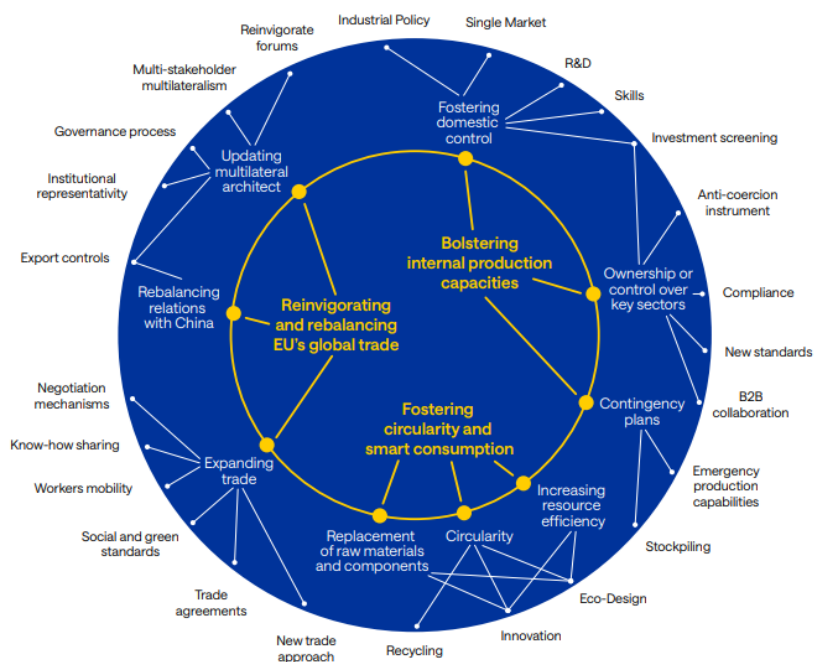
En aquest document, la Unió Europea busca liderar, amb compromís ferm, una transició global cap a un futur sostenible i inclusiu. L'escrit contextualitza i justifica l'aplicació del mateix: adequar-se al canvi de paradigma mundial dels darrers anys. El document obre l'escenari futur d'un món polaritzat, fragmentat i proteccionista en un mitjà termini. Així, per si de cas, la UE es prepara en dues formes: “fent tot el que pugui per prevenir la fragmentació mundial i preparant-se per aquest eventual

¹³ Consilium. (2023). Autonomía estratégica abierta: Presidencia Española del Consejo de la UE - Resilient EU2030. <https://spanish-presidency.consilium.europa.eu/es/programa/autonomia-estrategica-abierta-presidencia-espanola-consejo-ue-resilient-eu2030/>

succés” (Resilient EU2030, pàg. 14, 2023). Així doncs, tot i ser un actor global important, la geopolítica mundial no depèn únicament de la UE. Per això, es valoren tres possibles escenaris que podrien provocar un creixement de les tensions militars i un món més fragmentat: en primer lloc, el creixement de l’assertivitat russa i l’atac directe en l’ordre internacional després de la invasió a Ucraïna. En segon lloc, el creixement de les economies dels països emergents. El cas més evident, la Xina. I en el tercer escenari, l’escalada de la competitivitat pels recursos naturals i matèries primeres entre les actuals primeres potències i els poders emergents.

Per assegurar l’aplicació de l’Autonomia Estratègica Oberta, *Resilient EU2030* posa nou propostes de futur a seguir per part dels estats membres basats en tres pilars fonamentals: l’enfortiment de la producció interna, respondre a l’emergència mediambiental i reforçar una expansió comercial basada en el multilateralisme.

Lines of action

Gràfica de les línies d’acció de *Resilience EU2030* - Font: Resilient EU2030, pàg. 24, 2023

5.1.1. Reforçament de la capacitat de producció interna:

Un dels pilars del projecte *Resilient EU2030* i, de la mateixa manera, de l’Autonomia Estratègica Oberta, és aconseguir reforçar la producció interna de la UE. Així,

s'aconseguiria ser més autosuficient, no depenent de la compra de materials i béns de tercers països, reforçant la competitivitat de la indústria i promovent una economia més sostenible i digitalitzada que creï treball. Actualment, la indústria de la UE representa el 20% de l'economia de la Unió, uns 35 milions de llocs de treball i el 80% de les exportacions de béns de la UE. A més, ocupa el primer lloc en el mercat mundial en la venda de productes farmacèutics, d'enginyeria mecànica i moda (Consilium, 2024)¹⁴.

L'autonomia estratègica consisteix a reduir la dependència de la UE cap a altres, i per això, el desenvolupament de la indústria és indispensable. Per això, dins el marc de la producció interna, al *Resilient EU2030* s'hi recullen les primeres tres de les nou propostes d'acció de la Presidència Espanyola al Consell de la Unió Europea.

- En primer lloc, **examinar, reforçar i garantir les capacitats internes de producció de la UE**. Davants els canvis estructurals que està vivint el món com el coneixem, la UE vol “aprofitar aquesta oportunitat i reforçar les capacitats internes productives”. L'objectiu de producció de la Unió Europea no és la de crear tots els béns que s'importen, sinó de béns que “tinguin una necessitat competitiva, el potencial per ser líder a escala mundial i que siguin crucials per la seguretat econòmica de la UE” (Resilient EU2030, pàg. 26, 2023).
- En segon lloc, **s'examina la necessitat de vigilar i limitar la propietat o el control estranger sobre determinats sectors estratègics i infraestructures crítiques**. En aquest apartat, es reflexiona sobre els reptes que presenten el domini d'empreses estrangeres en els sectors digital i verd i la importància que aquestes tenen en l'economia europea. En contra, recomanen preservar la relació amb empreses provinents de països amb idees afines.

¹⁴ Consilium. (2024). Autonomía estratégica abierta: Presidencia Española del Consejo de la UE - Resilient EU2030.
<https://spanish-presidency.consilium.europa.eu/es/programa/autonomia-estrategica-abierta-presidencia-espanola-consejo-ue-resilient-eu2030/>

- En tercera posició, **explorar la possibilitat d'establir nous plans de contingència per respondre a futures crisis**. Aquesta idea busca respondre a situacions futures que s'assimilin a situacions ja viscudes com, per exemple, amb la falta de gas rus. L'objectiu és establir reserves estratègiques comunes accessibles a tots els estats membres per utilitzar-los en temps de crisis i animen als Estats Membres a desenvolupar plans comuns i nacionals de contingència.

5.1.2. Respondre a l'emergència mediambiental:

Un altre dels pilars que la Unió Europea fixa a llarg termini és la preservació del medi ambient i el desenvolupament verd. Per això, el segon bloc de propostes a futur del *Resilience EU2030* van enfocats a aquest tema. Per aconseguir-ho, la UE reafirma que "l'Autonomia Estratègica Oberta no pot ser aconseguida apartant la mirada de l'emergència ambiental que afecta el planeta" (Resilient EU2030, pàg. 38, 2023). Així doncs, la segona tanda de tres propostes d'acció que proposa la Presidència Espanyola al Consell de la Unió Europea i que s'emmarquen dins la resposta a crisi mediambiental són les següents:

- En quart lloc, **incrementar l'eficiència en l'ús dels recursos**. Amb aquest fi, es refereix a la necessitat d'aconseguir l'Autonomia Estratègica Oberta en plena alineació amb l'emergència mediambiental. No pot haver-hi l'una sense l'altra. Algunes de les mesures que recomanen per a aconseguir-ho són: reduir el consum d'energia a casa, augmentar la productivitat agrícola amb tècniques modernes tecnològiques i sostenibles, modernitzar els hospitals, millorar el sistema de salut i reduir la brossa i les sobres de menjar.
- La cinquena mesura va molt relacionada amb els conceptes que donaven a l'anterior: **fomentar la circularitat en l'economia i la societat**. Cada any, la Unió Europea importa 250 milions de tones de metalls de tercers països per continuar amb els processos de producció. Simultàniament, es generen 94 milions de tones de brossa, de les quals només se'n reciclen un 76%

(*Material flow accounts*, 2023)¹⁵. Aquesta és només una de les dades que ens indica que fent un bon ús dels materials que hi ha a la UE no caldria importar-ne tants de fora. Una de les prioritats d'aquesta línia de moviment és el desenvolupament de mecanismes que permetin el reciclatge de materials de tecnologies verdes ja existents, sigui que no funcionin bé o que siguin del tot modernes, per evitar l'ús d'energia i matèries primeres a construir-ne de noves.

- La sisena i última mesura d'aquest segon pilar mediambiental del *Resilient EU2030* és **reemplaçar matèries primeres i components utilitzats actualment en la nostra indústria per altres alternatives més assequibles**. En aquest apartat proposen multitud d'opcions que podrien ser reemplaçables. Una d'elles és el canvi de les bateries de liti-ion per les de níquel, ja que és un material amb més diversificació i fàcil d'aconseguir per a la creació de cotxes (*Study on the Critical Raw Materials for the EU 2023*, 2023)¹⁶.

5.1.3. Reforçar el comerç mundial i el sistema multilateral:

El tercer i últim bloc de mesures implementades pel *Resilience EU2030* parla sobre reforçar el mercat únic i la transcendència que la Unió Europea continua donant al comerç, tot i la recerca d'una autonomia estratègica. De fet, tal com es defensa en aquest document, “tot i que la UE desenvolupi les seves capacitats internes i inverteixi en circularitat i eficiència, sempre dependrà, fins a cert punt, en tercers països”. Per això, “en comptes de tan sols preparar la UE per sobreviure en un món fragmentat, la prioritat hauria de ser preparar-la per competir i prosperar en una economia global canviant”.

- La setena de les mesures de *Resilience EU2030* tracta del **llançament d'una nova expansió comercial**. El document considera que “els EEUU i la Xina

¹⁵ Eurostat. 2023. Material Flow Accounts.

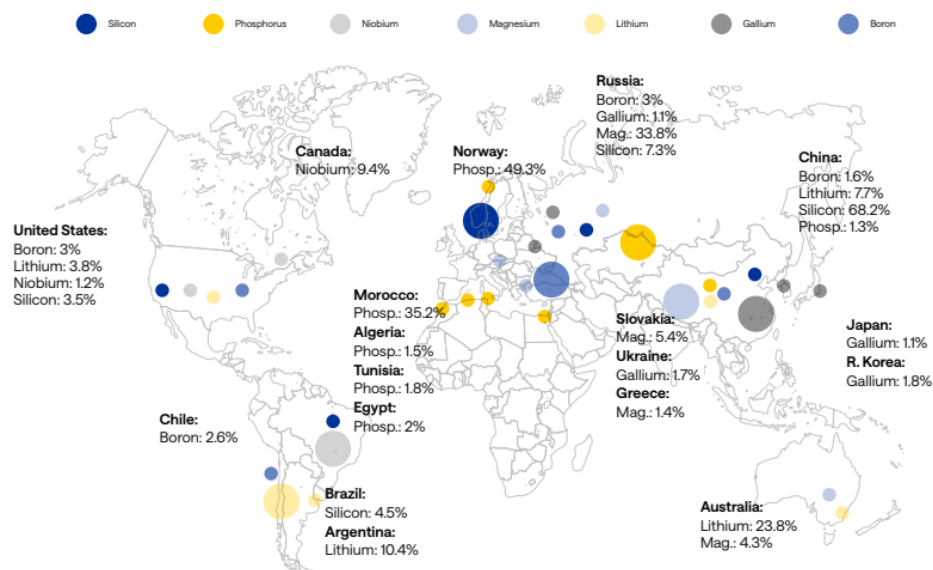
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ENV_AC_MFA_custom_6320905/bookmark/table?lang=en.%20%20&bookmarkId=3b9bc28c-0ab3-43e0-8f5f-ee5ac3eafdf1

¹⁶ Comissió Europea. 2023. Study on the Critical Raw Materials for the EU 2023.

https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/study-critical-raw-materials-eu-2023-final-report_en

estan sent cada cop més autosuficients des del 2010” i, per tant, “la finestra d’oportunitat és gegant” (Resilient EU2030, pàg. 46, 2023). L’objectiu de la UE és aprofitar aquesta escletxa per llançar una nova onada comercial i reforçar les seves relacions existents i crear-ne de noves, amb una mirada cap als països amb idees semblants que siguin aliats de la UE com “Austràlia, Canadà, Japó, Nova Zelanda, Regne Unit, els països dels Balcans i països de l’est” (Resilient EU2030, pàg. 47, 2023). El principal objectiu d’enfortir aquestes relacions és reduir la dependència cap a tercers països diversificant les fonts de subministrament. El següent gràfic mostra els principals proveïdors de certs materials (bombolles grans) i els potencials proveïdors (bombolles petites) que podrien substituir els tradicionals i són països més estratègics per la UE (països aliats).

Main suppliers (large bubbles) and potential suppliers (small bubbles) of critical raw materials for the EU (% of global mineral reserves)

Font: Resilience EU2030 basat en dades de Mineral Commodity Summaries 2023¹⁷

- La vuitena mesura és **reequilibrar les relacions econòmiques amb la Xina**. Segons dades de la Comissió Europea, el dèficit d’importacions/exportacions de la Unió Europea i la Xina s’ha doblat, passant dels 182 bilions d’euros el 2020 a 396B€ el 2022 (*EU trade relations with China. Facts, figures and latest developments*, 2023). Tot i això, reconeixen que és indubtable que “les

¹⁷USGS. 2021. Mineral commodity services 2023.
<https://www.usgs.gov/publications/mineral-commodity-summaries-2023>

relacions UE-Xina dels últims anys s'ha deteriorat" (Resilient EU2030, pàg. 49, 2023). Tot i que les relacions entre la UE i Xina no són bones, és evident que per cap dels dos bàndols és positiva una ruptura o disminució de les relacions diplomàtiques i econòmiques. Tot i això, per mantenir les relacions, *Resilience EU2030* dictamina que la Xina ha de desenvolupar-se sota els principis de "transparència, predictibilitat i reciprocitat" (Resilient EU2030, pàg. 49, 2023).

- L'última de les propostes estratègiques del *Resilience EU2030* tracta de **liderar la renovació d'un sistema multilateral**. Com s'explica al llarg del document, el món està patint un canvi de paradigma en les relacions econòmiques i de poder a les que estàvem acostumats. El creixement de països emergents situa una situació desconeguda que la Unió Europea creu que cal afrontar "sent una peça clau en el món en el sistema multilateral [...] La UE hauria de promoure una major inclusió en el sistema perquè reflecteixi millor la diversitat de la comunitat internacional" (Resilient EU2030, pàg. 50, 2023).

5.2. RepowerEU Plan:

El segon dels plans de la Unió Europea per a aconseguir l'Autonomia estratègica és el *REPowerEU Plan*. Aquest document publicat el 18 de maig de 2022 per la Comissió Europea i el Consell Europeu busca una resposta eficaç a la invasió de Rússia sobre Ucraïna i les conseqüències que això portava als negocis entre la UE i Rússia. Les relacions entre ambdós blocs van quedar evidentment trencades i molts països europeus es van veure afectats per la dependència al gas rus. Per posar fi a aquesta crisi que afecta el continent, la Unió Europea va centrar tots els seus esforços en el desenvolupament del pla *REPowerEU*, amb els clars objectius d' "eliminar la dependència cap als combustibles fòssils russos i accelerar la transició cap a una Unió Europea verda i neta" (*REPowerEU Plan*, 2023).

Per assolir aquests objectius, el pla *REPowerEU* es basa en tres pilars importants: accelerar una transició energètica neta cap a un model energètic renovable i verd; diversificar les fonts d'energia, disminuint així les dependències directes de països

concrets (com ha passat fins ara amb el gas rus) i, finalment, estalviar energia, per minimitzar els efectes de la crisi que s'acosta i disposar de la reserva energètica més gran possible. Tots aquests punts sota plans nacionals i europeus de reforma i inversió per accelerar al màxim els processos amb la màxima eficàcia i eficiència possible.

Arribats a avui en dia, *REPowerEU* ja ha vist els primers èxits. Després de la implementació de les diferents mesures s'ha aconseguit reduir la dependència dels combustibles fòssils russos. S'ha reduït un 20% el consum d'energia de la Unió Europea, s'ha introduït un màxim als preus del gas i del petroli a escala mundial i s'ha duplicat el desplegament d'energies renovables a Europa. Així, el 39% de l'electricitat utilitzada el 2022 provenia d'energies renovables. A més, el 80% del gas rus que provenia de la canonada entre Europa i Rússia ha estat substituïda en menys de 8 mesos (*REPowerEU*, 2023).

5.2.1. Estalviar energia:

“Estalviar energia és la manera més eficaç de mitigar els efectes de la crisi a Europa. Reduir-ne l'ús disminueix el preu de les factures domèstiques i empresarials a curt i llarg termini i redueix els combustibles fòssils que portem de Rússia” (*REPowerEU Plan*, 2023). Pot semblar evident, però l'estalvi d'energia i la disminució de l'ús que fa el continent és un dels punts més importants que va dur a terme la UE per superar la crisi energètica amb l'esclat de la invasió russa. A l'inici d'aquesta, tots els països de la Unió Europea van acordar reduir el consum de gas almenys un 15% i, de fet, entre agost de 2022 i març de 2023, la demanda dels estats membres va disminuir un 18%, superant l'objectiu (*REPowerEU*, 2023). A més, la baixada d'ús d'aquestes energies ajuda que les reserves energètiques del continent durin més temps mentre la resta d'inversions del pla *REPowerEU* tenen efecte.

El 21 d'abril de 2022 la Comissió Europea, en col·laboració amb l'*Agència Internacional de l'Energia* (IEA), van treure un pla de recomanació per la població de nou passes a seguir per a reduir l'ús d'energia a casa anomenat *Playing my part* amb l'objectiu d'arribar a estalviar entre els ciutadans de la UE cent-vint supertancs i

el prou gas per escalfar 20 milions de cases. Entre aquestes recomanacions, s'hi trobaven “reduir l'ús de l'aire condicionat i la calefacció, teletreballar, reduir l'ús i la velocitat amb el cotxe i utilitzar la bicicleta o el transport públic” (Playing my part, 2022).

5.2.2. Diversificar les importacions d'energia:

Tot i que les energies renovables són el futur, la UE sap que el present (en un curt-mitjà termini) és al gas i els problemes que està comportant la invasió de Rússia. Per això, *REPowerEU* se centra en com obtenir tot el gas que Rússia importa a través d'altres subministraments. Per aconseguir-ho, el projecte de *Xarxes Transeuropees d'Energia* (*Trans-European Energy Networks, TEN-E*) ha creat una infraestructura europea de gas amb més proveïdors, amb l'objectiu de tenir 3 fonts de gas per a cada país. Ja ha engegat projectes com el connector entre Polònia i Lituània, clau perquè la regió bàltica depengui menys del gas rus. Ara, amb projectes com el Corredor Ibèric, se centren a portar tot el gas possible al centre-est d'Europa perquè són els més dependents del gas rus. Creat el juny de 2022, el TEN-E ha creat 11 corredors prioritaris per portar el gas de diferents proveïdors que arribin al centre del continent.

Mapa europeu d'infraestructura de gas - Font: *REPowerEU Plan*, 2022

“Des de setembre de 2022 el gas rus només representa el 8% de tot el gas de gasoducte importat a la UE davant el 41% que representaven l'agost de 2021” (*REPowerEU*: Una energia assequible, segura i sostenible per Europa). Amb això, s'està aconseguint diversificar el subministrament d'energia mantenint el gas necessari per subsistir a la Unió Europea i continuar perjudicant Rússia després de la invasió a Ucraïna a través d'establir acords amb tercers països exportadors, invertint en l'adquisició de gas liquat i establint associacions estratègiques amb països com Namíbia i Egipte.

5.2.3. Accelerar cap a la transició energètica verda europea:

Un altre dels principals objectius del projecte REPowerEU és substituir els combustibles fòssils i accelerar la transició cap a una energia neta a Europa. Tot i que és un procés lent i llarg, s'està ampliant per crear una generació d'energia neta per als anys vinents. Segons la Comissió Europea, l'objectiu és que el 2030 les energies verdes representin el 45% de la despesa energètica total. Per això, s'estan presentant projectes com la Iniciativa Europea de Cobertes Solars, que obliga a determinats tipus d'edificis a tenir panells fotovoltaics a les teulades. Un altre sector que es potencia és el de l'energia eòlica. Es considera una oportunitat perquè és estable, abundant i acceptada positivament per la societat. Finalment, la UE veu una gran oportunitat a l'hidrogen com a energia del futur, en substitució del gas. Per això, demana als països que accelerin els treballs de creació d'hidrogen dins de les fronteres, amb l'objectiu de disposar d'una infraestructura que permeti crear, importar i transportar 20 milions de tones d'hidrogen el 2030 entre les fronteres dels Estats Membres (*REPowerEU Plan*, 2023).

Durant l'últim any, i seguint les dades que proporciona la Comissió Europea, la Unió Europea ha aconseguit generar, per primer cop, més electricitat a través de fonts eòliques i solars que a partir del gas. Això s'ha aconseguit a través d'arribar a una xifra rècord de 41GW de capacitat solar instal·lada arreu del continent i augmentant la capacitat eòlica fins a 16GW. A més, i per entendre aquestes dades, dins el total d'energia consumida en la UE, el 39% prové d'energies renovables.

6. Comunicació externa de la Unió Europea:

La millora en l'eficàcia de la comunicació externa de la Unió Europea és un dels objectius que s'han marcat aquests darrers anys amb la direcció d'Ursula von der Leyen a la Comissió Europea. Si bé la funció de la UE és crear polítiques favorables per al ciutadà, saben que la “política i la comunicació són dues cares de la mateixa moneda. Per això, no només és necessari complir amb les prioritats, sinó també que es vegi que la UE està fent precisament això” (*Normes de comunicació i visibilitat*, pàg. 7, 2022)¹⁸. La Unió Europea sap que la capacitat de comunicar i arribar a la població és un factor que no han acabat d'aconseguir, i per això, els seus esforços els últims anys se centren a buscar les maneres per optimitzar la comunicació externa. Els principals objectius de millorar la comunicació respecte a la ciutadania són els següents: en primer lloc, augmentar el coneixement ciutadà sobre les noves polítiques implementades per la Unió Europea. Una comunicació eficaç i transparent permet als ciutadans entendre millor el funcionament i la utilitat de la UE. En segon lloc, la creació d'una bona imatge i reputació entre els ciutadans. El sentiment de pertinença europeu ha estat sempre un dels objectius de la UE i una comunicació positiva pot ajudar la Unió a mantenir-se com un actor compromès amb la societat local.

Una de les formes més directes per aconseguir la visibilització de les seves polítiques i finançaments, és mostrar el seu logotip en anuncis i cartells de projectes finançats per fons entregats de la UE. En aquest document es destaquen “deu maneres de comunicar i visibilitzar la UE per part dels beneficiaris del seu finançament” (*Normes de comunicació i visibilitat*, pàg. 8, 2022):

- Els beneficiaris han de **mentonar l'origen i garantir la visibilitat** dels fons rebuts de la UE.
- Incloure enllaços a les prioritats de la UE.
- Organitzar **activitats de comunicació específiques**.
- Exhibir l'**emblema de la UE** de forma correcta i destacada.
- Afegir una simple declaració de finançament que mencioni l'ajuda de la UE.

¹⁸ Comissió Europea. 2021. Normas de Comunicación y visibilidad.
http://sepie.es/doc/comunicacion/normas_de_comunicacion_y_visibilidad.pdf

- Utilitzar **informació rigorosa**.
- Involucrar l'autoritat atorgant a l'hora de comunicar.
- Recordar que els costos de comunicació i visibilitat són costos subvencionables.
- Atorgar a la UE el dret d'utilitzar material de comunicació.
- Preveure reduccions de finançament en cas d'incompliment de les obligacions contractuals.

Per comprovar l'eficàcia d'aquestes pràctiques, la Unió Europea duu a terme l'Eurobaròmetre, que és una enquesta oficial on, via telefònica, es duen a terme enquestes sobre coneixement i contentament dels habitants dels 27 països membres sobre la UE.

A més d'aquestes pràctiques i les deu maneres de comunicar a través del finançament de la Unió Europea, les estratègies de comunicació es desenvolupen a través de diferents eines i mitjans.

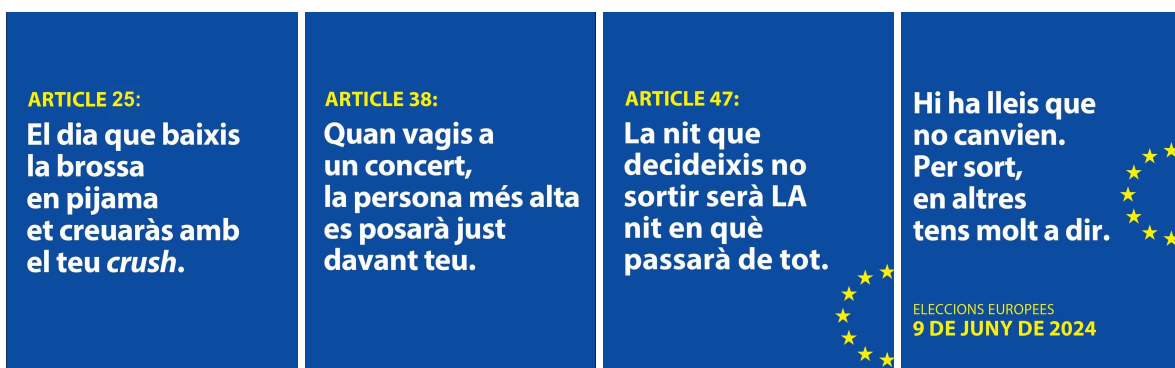
- En primer lloc, la publicitat tradicional. La Unió Europea fa servir els mitjans tradicionals com un dels mitjans més directes per fer arribar la informació de les noves polítiques i finançaments als ciutadans. A través d'anunciar-se a les televisions dels estats membres com a finançador de projectes que ajuden directament al ciutadà, busquen millorar la seva imatge. Un dels exemples que millor exemplifiquen aquesta pràctica és el següent. En ell podem veure com, en aquest anunci de la campanya *La generación de los que sueñan y hacen* (emmarcada dins el projecte *NextGenerationEU*¹⁹) surt clarament anomenat el nom de la Unió Europea. Aquest tipus d'anuncis també són molt presents en estacions de metro, tren i impresos en cartells per les grans ciutats.

¹⁹ Comissió Europea. NextGenerationEU. https://next-generation-eu.europa.eu/index_es

Captura extreta de l'anunci del Govern Espanyol de la campanya *La generación de los que sueñan y hacen*.

- El segon mètode més directe d'arribar al ciutadà és l'ús de les xarxes socials. Aquest és especialment particular, ja que la Unió Europea s'hi està intentant bolcar per atraure l'atenció dels joves. L'ús de contingut visual com vídeos i imatges busca cridar l'atenció a aquest col·lectiu que, tradicionalment, és el menys interpel·lat per les institucions de la Unió Europea. En el context de les eleccions europees del 9 de juny de 2024, l'Oficina del Parlament Europeu a Espanya ha llançat una campanya anomenada *Lleis no escrites* on envien missatges subratllant la necessitat de mobilitzar el vot dels joves de cara a les eleccions. L'èxit d'aquesta campanya ha fet que publiquin els cartells impresos arreu de l'estat.

Cartells de la campanya *Lleis no escrites*. Fotos publicades a l'Instagram de @parlamenteuropeu

- La tercera de les estratègies per incentivar la participació ciutadana i fer

arribar el missatge i els valors de la UE a la ciutadana és la creació d'una xarxa d'esdeveniments, conferències, exposicions i activitats de diferents caires per promoure els valors de la Unió. El principal objectiu no només és promoure l'europeisme i el sentiment de pertinença, sinó augmentar el nivell de coneixement popular sobre les iniciatives i els projectes de la Unió Europea. Aquests s'acostumen a dur a terme a través d'activitats en dies especials (com al dia d'Europa, el nou de maig, que s'acostuma a fer activitats arreu del continent) o en Universitats. Un dels exemples més estesos en la societat són les Olimpíades europees.

- L'última de les estratègies per incentivar la participació de la ciutadania i el coneixement de la Unió Europea és l'estreta relació de les institucions locals amb grups polítics i organitzacions juvenils que, a través de reunions, debats i taules rodones, aporten el seu granet de sorra i les seves propostes que després arriben a les institucions. Alguns exemples de grups són: *European Student Network*, *Talento para el futuro* i *Equipo Europa*, l'associació europeïsta més gran de l'estat espanyol.

MARC PRÀCTIC:

7. Què sap i pensa la gent espanyola de la Unió Europea?

Per a poder saber l'opinió de la població sobre la Unió Europea, diferents institucions publiquen estudis i enquestes anualment on la població és preguntada per temes d'actualitat, política europea, local i per opinions sobre diversos temes. Les dues més prestigioses, per la seva antiguitat i participació són l'Eurobaròmetre (publicat per la Comissió Europea) i el Baròmetre del *Real Instituto Elcano*. A través dels resultats d'aquest tipus d'enquestes, les institucions europees són capaces de traçar noves línies d'acció per fer arribar el seu missatge a la població en general. A més, serveixen per entendre les realitats de cada país: què és el que més preocupa als ciutadans, el grau de confiança en els mitjans, en els polítics, etc.

Aquest tipus de baròmetres són indicatius molt importants dins les institucions europees, ja que aporten informació decisiva per portar a terme campanyes de comunicació exterior efectiva arreu dels vint-i-set estats membres. En primer lloc, perquè els fa conèixer l'opinió pública sobre temes d'actualitat: Aquestes enquestes recullen dades de temes tan amplis com les preocupacions socials i econòmiques de la població, mediambientals o de política exterior que fan veure d'una forma generalitzada l'opinió d'un estat sobre un tema determinat. En segon lloc, per mesurar l'evolució d'aquesta opinió pública al llarg del temps. Per exemple, l'Eurobaròmetre es fa de manera regular des de 1973, així que permet comparar l'opinió pública des d'aleshores fins ara. Això és molt important per avaluar l'eficàcia de les decisions polítiques preses i identificar les noves tendències. Finalment, i molt lligat amb això, serveix per comparar les opinions públiques dels diferents estats membres sobre els mateixos temes. Això pot útil per veure les diferents perspectives de societats diferents i poder adequar els diferents plans a les necessitats de tots els ciutadans.

Per tal de poder conèixer els resultats de les últimes enquestes, a continuació s'analitzarà els resultats de l'*Eurobaròmetre Standard 100*²⁰, d'octubre i novembre

²⁰European Commission. (2023). Standard Eurobarometer 100. Eurobarometer.
<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3053>

de 2023 i la 43a Oleada BRIE del Real Instituto Elcano²¹ de l'abril de 2023:

7.1. Anàlisi de l'Eurobaròmetre de la Comissió Europea:

EUROBARÒMETRE STANDARD 100	
Publicat per:	Comissió Europea
Data de publicació:	19 de desembre del 2023
Període d'enquestes:	Des del 24 d'octubre a l'11 de novembre de 2023
Mostra:	Mostratge als 27 països membres de la UE, els set països candidats (Albània, Bòsnia i Hercegovina, Moldàvia, Montenegro, Macedònia del Nord, Sèrbia i Turquia), el Regne Unit i Kosovo.
Mida de la mostra:	35.592 entrevistes (1.006 de les quals a Espanya)
Tipus d'entrevista:	Domiciliaries
Treball de camp:	Externalitzat a Kantar Public
Font:	https://spain.representation.ec.europa.eu/noticias-eventos/noticias-0/eurobarometro-los-espanoles-favor-de-mas-competencias-para-europa-2023-12-19_es

La Comissió Europea va presentar l'Eurobaròmetre número 100 el desembre de l'any passat. "És el mètode oficial que utilitzen el Parlament Europeu, la Comissió Europea i altres institucions i agències per monitorar l'opinió pública a Europa amb temes relacionats amb la Unió Europea conjuntament amb altres temes polítics o socials" (*What is Eurobarometer*, Parlament Europeu)²².

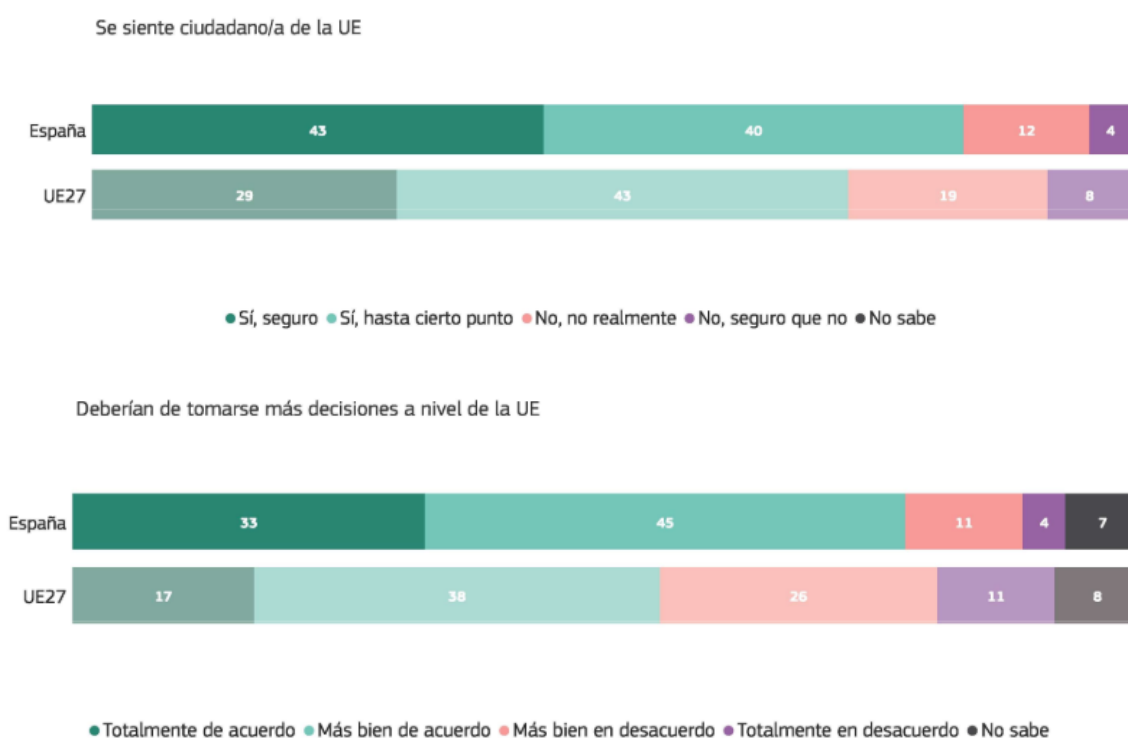
²¹Real Instituto Elcano. (2023). 43a Oleada BRIE, abril 2023.

<https://www.realinstitutoelcano.org/encuestas/43-oleada-brie-abril-2023/>

²²European Parliament. (2023). Eurobarometer.

<https://www.europarl.europa.eu/at-your-service/es/be-heard/eurobarometer>

Una de les conclusions més destacables en aquesta edició de l'Eurobaròmetre és que quan els ciutadans espanyols són preguntats sobre quin punt se sent ciutadà de la UE, el 83% de la població afirma sentir-s'hi, molt per sobre de la mitjana europea, que se situa 11 punts per sota, en el 72%. De fet, 7 de cada 10 espanyol afirma sentir que la Unió Europea és un lloc de tranquil·litat dins un món frenètic. A més, el 78% dels espanyols són favorables a què es prenguin més decisions a escala europea mentre només el 15% és contrari a aquesta possibilitat. La diferència en l'àmbit europeu és força palpable, només el 55% està d'acord mentre el 37% estaria en contra, vint-i-dos punts percentuals més que a Espanya (*Eurobaròmetre Standard 100, 2023*).

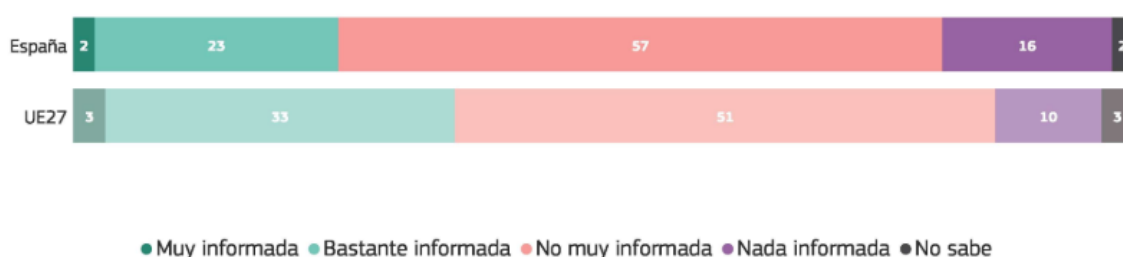
Gràfiques extretes de l'*Eurobaròmetre Standard 100, 2023*

Tot i aquesta clara confiança dels espanyols en la Unió Europea, les dades sobre coneixement d'ella són bastant contradictoris. El 73% dels espanyols afirma estar poc o gens informat sobre els "assumptes europeus" mentre només un de cada quatre ciutadans espanyols creu que està ben informat. Tot i la creença que la Unió Europea és positiva per Espanya, un 50% afirma desconfiar en el Parlament Europeu. Tot i ser dades molt baixes, la confiança és major que en el Parlament Espanyol (44%). La resta dels 27 estats membres té una confiança en les

institucions deu punts percentuals major a la ciutadania espanyola. (*Eurobaròmetre Standard 100, 2023*).

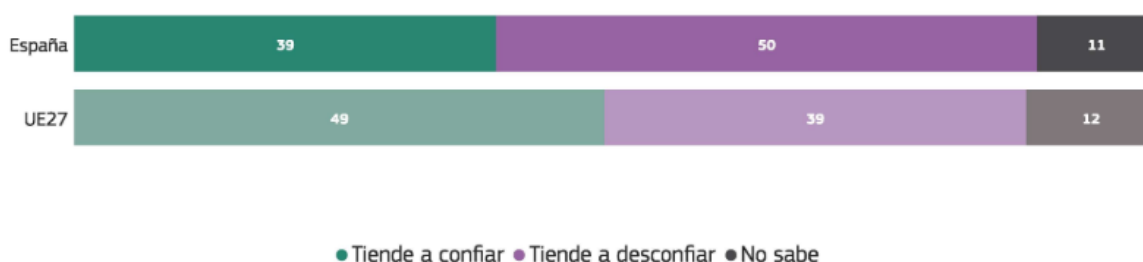
Gràfica extreta de l'*Eurobaròmetre Standard 100, 2023*

QE1. En general, ¿hasta qué punto cree que en (NUESTRO PAÍS) la gente está bien informada o no de los asuntos europeos? (ES) (%)

QA10. Indique si tiende a confiar o tiende a desconfiar de las instituciones europeas siguientes. (ES) (%)

El Parlamento Europeo

Gràfica extreta de l'*Eurobaròmetre Standard 100, 2023*

Quan els ciutadans han estat preguntats sobre assumptes i actuacions de la Unió Europea, les respostes han estat les següents: En primer lloc, un de cada dos espanyols ha dit que està d'acord amb l'efectivitat dels fons NextGenerationEU de la UE, mentre que el 37% ha expressat que no i el 14% no es pronuncia. En segon lloc, la ciutadania espanyola està molt a favor d'ampliar, si cal, la Unió Europea els pròxims anys. El 73% ha votat a favor, mentre només el 15% s'hi nega. En canvi, la ciutadania europea té uns resultats molt més ajustats. El 51% estaria a favor i el 39% en contra i el 7% no es pronuncia (amb el 3% restant com a marge d'error). On sí que les respostes són bastants semblants entre espanyols i europeus en la mesura de suport en l'actuació de la UE sobre la invasió d'Ucraïna. El 78% dels espanyols i el 72% dels europeus estan totalment d'acord o una mica d'acord amb

les accions de la UE com a resposta a la invasió russa d'Ucraïna (*Eurobaròmetre Standard 100*, 2023).

Les principals conclusions que s'extreuen d'aquestes contradictòries dades és que, tot i el clar desassossec de la població espanyola cap a la política en general, la sensació de pertinença a Europa és total i la confiança de la ciutadania en l'aplicació de lleis europees és superior a la confiança dipositada en els governs estatals. El 83% dels vots a favor de sentir-se ciutadà de la UE evidencien aquesta situació. Relacionant les diferents dades que l'Eurobaròmetre ens ofereix, podem pensar que aquest sentiment de pertinença cap a la UE s'ha desenvolupat gràcies a les accions i ajudes que la Unió ofereix i ha ofert a Espanya. Els fons *NextGenerationEU* i la resposta a la guerra entre Rússia i Ucraïna han accentuat el sentiment europeu.

Tot i les dades positives mostrades, no cal passar per alt que els ciutadans espanyols han evidenciat la poca confiança en els mitjans de comunicació i la falta d'informació sobre assumptes europeus com les eleccions europees del pròxim mes de juny. Aquest 73% d'espanyols que opinen que estan poc informats sobre la UE evidencien un problema de comunicació externa de la Unió, almenys, sobre l'estat espanyol.

7.2. Anàlisi del Baròmetre del *Real Instituto Elcano*:

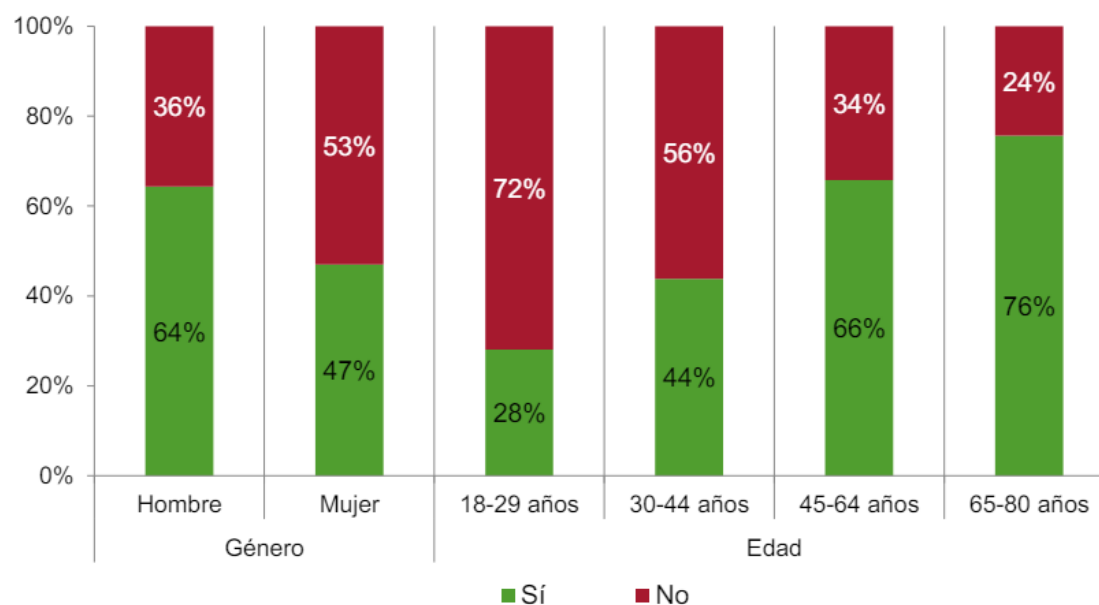
EUROBARÒMETRE STANDARD 100	
Publicat per:	<i>Real Insituto Elcano</i>
Data de publicació:	28 d'abril de 2023
Període d'enquestes:	Des del 14 de febrer al 8 de març de 2023
Mostra:	Segons comunitats autònomes

Mida de la mostra:	1000 entrevistes
Tipus d'entrevista:	Telefòniques
Treball de camp:	Externalitzat a Random Strategy
Font:	https://www.realinstitutoelcano.org/encuestas/43-oleada-brie-abril-2023/

El *Baròmetre del Real Insituto Elcano* del 2023 ha estat especialment centrat en l'opinió pública relacionada amb assumptes europeus. Si ve totes les edicions d'aquest baròmetre inclouen preguntes i enquestes relacionades amb la UE, l'aproximació de les eleccions el juny d'aquest any i les múltiples accions a les quals ha hagut de fer front la Unió Europea aquests darrers temps, ha marcat l'agenda d'un baròmetre especialment enfocat a assumptes europeus.

Una de les dades que més sobten en aquestes enquestes exclusivament dirigides a la societat espanyola és la de les preguntes sobre la presidència espanyola al Consell de la Unió Europea: El 44% dels espanyols afirma que no tenien constància que Espanya anava a ser presidenta del Consell de la Unió Europea al segon semestre de l'any. Aquestes dades prenen força context en el gràfic següent, on es divideix per franges d'edat i sexes sobre les persones que han respost sí o no a l'anterior pregunta. Els homes són els més informats respecte a aquest tema amb un 64% de respostes a favor davant el 47% de les dones de qualsevol edat. Tot i això, on més diferència es percep és pel que fa a les diferents franges d'edat. Només un 28% dels i les joves d'entre 18 i 29 anys eren coneixedors que Espanya havia de presidir el Consell de la Unió Europea, dades que van creixent segons avança la franja l'edat, arribant al 76% a les persones entre 65 i 80 anys. Per tant, podem comprovar amb aquestes dades que hi ha un problema de falta d'informació sobre temes claus dins la UE especialment amb els joves (*Barómetro Real Instituto Elcano*, 2023).

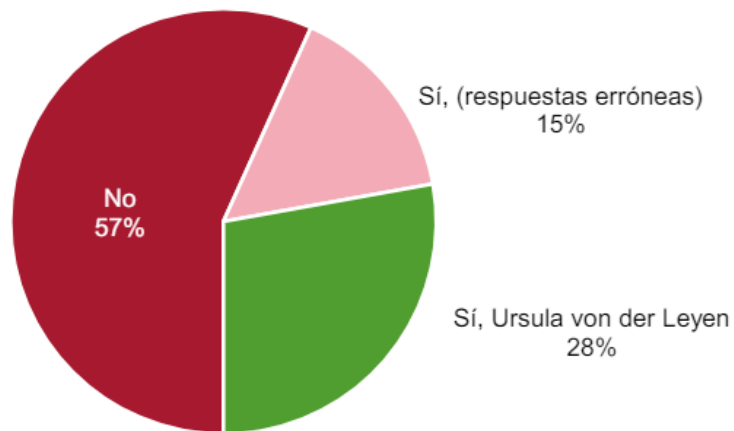
Conocimiento de la presidencia española del Consejo de la UE según género y edad

Gràfic extret del *Barómetro del Real Instituto Elcano* del 2023.

Una altra dada que reforça la hipòtesi de què els espanyols estan mal informats sobre temes de la UE és la següent: segons dades del *Real Instituto Elcano*, un de cada dos espanyols afirma saber com funciona la Unió Europea, el 30% afirma saber-ho a mitges i prop del 20% no l'entén. Pel que fa a les dades de gènere i de nivell educatiu, el patró és força semblant al de la gràfica anterior. Els homes semblen significativament més interessats en la UE: el 61% afirma entendre com funciona davant el 44% de les dones. Pel que fa al nivell educatiu, els enquestats amb un nivell d'estudis obligatori és el que menys coneixement en té amb el 35% de les persones que responen afirmant que saben com funciona la UE, el 36% a mitges i el 29% que no ho saben. Les dades van augmentant amb les persones de més estudis fins a les que disposen d'estudis superiors, on el 65% vota que sí, el 23% a mitges i tan sols el 12% que no. Tot i això, quan són preguntats immediatament després sobre qui és la presidenta de la Comissió Europea, el 72% de la població espanyola enquestada no ho sabia o responia amb noms erronis. Només el 28% responia correctament (*Barómetro Real Instituto Elcano*, 2023). Aquesta falta de coneixement específic sobre aspectes fonamentals de la UE confirma la bretxa entre el sentiment de pertinença europeu elevat dels ciutadans espanyols i el seu grau de coneixement, igual que semblaven suggerir les enquestes de l'Eurobaròmetre.

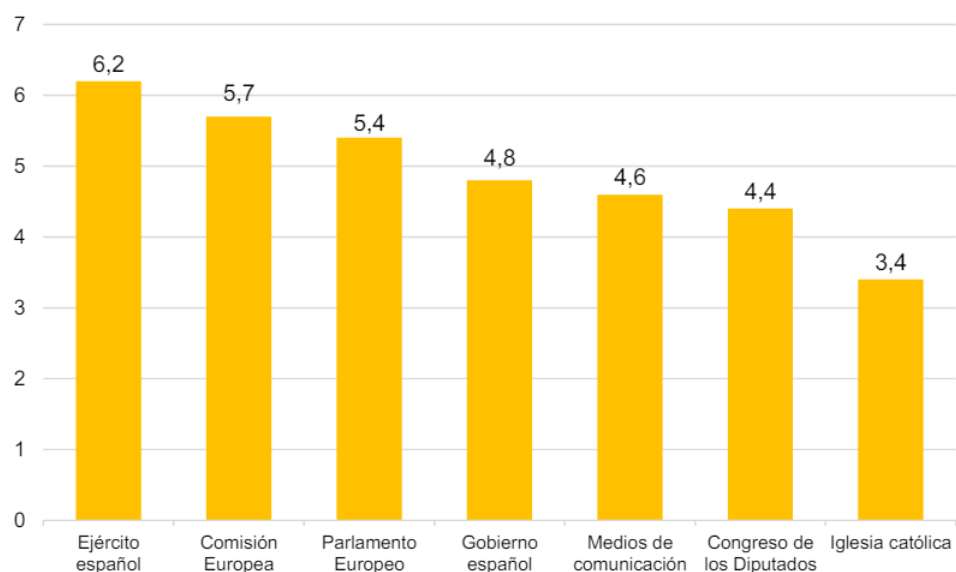
¿Recuerda quién preside la Comisión Europea?

Gràfic extret del *Barómetro del Real Instituto Elcano* del 2023.

Tot i aquestes dades, i tal com han mostrat les dades de l'Eurobaròmetre de la Comissió Europea, la confiança de la ciutadania espanyola és major cap a les institucions europees que cap a les espanyoles. En aquesta gràfica on els enquestats podien valorar del zero al deu la seva confiança cap a múltiples institucions, les dues opcions europees estan clarament per sobre de les espanyoles: la Comissió en un 5,7 i el Parlament en un 5,4. Pel que fa a les espanyoles trobem el Govern en un 4,8 i el Congrés en un 4,4 (*Barómetro Real Instituto Elcano*, 2023).

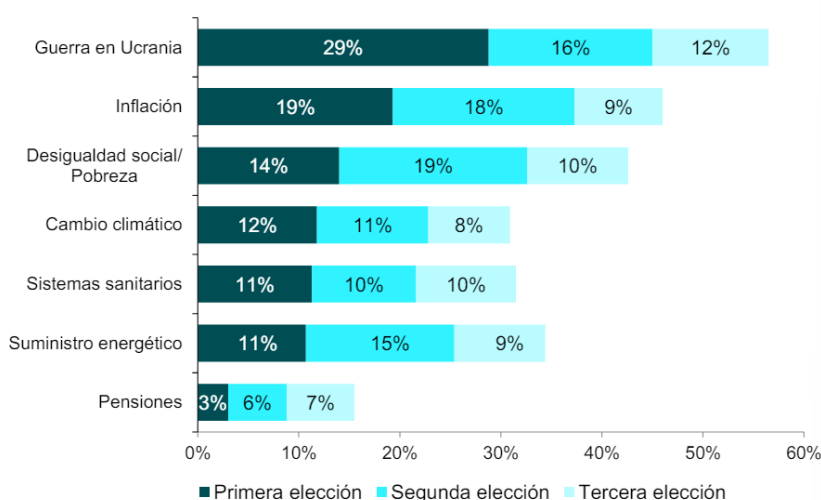
Grado de confianza en instituciones (de 0 a 10)

Gràfic extret del *Barómetro del Real Instituto Elcano* del 2023.

Un altre dels indicadors importants d'aquest baròmetre és l'opinió de la ciutadania sobre quins temes i quins desafiaments són els que enfronta la UE de major importància. Entre ells hi trobem temes de molta varietat on, per ordre, hi destaquen els següents: en primer lloc, i amb força majoria hi trobem la guerra a Ucraïna. Un 29% dels enquestats opina que és el principal desafiament que enfronta actualment la UE i un 28% la situa en segona o tercera posició. Acompanyant-la hi trobem la inflació. Aquest està sent un dels principals temes a Espanya i la ciutadania demana més ajuda a la UE per aturar-ho. Un 46% dels enquestats la situa entre les seves tres màximes preocupacions. En tercera posició trobem la desigualtat social i la pobresa que és la màxima preocupació del 14% de la població. Acompanyant aquests tres desafiaments trobem el canvi climàtic, el sistema sanitari, els subministraments energètics i les pensions (*Barómetro Real Instituto Elcano, 2023*).

Principales desafíos de la UE (por orden de elección)

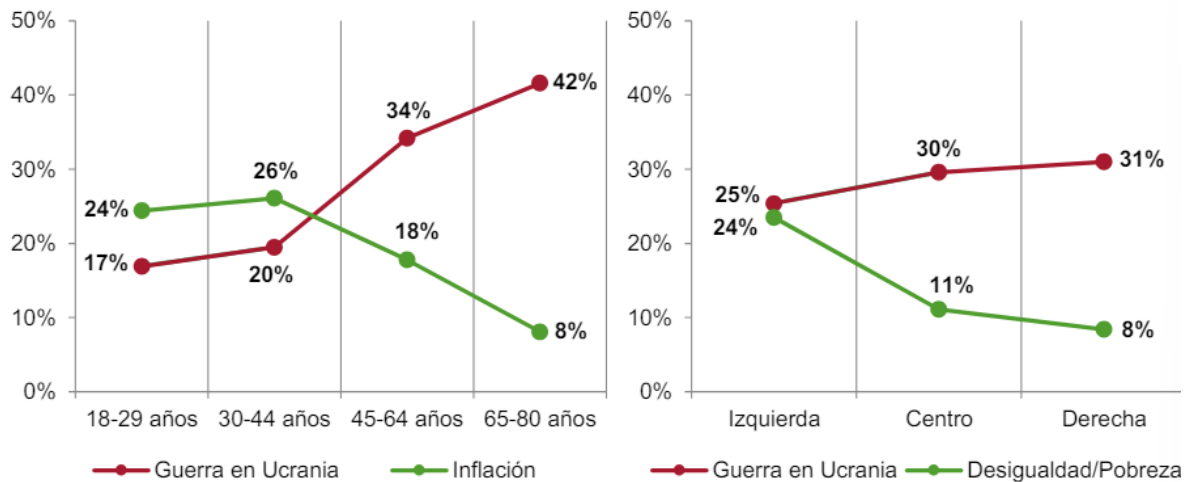

Gràfica extreta del *Barómetro del Real Instituto Elcano del 2023*.

Sobre el mateix tema trobem la següent gràfica, que compara la Guerra a Ucraïna amb la inflació i la desigualtat com els màxims desafiaments que la societat espanyola considera que afronta la Unió Europea. Es pot veure a través de les dues línies de colors quina ha estat la resposta més votada segons l'edat i la ideologia dels enquestats. Pel que fa a l'edat, els més joves donen més importància a la inflació amb un 24% sobre el 17% de la guerra. Aquesta tendència canvia a partir dels quaranta-cinc anys i s'amplia fins als trenta-quatre punts de diferència amb el 42% de la guerra i el 8% de la inflació pels majors de seixanta-cinc anys. Pel que fa

a les dades segons la ideologia, per les persones que es consideren d'esquerreres, la guerra i la desigualtat suposa quasi el mateix desafiament, mentre que centre i dreta consideren la guerra molt més important fins als vint-i-tres punts percentuals de diferència (31%-8%).

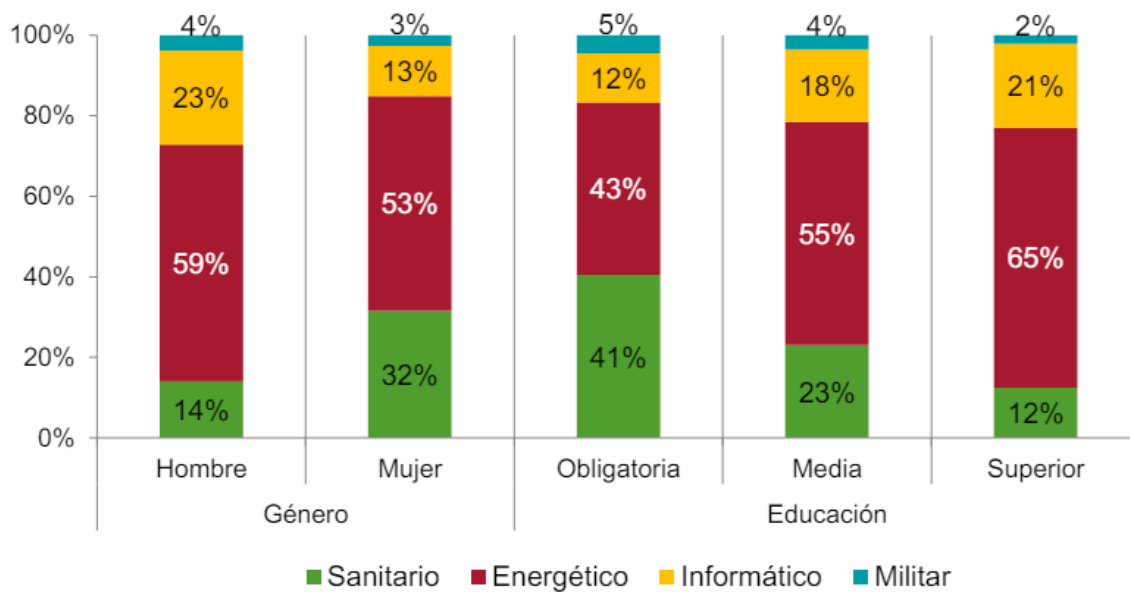
Principal desafío de la UE según edad e ideología

Gràfica extreta del *Barómetro del Real Instituto Elcano* del 2023.

L'última gràfica inclosa en aquesta anàlisi, relacionada amb l'autonomia estratègica, ens mostra l'opinió de la ciutadania sobre quins àmbits haurien de ser més prioritaris per obtenir-ne més autonomia: sanitària, energètica, informàtica o militar. L'anàlisi és segons gènere i nivell educatiu. La resposta principal dels col·lectius enquestats i analitzats és la prioritat d'obtenir autonomia energètica, amb un 56% dels vots totals, havent estat la més votada en tots els casos. Segons diu el *Real Instituto Elcano*, "aquestes dades denoten la preocupació per l'alt cost de l'electricitat, el gas i els carburants experimentats després de l'esclat de la guerra a Ucraïna". En segon lloc, l'autonomia sanitària, amb un 23% dels vots globals, ha rebut especial atenció entre les persones amb estudis obligatoris i dones rebent un 41% i un 32% respectivament. Els homes i les persones amb estudis superiors han votat amb major percentatge l'autonomia informàtica abans que la sanitària, que en termes generals ha quedat amb un 18% en tercera posició, arribant a un màxim del 23% dins el gènere masculí. Finalment, l'autonomia militar ha rebut el 3% dels vots, amb un 5% de màxim del col·lectiu de persones amb estudis obligatoris (*Barómetro Real Instituto Elcano*, 2023).

Ámbitos prioritarios, según género y nivel educativo

Gràfica extreta del *Barómetro del Real Instituto Elcano* del 2023.

En conclusió, les dades del baròmetre del *Real Instituto Elcano* encaixen força amb les de l'*Eurobaròmetre* de la Comissió Europea. En aquests s'hi veu una clara desinformació sobre la Unió Europea. El desconeixement cap al nom de la presidenta de la Comissió Europea fa clar aquest fet. A més, un 44% dels espanyols afirmava no saber que Espanya anava a presidir el govern del Consell de la Unió Europea. El que sí que ens aporta aquest baròmetre que no ho feia l'europeu és la disparitat de coneixement entre gèneres i entre nivells educatius. Segons les dades analitzades, els homes estan més interessats o informats sobre la UE i les persones amb majors nivells d'estudis són àmpliament més coneixedors sobre les accions i la realitat de les institucions europees. Relacionat amb això, i en contraposició a aquesta falta d'informació, les dades del baròmetre espanyol també indiquen que la societat confia destacablement més en les institucions polítiques europees que en les espanyoles. L'únic que no supera en nivell de confiança a la Comissió Europea és l'exèrcit. Per últim, i amb el que més relació té amb l'autonomia estratègica, els ciutadans enquestats consideren que l'autonomia energètica és la més necessària, ja que és la que en general més els afecta, seguida de la sanitària. En conjunt, les dades indiquen clarament una forta disparitat entre el fort sentiment europeista de la societat espanyola i el grau de coneixement sobre les institucions i líders.

8. Anàlisi dels mitjans escrits sobre l'Autonomia Estratègica Oberta:

8.1. Què s'ha analitzat?

Per poder entendre millor el perquè de la desinformació ciutadana sobre la Unió Europea i relacionant-ho amb el tema tractat al llarg del treball, en aquest apartat es duu a terme una anàlisi de la manera en què els cinc diaris principals espanyols i catalans (per ordre alfabètic: ABC, El Mundo, El País, El Periódico i la Vanguardia) tracten les notícies que tinguin al títol o al subtítol el terme *Autonomia Estratègica*. Així doncs, a través d'aquesta recerca s'han trobat un total de 68 articles que tinguin aquest terme clarament mencionat. Aquesta exploració pretén arribar a unes conclusions sobre com es tracta aquest tema, fins a quin punt arriba informació a la societat i amb quins altres temes o opinions es relaciona.

És objecte d'anàlisi també l'opinió que els diferents mitjans puguin tenir sobre l'autonomia estratègica depenent de la línia editorial del diari. Els continguts i contextos en què es presenta aquesta informació és molt important per veure de quina manera afecta la forma en què els mitjans aborden la informació. Per poder investigar-ho de la manera més objectiva possible s'han seleccionat tota mena d'articles (notícies, entrevistes i articles d'opinió) sempre que compleixin amb la norma principal: que al títol o al subtítol s'hi trobi textualment el terme *Autonomia Estratègica*.

8.2. Com s'ha dut a terme l'anàlisi?

El primer pas per elaborar aquesta anàlisi ha estat la recerca d'articles. L'objecte de recerca se centra exclusivament en els 68 articles de cinc dels principals diaris espanyols. A partir d'aquests i a través de taules d'excel, s'analitzaran de manera igual i objectiva tots els articles independentment del diari. Aquestes variables han estat escollides per aconseguir una anàlisi comuna i uniforme. Tot i això, l'anàlisi de les notícies es fa independentment i en conjunt de cada diari per poder extreure les conclusions pertinents. L'objectiu, saber com els mitjans escrits responen a l'Autonomia Estratègica Oberta.

Al llarg de l'anàlisi s'inclouran gràfiques pròpies extretes de les dades obtingudes a partir de l'Excel. Les variables analitzades són les següents:

- **Menció de l'AEO:** Busca saber en quin lloc de la notícia es menciona l'Autonomia Estratègica Oberta: si al títol o al subtítol.
- **Any de publicació:** A quin any es va publicar l'article analitzat per relacionar-ho amb possibles successos.
- **Autoria pròpia:** Saber si és un article redactat per gent del mateix diari o és d'una agència de notícies.
- **Nom de l'autor:** Conèixer l'autor de la notícia per saber si escriu habitualment sobre el mateix o no.
- **Secció:** A quina secció del diari es troba.
- **Estil:** Classificar quin tipus d'article és: notícia, opinió, entrevista...
- **Temàtica:** Saber per què es parla sobre l'autonomia estratègica i si es relaciona directament amb algun altre tema.
- **Visió:** Si s'escriu la notícia des d'una perspectiva positiva o negativa.
- **Fotografia:** Conèixer si l'article disposa de fotografia i com és d'adequada aquesta respecte a l'article en una escala de l'1 al 4.
- **Llargada.** Com és de llarg l'article en una escala de l'1 al 4.

8.3. Anàlisi dels resultats i taules creuades:

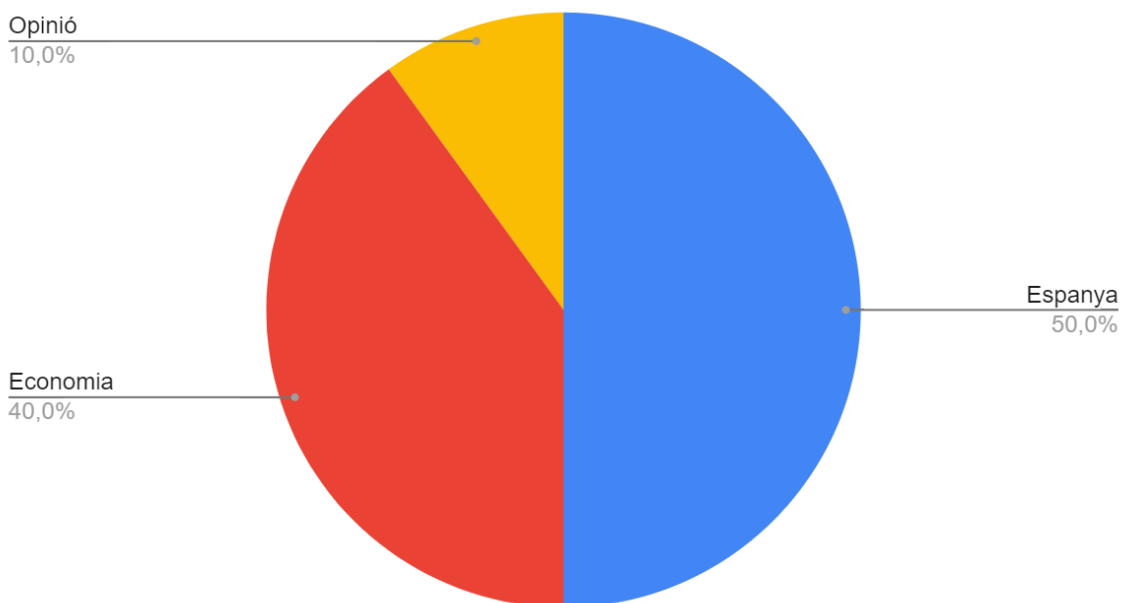
8.3.1. ABC:

Any de creació:	1903
Director:	Julián Quirós
Abast:	Nacional
Línia editorial:	Conservador i monàrquic
Articles analitzats:	10

El primer diari analitzat dins el marc de variables escollides és l'ABC. Un diari de caràcter conservador de tirada nacional i pròxim tradicionalment al Partit Popular. Segons les dades obtingudes, el diari ABC registra 10 articles que continguin el terme *Autonomia Estratègica* al títol o al subtítol. D'aquests, nou són notícies i tan sols un és opinió. Aquestes són unes dades baixes en comparació a la resta de diaris (vegeu gràfiques als annexos). Concretant en aquest tema, a vuit de les deu notícies mencionen l'AE al títol mentre que només a dues ho mencionen al subtítol. Això ens indica que en aquest diari el terme d'*Autonomia Estratègica* es tracta directament pel seu nom tot i les poques notícies al respecte.

Pel que fa a les seccions on estan incloses les notícies i, per tant, sobre què parlen es divideixen de la següent manera:

SECCIONS

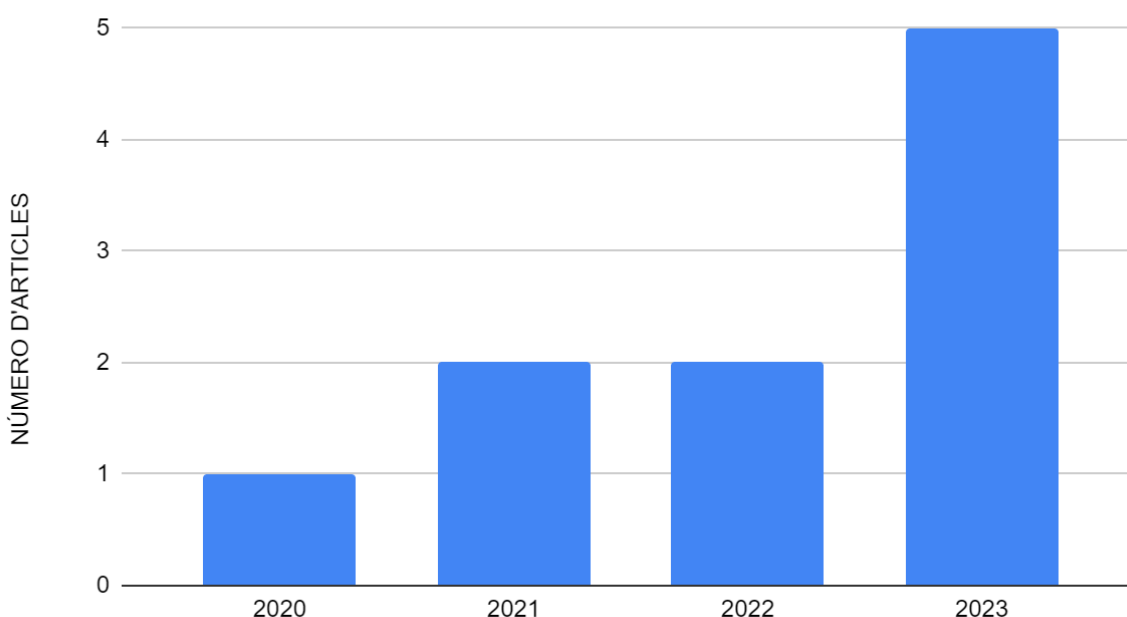
Gràfica pròpia extreta de les anàlisis dels excel/s

Podem comprovar en aquesta gràfica que l'ABC ha utilitzat l'Autonomia Estratègica per parlar principalment sobre *Espanya* o sobre *Economia*. Cal destacar també que tres de les quatre notícies econòmiques són també directament relacionades amb Espanya. Per tant, podem concloure que aquest diari no parla de l'Autonomia Estratègica com una eina de la Unió Europea per fer-se més autosuficient, sinó que

centra totes les explicacions a relacionar-ho amb Espanya i principalment criticar el govern. Només dues de les notícies, tot i estar emmarcades dins la secció d'Espanya, són considerades amb temàtica sobre l'Autonomia Estratègica, ja que parlen directament sobre què és i com afectaria Espanya. L'article emmarcat dins el bloc d'opinió és una crítica a la gestió de l'economia espanyola i la dependència dels fons europeus.

Una altra de les variables analitzades és la dada de publicació de l'article. Podem comprovar que la meitat de les notícies són redactades el 2023 mentre només dues el 2022 i 2021 i una el 2020. És destacable analitzar que les cinc notícies del 2023 són directament relacionades amb Espanya: quatre d'elles amb el govern i una amb Álvarez-Pallete (President de Telefónica). D'aquestes cinc, una és sobre el President de Telefónica (positiva), dues són d'agència d'un vídeo quasi sense text (neutrals) i les altres dues sobre economia espanyola redactades amb una visió negativa.

ANY DE PUBLICACIÓ DE L'ARTICLE

Gràfica pròpia extreta de les anàlisis dels excel/s

Directament relacionat amb això últim, quatre dels deu articles analitzats són d'agència: un d'*Atlas España* i els altres tres d'*Europa Press*. Això el que ens indica és que el diari externalitza l'escriptura d'aquestes notícies segurament per poc

interès en el tema. A més, una dada que reforça aquesta hipòtesi és que de les altres sis redactades per membres de l'ABC, dues estan firmades només per les inicials del periodista, una per la redacció i només tres signades amb el nom complet dels periodistes. A més cinc de les deu notícies han estat qualificades amb una llargada d'1 sobre 4 (les quatre d'agència i la signada per la redacció), ja que, o bé disposen de molt poc text o no en tenen.

En conclusió, podem destacar que l'ABC no té un gran repertori de notícies relacionades amb l'Autonomia Estratègica. De fet, veient l'anàlisi dels cinc diaris, és el que menys notícies té i a més, relacionant-les quasi totalment amb temes nacionals. L'interès del diari per aquest tema és baix. Sosté també aquesta tesi la baixa qualitat i llargada dels textos, amb textos curts i redactats per agències de premsa. Destaca també la baixa presència d'articles d'opinió (només un) enfront de les notícies. Finalment, cal destacar també el caire econòmic de moltes de les notícies, parlant del president de Telefònica i del BEI. El principal interès de l'ABC amb l'Autonomia Estratègica ha arribat el 2023 coincidint amb la Presidència Espanyola del Consell de la Unió Europea. A partir d'aquí, el diari va produir la meitat de les notícies incloses en aquesta anàlisi, la gran majoria tal com està mencionat, negatives i de caràcter nacional.

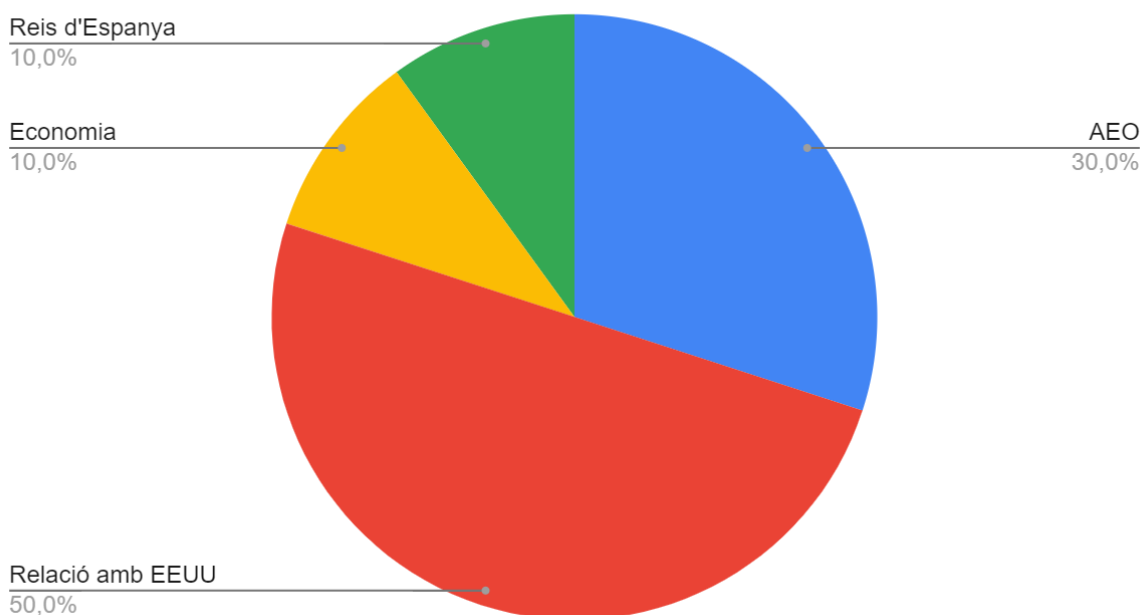
8.3.2. El Mundo:

Any de creació:	1989
Director:	Joaquín Manso
Abast:	Nacional
Línia editorial:	Liberal i centredreta
Articles analitzats:	10

El segon dels mitjans analitzats és *El Mundo*. Aquest és un diari de tirada nacional del qual només s'hi han trobat deu articles, igual que l'ABC. Són els dos diaris que

menys notícies tenen sobre aquest tema i són els dos diaris més de dretes dins l'espectre ideològic dels cinc analitzats. Veient la importància i abundància que tenen les notícies directament relacionades amb Espanya, podríem assegurar que tenen menys articles publicats perquè parlen menys i pitjor sobre la gestió i presidència del govern espanyol al Consell de la Unió Europea. De fet, en aquest diari predomina un tema del qual no s'havia vist res a l'ABC i parla sobre la correlació entre dur a terme l'Autonomia Estratègica i mantenir o millorar les relacions amb els Estats Units. En el gràfic a continuació podem veure com el 50% de les notícies publicades tenen relació amb els EUA. Aquestes mostren disparitats d'opinions: segons l'anàlisi realitzada, dues de les notícies estarien redactades amb una visió positiva, dues negatives i una neutral degut al caràcter esquètic de la notícia. El que també veiem a la gràfica i que és positiu és que les notícies exclusivament dedicades a parlar sobre què és o què fa l'Autonomia Estratègica Oberta ocupa la segona posició amb tres dels deu articles. Podríem considerar-ho positiu, ja que és el diari amb un percentatge de notícies dedicades a això més elevat. Les altres dues temàtiques que veiem a les notícies són: en primer lloc, dedicat als Reis d'Espanya (escrita per Agència Europa Press) i en segon, sobre Álvarez-Pallete, el president de Telefónica, en una notícia quasi idèntica a la de l'ABC, amb la mateixa imatge i signada únicament per les inicials del redactor.

TEMÀTICA

Gràfica pròpia extreta de les anàlisis dels *excels*

Pel que fa a la publicació dels articles analitzats, tres són del 2020, dos del 2021, dos del 2022 i tres del 2023. Pel que fa a l'escriptura d'aquests articles, tots menys un són d'autoria pròpia i la varietat d'escriptors és força elevada. Tan sols en Pablo Suanzes (tres articles) i l'Ana Palacios (dos articles) repeteixen. A part d'ells trobem els en Vicente Coll, José Ignacio Torreblanca, Raquel Villaécija i M.P (que és qui signa la notícia d'Álvarez-Pallete).

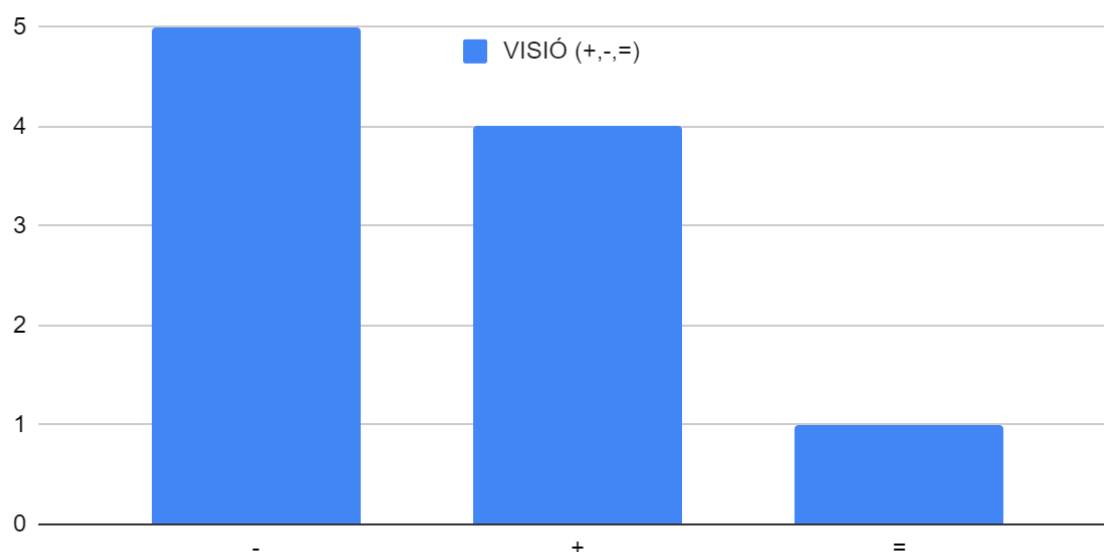
Pel que fa a aquests dos periodistes que repeteixen la redacció d'articles, sorprèn que tots dos han col·locat totes les seves publicacions sobre aquest tema a la secció d'*Internacional*. Pablo Suanzes (tres articles), per la seva part, va escriure un dels articles el 2020, on criticava la gestió de l'AEO per la disparitat d'opinions sobre la conveniència de separar-se de la defensa nord-americana i els altres dos el 2021, on a un també parlava sobre la relació amb els Estats Units i a l'altre sobre l'Autonomia Estratègica en un món de rivalitats. Tots tres articles són notícies, publicades a la secció d'Internacional i amb una llargada considerable (valorada en 4/4). Pel que fa a Ana Palacios, els dos articles són de 2020 i tots dos són d'opinió. Estan emmarcats dins la secció d'Internacional i una ha estat considerada positiva i l'altra negativa.

Respecte a aquest últim aspecte, l'estil d'articles entre notícies i opinions és molt més parell que a l'*ABC*. Si en l'altre diari veiem que tots els articles estaven emmarcats dins les notícies tradicionals, a *El Mundo* veiem que el ràtio d'articles d'opinió augmenta força fins al 40%. Sis dels deu són notícies i els altres quatre opinions. D'aquestes quatre opinions podem veure que tres d'elles són negatives i una positiva.

Tot i aquesta disparitat dins les visions dels articles d'opinió, a la gràfica inferior podem veure com els articles amb valoracions positives i negatives estan molt a la par: cinc dels deu estarien valorats negativament segons l'anàlisi elaborada als *exce/s* i quatre de les deu positivament. Només aquest article de Raquel Villaécija està valorat neutre a causa de la seva curta llargada i poca explicació. Curiosament, és aquest article l'únic dels deu que no menciona l'Autonomia Estratègica al títol sinó que ho fa al subtítol. Es pot concloure, amb això, que el diari no segueix una línia editorial concreta sobre aquest tema sinó que depèn de l'autor i especialment

del context.

VISIÓ DELS ARTICLES

Gràfica pròpia extreta de les anàlisis dels *excels*

En conclusió, l'anàlisi de la cobertura d'*El Mundo* sobre l'Autonomia Estratègica i altres temes revela una orientació editorial influïda per diverses variables. En primer lloc, destaca la seva tendència a centrar-se en les relacions amb els Estats Units, en detriment de la cobertura sobre la gestió del govern espanyol a la Unió Europea, per exemple, com veiem a l'*ABC* i veurem en la resta de diaris. Aquest enfocament temàtic s'alinea amb una clara preferència cap a una perspectiva liberalista en l'espectre ideològic. A més, s'observa una diversitat d'opinions, reflectida tant en la presència d'articles d'opinió com en les diferents valoracions sobre l'Autonomia Estratègica. Aquesta heterogeneïtat suggereix una línia editorial fluctuant, influïda per factors com els autors dels articles i el context en què s'han escrit. Tot i això, podem concloure que *El Mundo* valora lleugerament d'una forma negativa la gestió de l'AEO per les cinc de deu valoracions negatives i especialment per les tres de quatre negatives en articles d'opinió. És destacable també la repetició de notícies com la d'Álvarez-Pallete amb un text, titular i imatge quasi idèntica.

8.3.3. El País:

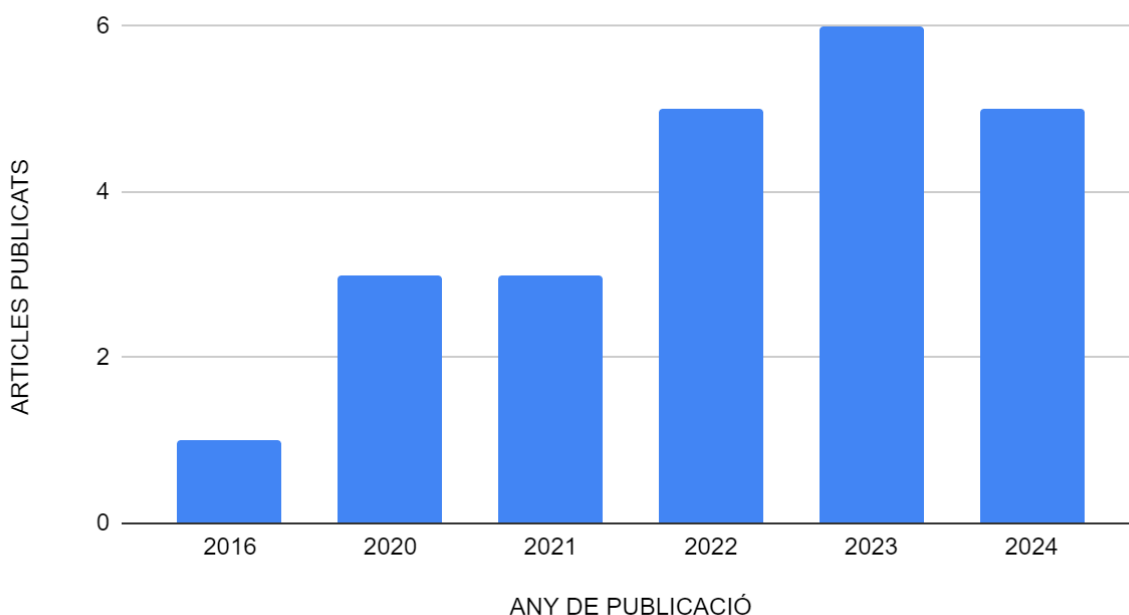
Any de creació:	1976
Director:	Pepa Bueno
Abast:	Nacional
Línia editorial:	Centreesquerra
Articles analitzats:	23

El tercer diari analitzat és *El País*. Aquest és el diari amb major nombre de notícies que contenen temes d'Autonomia Estratègica (vint-i-tres). Més enllà de la diferència en nombre d'articles amb els dos anteriors diaris, la línia editorial d'*El País* és força diferent de la d'*El Mundo* i de l'*ABC*. És obertament més d'esquerreres que els altres dos, tradicionalment més conservadors. Aquest factor es pot veure en alguns dels resultats de les anàlisis de les notícies.

Aquesta major abundància de notícies es plasma clarament en el nombre d'articles escrits cada any. Tal com es pot comprovar en la gràfica inferior, tan sols amb els articles escrits entre 2023 i 2024 (sis i cinc respectivament) ja se superen els articles escrits a *El Mundo* o a l'*ABC* (deu a cada mitjà) cada any. A més, podem trobar dues dades destacables que ens deixa aquest gràfic. En primer lloc, que el primer article va ser escrit l'any 2016. És el primer mitjà escrit en fer-se ressò sobre l'Autonomia Estratègica en una notícia on Miguel González parlava sobre la voluntat dels principals països europeus en obtenir major autonomia²³. En segon lloc, cal destacar el caràcter ascendent de la gràfica on, tot i que el 2024 té menys notícies, encara queda més de mig any. Això el que indica és que a *El País* l'Autonomia Estratègica és un tema que va en ascens i del qual cada cop s'hi parla més.

²³De Miguel, B. i Lázaro, S. (2016, October 14). Los cuatro grandes de la UE apuestan por una defensa común con "autonomía estratégica". *El País*.
https://elpais.com/internacional/2016/10/14/actualidad/1476449123_095969.html

ANY DE PUBLICACIÓ

Gràfica pròpia extreta de les anàlisis dels *excel*s

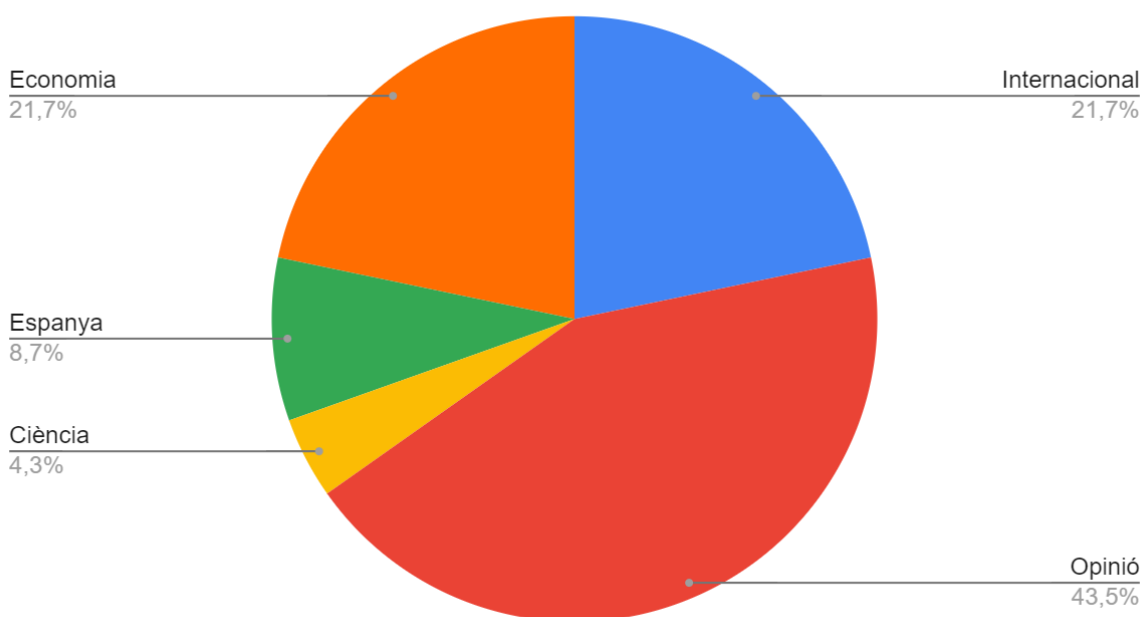
Tot i aquest ascens, cal valorar que, dels vint-i-tres articles, en setze es menciona l'AEO al subtítol i només en set ocasions es menciona al títol. En comparació a la resta de diaris aquesta dada és molt baixa, ja que a l'enorme majoria de notícies es mencionava al títol. Tot i això, *El País* és l'únic dels cinc diaris analitzats que totes les seves notícies són d'autoria pròpia: no n'hi ha cap escrita d'agència. No només sorprèn per ser l'únic diari que ha escrit totes les notícies, sinó perquè en té pràcticament el doble que el segon diari amb més articles analitzats. Aquestes dades el que ens mostren és que, tot i que no es destaca principalment el tema de l'Autonomia Estratègica al titular de les notícies, l'interès del diari pels temes que n'estan relacionats és molt elevat.

Pel que fa a les persones que han escrit les notícies, podem comprovar que hi ha gran varietat d'autors. De fet, sense contar que les quatre notícies que estan signades per la redacció, les altres dinou notícies són de quinze periodistes diferents. Els únics que repeteixen són Jesús Nuñez (en dos articles d'opinió de 2022 sobre l'OTAN i la defensa de la UE), Belén Domínguez (en una notícia i una opinió emmarcades a la secció d'Economia) i Guillermo Abril, que és l'únic que té tres articles publicats sobre l'Autonomia Estratègica (tres notícies emmarcades dins

la secció d'Internacional i de temàtiques sobre Defensa, Guerra i Autonomia Estratègica). Amb aquestes dades s'evidencia que *El País* no només és el mitjà que més notícies té directament relacionades amb l'AEO sinó que a més és el que més pluralisme ofereix.

Directament relacionat amb això últim, trobem el gràfic inferior. En aquest s'hi mostren les dades extretes de l'excel que ens ensenyen les seccions d'*El País* en el que es troben les notícies seleccionades. Podem veure que, en comparació amb els tres diaris analitzats fins ara, aquest és el que més seccions cobreix del diari, cinc. La principal, Opinió. En aquesta s'hi troben deu de les vint-i-tres notícies analitzades, el que constitueix un 43,5%. La segueixen Internacional i Economia, amb cinc notícies cada una (21,7%), dues a Espanya (8,7%) i una a Ciència (4,3%). És el primer diari que inclou una notícia de l'Autonomia Estratègica a Ciència. Aquesta dada de la distribució de les seccions referma la teoria que *El País* és el que amb més pluralitat explica l'AEO.

SECCIONS

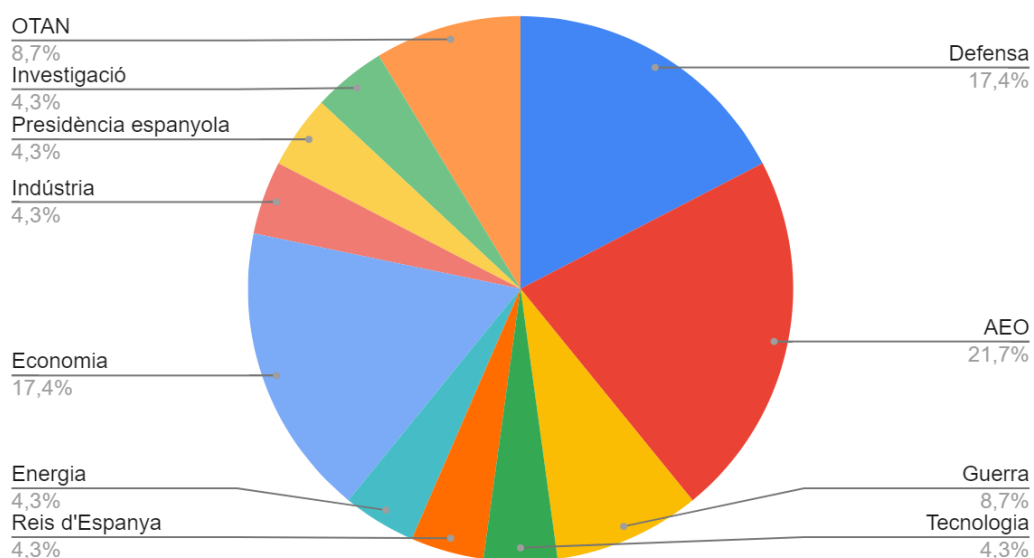
Gràfica pròpia extreta de les anàlisis dels excel/s

Una de les dades curioses que ens deixa aquest gràfic és que, tot i que el 43,5% de les notícies estan emmarcades dins la secció d'Opinió (deu notícies), el nombre d'articles d'opinió és del 56,5% (tretze). Aquests tres articles que són d'Opinió però

no estan situats dins la mateixa secció, estan a Economia. Són tres articles que reflexionen, d'una manera positiva, sobre l'efecte i les conseqüències que una aplicació major de l'Autonomia Estratègica tindrien sobre l'economia espanyola i europea.

Un altre aspecte destacable que podem treure sobre l'anàlisi d'aquest diari són les temàtiques de les quals tracten els articles triats. Podem trobar-ne gran varietat repartides amb percentatges molt petits. Igual que passava amb el nombre de seccions, *El País* és el mitjà analitzat amb major nombre de temes diferents. Tal com pot comprovar, la temàtica principal és directament l'Autonomia Estratègica (amb cinc articles). Són una sèrie de tres articles d'opinió i dues notícies signades per quatre periodistes diferents i un per la redacció on les valoracions són diverses (dues bones valoracions, dues dolentes i una neutral). Seguint l'AEO trobem la Defensa (dues opinions i dues notícies) i l'Economia (tres opinions). En el tercer esglaó de temàtiques més utilitzades hi trobem l'OTAN i la Guerra, amb un 8,7% i dos articles cadascun. Finalment: Investigació, Presidència Espanyola, Indústria, Energia, Reis d'Espanya i Tecnologia, són les sis temàtiques que només són mencionades en un sol article dels vint-i-tres analitzats. D'aquests sis, la valoració global de l'article és positiva en cinc d'ells. En el d'energia, però, la notícia de Belén Domínguez, emmarcada en la secció d'economia, espera una sobirania energètica que diu que no arriba dos anys després de l'esclat de la guerra a Ucraïna.

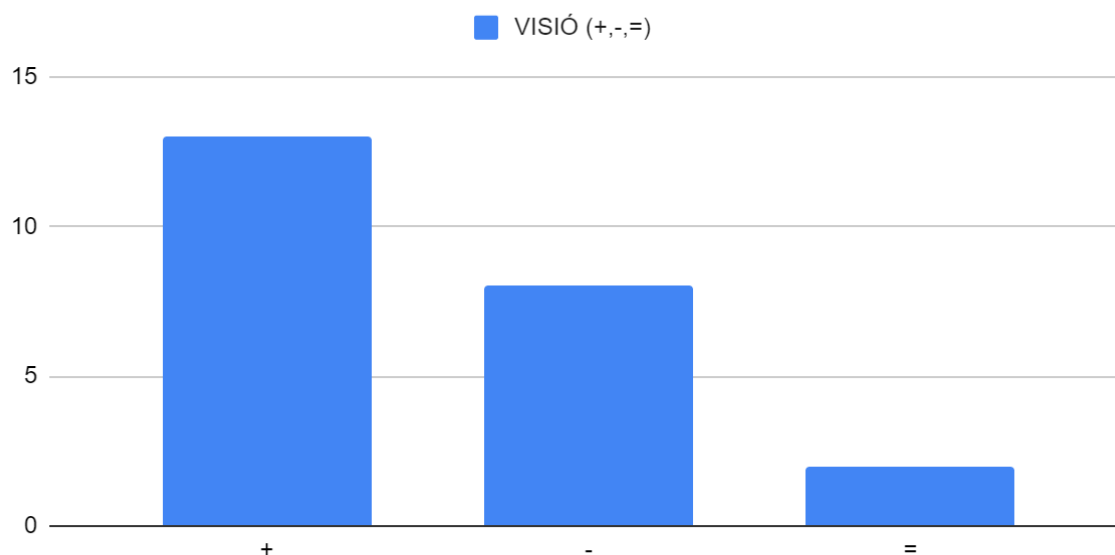
TEMÀTICA

Gràfica pròpia extreta de les anàlisis dels excel·ls

L'última dada destacable a analitzar és la de la valoració dels articles. En un diari amb un nombre d'articles d'opinió tan elevat (tretze de vint-i-tres), conèixer la direcció d'aquestes valoracions és clau per entendre la línia editorial del diari respecte aquest tema i com es valoren les accions de la UE. Veient les dades següents podem veure que, tot i que no són dades absolutament dispars, les valoracions positives destaquen força. El 56,5% dels vint-i-tres articles són positius, és a dir, tretze. Vuit dels vint-i-tres són negatius (34,8%) i tan sols el 8,7% valorats de manera neutral (dos articles).

VISIÓ DELS ARTICLES

Gràfica pròpia extreta de les anàlisis dels excel·ls

En conclusió, l'anàlisi de les notícies d'*El País* mostra una tendència clara cap a una major cobertura del tema de l'Autonomia Estratègica en comparació amb els altres diaris analitzats (*El Mundo* i *ABC*). Aquesta tesi es veu reforçada pel nombre d'articles publicats, especialment entre els anys 2023 i 2024, superant així els articles acumulats d'*El Mundo* i *ABC* en la totalitat dels anys analitzats. A més, la primera notícia sobre l'AEO a *El País* data de 2016, sent així el primer diari a tractar aquest tema en profunditat. Aquesta inclinació per tractar l'Autonomia Estratègica es veu també reforçada per la diversitat d'autors que escriuen sobre el tema, amb dinou articles provinents de quinze periodistes diferents. Aquesta pluralitat d'autors

contrasta amb la tendència en altres diaris on el nombre d'autors és menor i es repeteixen més sovint.

El País no només té la quantitat més gran d'articles, sinó que també presenta una varietat notable de perspectives i enfocaments dins de les seves seccions. Un altre aspecte destacable és la distribució temàtica i de seccions dels articles. *El País* és el diari que cobreix més seccions diferents, amb cinc de principals, en contrast amb altres diaris que en tenen menys. Pel que fa a la valoració de les notícies, *El País* té una major proporció d'articles amb una visió positiva sobre l'Autonomia Estratègica. Amb un 56,5% d'articles valorats positivament, destaca la seva línia editorial que tendeix a secundar i valorar favorablement les iniciatives relacionades amb l'AEO. Tot i que també hi ha un 34,8% d'articles amb valoracions negatives i un petit percentatge de valoracions neutres, aquesta predominança de valoracions positives indica un suport clar cap a aquest tema.

8.3.4. El Periódico:

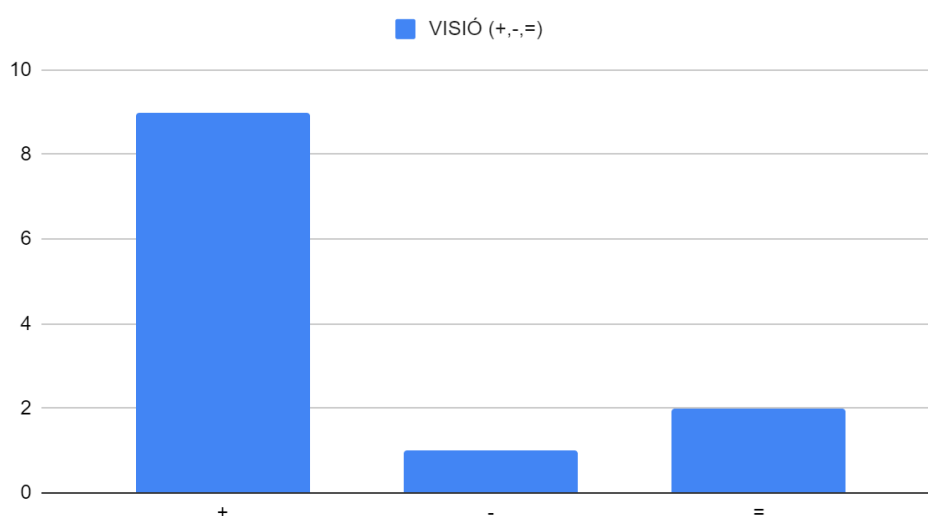
Any de creació:	1978
Director:	Albert Sáez
Abast:	Català
Línia editorial:	Centreesquerra
Articles analitzats:	12

El quart diari analitzat és *El Periódico*. És el primer diari de tirada autonòmica que serà acompanyat per *La Vanguardia*, el cinquè i últim diari analitzat en aquest apartat. *El Periódico* és un diari tradicionalment de centreesquerra relacionat comunament amb els socialistes i amb idees força catalanistes especialment uns anys enrere. En aquesta anàlisi s'han trobat dotze articles publicats que continguin Autonomia Estratègica al títol o al subtítol. Si ve és una xifra un pèl superior a la dels dos primers diaris, queda lluny dels vint-i-tres articles d'*El País*.

La primera dada que cal destacar extreta dels *excels*, que es troben als annexos, és que, a *El Periódico*, deu de les dotze notícies analitzades contenen el terme *Autonomia Estratègica* al títol i només les dues restants al subtítol. En una parla sobre les matèries primeres i a l'altre sobre el paper d'Espanya en la reindustrialització d'Europa. Es pot comprovar al llarg de l'anàlisi que l'enfocament més determinant que fa el diari és cap a les accions del govern i la gestió de la presidència espanyola al Consell de la Unió Europea.

Pel que fa a la data de publicació dels articles, sorprèn l'abundància de publicació de l'any 2023. Podem comprovar a les taules que l'any 2020 va haver-hi un article d'opinió sobre aquest tema, el 2021 un altre i el 2022 tan sols una notícia signada per la redacció. A partir d'aquí, el 2023 trobem fins a nou articles coincidint amb la presidència espanyola del Consell de la Unió Europea. És significatiu confirmar, doncs, que aquest diari ha augmentat la seva atenció en l'Autonomia Estratègica com a eina per seguir l'acció del Govern Espanyol en aquest cas. A més, com es pot veure en la gràfica següent, el nombre d'articles escrits amb una visió positiva supera àmpliament a la negativa, convertint-se *El Periódico* en el diari dels cinc que millora valora les notícies escrites sobre l'Autonomia Estratègica, tot i que sigui com a eina per valorar positivament l'acció de la presidència espanyola. Podem comprovar, doncs, que nou de les tretze notícies són positives per només una de negativa i dues neutrals. La notícia negativa és una crítica a la gestió de Macron a través de criticar l'Autonomia Estratègica.

VISIÓ DELS ARTICLES

Gràfica pròpia extreta de les anàlisis dels *excels*

Pel que fa a l'autoria dels articles, onze dels dotze són escrits per periodistes d'*El Periódico* (dos dels quals signats per la redacció) i tan sols un per agència (*EFE*). Dels onze propis, en destaquen sis autors diferents. La Sílvia Martínez és la que més presència té amb tres articles: dues notícies a Internacional i una a Economia. En segon lloc, trobem a en Mario Saavedra amb dues notícies sobre la presidència espanyola emmarcades a la secció d'Internacional. Amb un article trobem la Carme Poveda, la Ruth Ferrero, l'Eliseo Oliveras i en Juan Ruiz. Els dos articles restants són firmats per la redacció. L'estil d'aquests articles és poc variat: nou dels dotze articles analitzats són notícies mentre tan sols hi ha tres opinions. Aquestes són les de l'Eliseo, la Ruth i la Carme i totes tres són positives. Parlen sobre la relació amb la Xina, amb els EUA i sobre la presidència espanyola al Consell de la Unió Europea respectivament.

Pel que fa a la temàtica dels articles, trobem un clar predomini de les notícies relacionades amb la presidència espanyola. Ja sigui sobre la gestió del Consell de la Unió Europea o sobre notícies que parlin del govern espanyol. Si bé les seccions són força equilibrades, amb quatre articles a internacional, tres a Opinió, tres a Política i dos a Economia, podem veure com el 50% de les notícies engloben temàtiques relacionades amb el govern espanyol. Aquest 50% està conformat per cinc notícies i un article d'opinió on quatre són amb una visió positiva i els altres dos, signats per la redacció i per *EFE*, neutrals. No trobem cap notícia de caràcter negatiu sobre aquest tema. És molt destacable també l'aparició d'una nova temàtica que no havia aparegut abans en cap dels tres diaris analitzats. És la Relació amb la Xina. Són dos els articles d'opinió escrits per Ruth Ferrero-Turrión, el 2020, i Eliseo Oliveras, el 2021, que tracten sobre això. Són dos articles amb una visió positiva que parlen sobre la importància de l'Autonomia Estratègica com un mitjà per “contrarestar la influència xina” (Eliseo Oliveras, 2021)²⁴ i fomentar una relació basada en “diàleg sí, però sense cessions en assumptes claus” (Ruth Ferrero-Turrión, 2020)²⁵. La resta d'articles amb temàtiques que es repeteixen en

²⁴Ferrero-Turrión, R. (2021, 9 de juliol). La UE ensaya su autonomía estratégica. *El Periódico*.

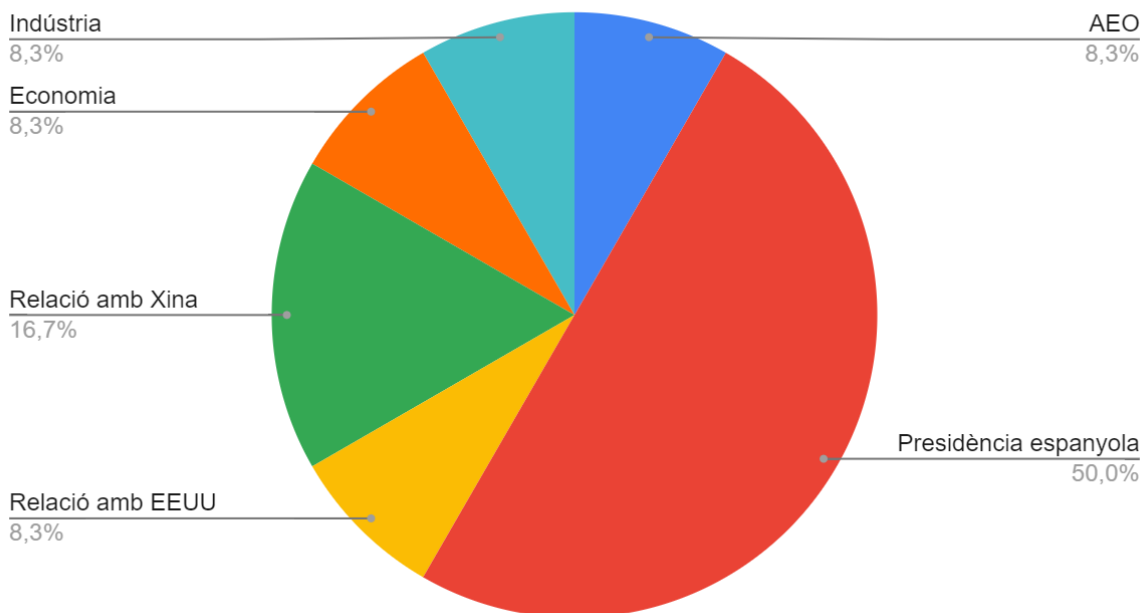
<https://www.elperiodico.com/es/opinion/20210709/ue-ensaya-autonomia-estrategica-11897586>

²⁵Ferrero-Turrión, R. (2020, 22 de juny). Autonomía estratégica: La estrategia de la UE con China se basa en el diálogo sí, pero sin cesiones en asuntos clave. *El Periódico*.

<https://www.elperiodico.com/es/opinion/20200622/autonomia-estrategica-china-ue-cumbre-ruth-ferrero-turrión-8010497>

només una ocasió són Indústria, Economia, Autonomia Estratègica i Relació amb els EUA.

TEMÀTICA

Gràfica pròpia extreta de les anàlisis dels excel·ls

En conclusió, l'anàlisi d'*El Periódico* revela un interès per l'Autonomia Estratègica centrat especialment en el context de la presidència espanyola al Consell de la Unió Europea. Tot i que la quantitat d'articles publicats és inferior a la d'*El País*, *El Periódico* mostra una cobertura destacada sobre aquest tema, amb una clara tendència positiva cap a les accions del govern espanyol. La majoria dels articles publicats l'any 2023 reflecteixen aquest enfocament, coincidint amb la presidència espanyola i suggerint una relació directa entre aquest esdeveniment i l'augment d'interès per l'Autonomia Estratègica.

L'autoria dels articles majoritàriament recau en periodistes d'*El Periódico*, amb un estil predominantment informatiu. La temàtica dels articles és variada, però destaca una inclinació cap a la política governamental i les relacions internacionals, amb mencions específiques a la relació amb la Xina com a tema emergent i als Estats Units. En termes generals, aquest diari mostra una cobertura coherent i predominantment positiva de l'Autonomia Estratègica, utilitzant-la com una eina per valorar l'acció del govern espanyol en l'àmbit europeu i internacional. Aquest enfocament positiu i l'interès creixent per aquest tema en els darrers anys indiquen

una alineació del diari amb les polítiques i estratègies del govern espanyol, reflectint així la seva orientació ideològica i les seves prioritats informatives.

8.3.5. La Vanguardia:

Any de creació:	1881
Director:	Albert Sáez
Abast:	Nacional
Línia editorial:	Centre i liberals
Articles analitzats:	13

El darrer diari analitzat és *La Vanguardia*. Segons l'últim Estudi General de Mitjans (EGM, 2024)²⁶, *La Vanguardia* és el tercer diari generalista més llegit de l'estat només superat per *El País* i *El Mundo*. En aquesta anàlisi trobem que se situa com el segon diari amb major nombre de notícies relacionades directament amb l'Autonomia Estratègica amb tretze articles, tot i que amb escassa distància amb els seus perseguidors. Podem assegurar ja, doncs, que *El País* és el mitjà escrit espanyol que cobreix més intensament el tema de l'Autonomia Estratègica.

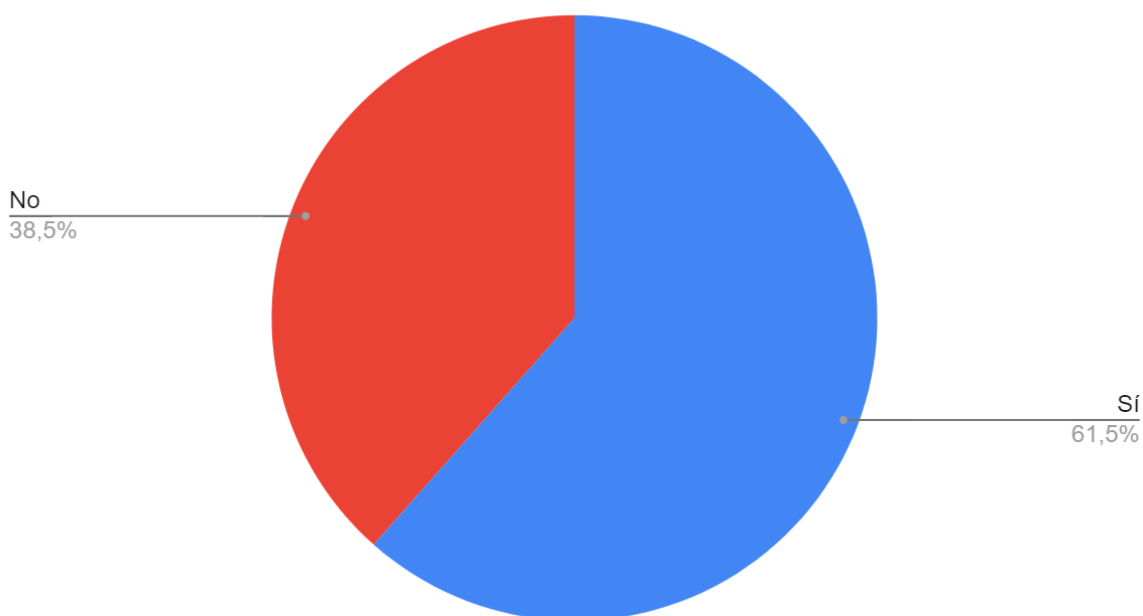
La primera dada que podem veure a l'anàlisi i que marca una diferència entre *La Vanguardia* i la resta de diaris és la següent: els tretze articles analitzats tenen "Autonomia Estratègica" al títol. És l'únic dels cinc diaris que no té cap de les notícies amb la menció de l'AEO al subtítol, ja que la resta en tenien, almenys, un. En segon lloc, pel que fa a les dates de publicació podem veure com el gran gruix de les notícies analitzades són del 2022 i 2023. Les xifres són les següents: dels tretze articles, un és del 2020 (com a resposta pel coronavirus), no n'hi ha cap del 2021, quatre del 2022, sis del 2023 i tan sols dos d'aquest any. Podem comprovar també que les quatre notícies que tenen de temàtica la Presidència Espanyola són de l'any 2022 (un) i 2023 (els altres tres). Podem considerar, doncs, que *La*

²⁶AIMC. (n.d.). Estudio General de Medios (EGM). AIMC.
<https://reporting.aimc.es/index.html#/main/diarios>

Vanguardia ha estat també especialment interessada a cobrir l'Autonomia Estratègica com a eina per enllaçar la política espanyola i l'europea.

La segona dada que marca una gran diferència entre aquest diari i els anteriors és el nombre d'articles que no són d'autoria pròpia, sinó que són d'agència. En el gràfic circular a continuació, podem veure com les notícies que no són d'autoria pròpia ocupen una bona porció del "formatget" i signifiquen el 38,5% dels articles (cinc dels tretze). L'únic diari que s'apropa a aquestes dades és l'*ABC*, del qual tres dels deu articles analitzats són d'agència. D'aquests cinc articles que conformen el 38,5% del total, podem veure com *Servimedia* és la que més ho aclapara amb quatre de les cinc notícies. L'altre és d'*Agencias Madrid*. És important també mencionar que, de les vuit notícies que sí que són d'autoria del diari, tres d'elles estan signades per la redacció. Aquestes són, en primer lloc, la de 2020 que data de l'abril i va ser just després de la Covid-19, i les altres dues, d'economia i política, ambdues relacionades amb el tema de la Presidència Espanyola. Les cinc notícies signades pels periodistes són de cinc persones diferents: Juan Carlos Merino, Maite Gutiérrez, Pascal Boniface, Treva P. i María-Paz López.

AUTORIA PRÒPIA

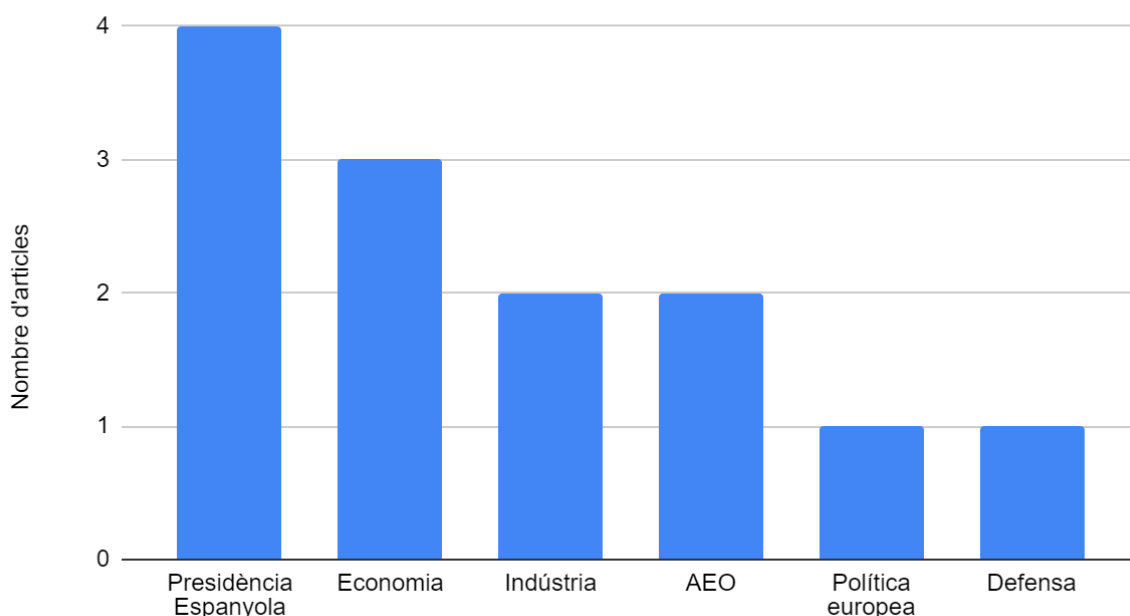
Gràfica pròpia extreta de les anàlisis dels excel·ls

Pel que fa a l'estil de les notícies, destaca la clara superioritat de les notícies enfront

de les opinions. Dels tretze articles analitzats, només dos són opinions per les onze notícies. També cal recordar que de les onze notícies cinc són d'agència i sis escrites per periodistes del diari. És també força important relacionar aquestes dades amb la visió de les notícies. Dels tretze articles només un té una visió negativa i és un dels dos articles d'opinió: el de Pascal Boniface. Per contra, nou articles són en visió positiva i dos neutres. Podem considerar doncs que *La Vanguardia* té una visió positiva sobre l'Autonomia Estratègica, tot i que utilitzi, a vegades, aquest tema com a eina per explicar els moviments i les accions de la política espanyola.

Aquesta tesi es veu reforçada quan s'analitzen les dades de seccions i temàtiques. Si bé el percentatge d'articles relacionats amb la temàtica de Presidència Espanyola no és tan elevat com a *El Periódico*, a *La Vanguardia* els articles que parlen d'aquest tema encara ocupen la primera posició amb quatre dels tretze (30,8%). En segona posició trobem els articles que articulen el discurs en torn l'economia (tres, un 23,1%) i després ja amb menor quantitat Indústria, AEO, Política Europea i Defensa.

TEMÀTICA

Gràfica pròpia extreta de les anàlisis dels *exce/s*

En conclusió, *La Vanguardia* es destaca com el segon diari amb major nombre de notícies sobre l'Autonomia Estratègica, amb tretze articles analitzats, tot i que molt a

prop dels seus competidors i molt lluny d'*El País*, que és líder. L'interès de *La Vanguardia* per l'Autonomia Estratègica es concentra principalment en els anys 2022 i 2023, amb un total de deu articles publicats en aquest període. Aquesta atenció reflecteix una tendència a utilitzar el tema per enllaçar la política espanyola amb l'europea, especialment en el context de la Presidència Espanyola del Consell de la Unió Europea.

Un altre aspecte distintiu de *La Vanguardia* és l'alt percentatge d'articles d'agència, que constitueixen el 38,5% del total, principalment provinents de *Servimedia*. Aquesta dada subratlla la dependència del diari de fonts externes per cobrir aquest tema, el que indica un baix interès sobre l'Autonomia Estratègica. En termes d'estil, predominen les notícies per sobre de les opinions, amb onze notícies enfront de dues opinions. La visió dels articles és majoritàriament positiva. Això indica que *La Vanguardia* manté una postura favorable envers l'Autonomia Estratègica, utilitzant-la principalment per emmarcar les accions polítiques espanyoles.

9. Conclusions:

Després d'haver analitzat els articles dels principals diaris escrits espanyols, els baròmetres i haver dut a terme el marc teòric amb un context de la situació política de la Unió Europea i del món, podem extreure certes conclusions i confirmar o refutar les hipòtesis.

En primer lloc, resulta evident la necessitat d'assolir un major grau d'autosuficiència a la Unió Europea. Així s'ha evidenciat en el passat amb les faltes de subministrament a la Covid amb les mascaretes i a l'esclat del conflicte entre Rússia i Ucraïna amb les energies. Les tensions geopolítiques, el canvi climàtic i altres desafiaments globals han posat de manifest les debilitats de les cadenes de subministrament, destacant la importància d'assolir un major grau d'Autonomia Estratègica. De cara al futur, dependre de nacions emergents amb interessos divergents pot comprometre la sobirania i la capacitat de prendre decisions de manera independent. Amb el que s'ha evidenciat durant el treball, es pot afirmar que l'autosuficiència no implica un aïllament econòmic ni una autarquia completa, sinó una major resiliència i capacitat d'adaptació davant les contingències globals. En un món globalitzat, la interdependència és inevitable i, en molts casos, beneficiosa. No obstant això, assegurar que les necessitats bàsiques i estratègiques poden ser cobertes a escala europea proporciona un coixí de seguretat que permet afrontar el futur amb més garanties.

En segon lloc, tot i l'evident importància de la consecució de l'Autonomia Estratègica, les evidències mostrades durant la recerca ens porten a confirmar que no hi ha un pla marcat per arribar-hi, sinó que sembla una idea o un somni a aconseguir algun dia més que una meta clara. Aquesta absència de planificació estructurada comporta una sèrie de desafiaments que dificulten la transició cap a una major resiliència i capacitat d'autosuficiència. En primer lloc, la manca d'una estratègia ben definida fa que els esforços per aconseguir l'autonomia estratègica siguin fragmentats i descoordinats. Sense una guia clara, els diferents sectors implicats poden desenvolupar iniciatives aïllades que no aprofitin les sinergies i els recursos disponibles de manera eficient. Aquesta fragmentació redueix l'eficàcia de les polítiques i pot portar a la duplicació d'esforços o a la inacció.

A més, tal com es pot comprovar al llarg del treball, aquesta falta de ruta clara porta a la desafecció política i especialment ciutadana cap aquest objectiu. La ciutadania ha de comprendre els beneficis i la necessitat d'invertir en Autonomia Estratègica, especialment en un context en què les decisions poden implicar sacrificis a curt termini per assolir-los a llarg termini. Sense una comunicació clara i una narrativa coherent, resulta difícil obtenir el suport adient per implementar les polítiques necessàries. Per abordar aquestes deficiències, és essencial desenvolupar una estratègia europea que involucri tots els actors rellevants i estableixi una ruta clara.

Això ens porta a la tercera de les conclusions. Les dades de l'*Eurobaròmetre* i del Baròmetre del *Real Instituto Elcano* mostren una forta disparitat entre el sentiment de pertinença europea i el coneixement sobre les institucions europees. Mentre que els espanyols se senten fermament part de la UE i confien més en les seves institucions que en les pròpies, aquesta confiança no està acompanyada d'un coneixement profund sobre els mecanismes i els líders de la Unió. Aquesta situació posa en relleu la necessitat urgent de millorar la comunicació i l'educació sobre assumptes europeus per tal de consolidar una ciutadania ben informada i capaç de participar activament en els processos democràtics de la Unió Europea.

Per la seva part, l'*Eurobaròmetre* de la Comissió Europea mostra que una gran majoria dels espanyols, un 83%, se senten ciutadans de la UE, un percentatge superior a la mitjana europea del 72%. A més, una majoria significativa dels espanyols, el 78%, és favorable a què es prenguin més decisions a escala europea, superant en molt la mitjana europea del 55%. No obstant això, aquest fort sentiment europeista contrasta amb una preocupant desinformació sobre els assumptes europeus. Un 73% dels espanyols admet estar poc o gens informat sobre temes de la UE, mentre que només un de cada quatre es considera ben informat. Aquesta desconexió informativa és evident en dades concretes com el fet que un 44% dels espanyols no sabia que Espanya assumiria la presidència del Consell de la Unió Europea, i un 72% desconeix qui és la presidenta de la Comissió Europea. El Baròmetre del *Real Instituto Elcano* confirma aquesta falta de coneixement, destacant també diferències significatives segons el gènere i el nivell educatiu. Els homes i les persones amb nivells educatius més alts tendeixen a estar més informats sobre la UE. Tot i això, aquest baròmetre també confirma que aquesta

desinformació no afecta negativament la confiança que els espanyols tenen en les institucions europees, que és més alta que la confiança en les institucions espanyoles. La Comissió Europea i el Parlament Europeu gaudeixen de més confiança que el govern i el parlament espanyols, respectivament (*Barómetro Real Instituto Elcano, 2023*).

Pel que fa a l'anàlisi dels articles analitzats, en podem treure diverses conclusions:

En primer lloc, s'observa una disparitat significativa en l'atenció que els mitjans espanyols dediquen a l'Autonomia Estratègica Oberta, amb *El País* destacant com el diari que més articles ha publicat sobre aquest tema, amb un total de vint-i-tres articles. En contrast, la resta de diaris només n'han publicat entre deu i tretze. Aquesta diferència suggereix que *El País* actua com a principal referent informatiu sobre l'AEO, la qual cosa implica que els seus lectors estan més informats sobre aquest assumpte en comparació amb els lectors d'altres mitjans, creant així una bretxa en la difusió de la informació.

Un altre aspecte important és la relació entre la cobertura mediàtica de l'Autonomia Estratègica i les accions del govern espanyol. S'ha observat un augment en la cobertura de l'AEO a partir del 2023, coincidint amb la Presidència Espanyola del Consell de la Unió Europea. Això indica que l'atenció mediàtica està estretament vinculada a l'agenda política i estratègica del govern espanyol. Aquesta correlació indica que els esdeveniments i les decisions polítiques en l'àmbit nacional són un motor clau en la cobertura mediàtica de temes europeus als mitjans espanyols.

Pel que fa a la valoració de les opinions, la majoria dels articles publicats en els cinc diaris analitzats tenen una valoració positiva. *El País* i *El Periódico* són els diaris que mostren una proporció més alta d'articles favorables. No obstant això, la quantitat d'articles que se centren exclusivament en l'AEO és relativament baixa en tots els diaris. Això suggereix que, malgrat la valoració positiva majoritària, hi ha un marge considerable per expandir el debat i oferir una cobertura més completa i crítica sobre aquest tema.

En conjunt, l'anàlisi de la cobertura mediàtica de l'Autonomia Estratègica Oberta revela una cobertura desigual amb diverses tendències influents. Mentre *El País* emergeix com el principal referent informatiu, la cobertura està fortament influenciada per l'agenda política nacional i sovint utilitza el context europeu per debatre temes domèstics. Tot i una valoració positiva majoritària, la cobertura exclusiva sobre l'AEO és limitada, indicant un marge significatiu per a un debat més ampli i profund sobre aquest tema crucial per a la política i la seguretat de la Unió Europea.

Finalment, després d'haver dut a terme el gruix del treball, es poden confirmar o refutar les hipòtesis presentades a la introducció i sobre les quals s'ha fonamentat del treball:

- La primera hipòtesi és la següent: **Els ciutadans espanyols tenen un grau de coneixement sobre les polítiques de la Unió Europea i l'Autonomia Estratègica molt baix.** Després de l'anàlisi de *l'Eurobaròmetre* de la Comissió Europea i el baròmetre del *Real Instituto Elcano*, podem concloure que aquesta hipòtesi és certa. Tot i que les dades ens mostren que el sentiment de pertinença cap a la UE és molt elevat per part de la ciutadania espanyola, el coneixement sobre les polítiques principals i els governants més importants de la Unió és molt reduït. Tal com s'ha mostrat al llarg del treball i acabat de mostrar a les conclusions anteriorment, quasi tres de cada quatre persones a Espanya està poc o gens informada sobre la Unió Europea. Aquest context de desinformació ciutadana posa de manifest la necessitat d'una comunicació més clara i eficient sobre les polítiques de la UE per part dels mitjans de comunicació i les institucions europees.
- La segona hipòtesi és la següent: **Els principals mitjans de comunicació espanyols mencionen l'Autonomia Estratègica Oberta amb poca freqüència en comparació amb altres temes europeus i d'una manera molt superficial.** Amb les dades analitzades al llarg del treball, aquesta hipòtesi queda confirmada parcialment. Tot i que s'han pogut analitzar seixanta-vuit articles (una quantitat força significativa), aquesta quantitat és relativament modesta si es compara amb altres temes europeus que reben

més atenció mediàtica. Per exemple, temes com la crisi migratòria, el Brexit o la resposta europea a la pandèmia de la COVID-19 sovint tenen una cobertura molt més extensa. A més, molts articles se centren en esdeveniments puntuals, com la Presidència Espanyola del Consell de la Unió Europea o la relació entre la UE i els EUA, sense oferir una anàlisi detallada de les polítiques de l'Autonomia Estratègica o els seus impactes estructurals. Per tant, podem concloure, que tot i que els principals mitjans de comunicació espanyols han començat a prestar més atenció a l'Autonomia Estratègica Oberta a partir de 2022 i 2023, aquesta cobertura encara és limitada en comparació amb altres temes europeus i sovint manca de profunditat analítica.

- La tercera hipòtesi és la següent: **Els mitjans reflecteixen les postures i prioritats del govern espanyol en la seva cobertura de l'Autonomia Estratègica Oberta, amb variacions de contingut i d'opinió segons el grau d'alineament amb les polítiques del govern.** Veient les dades obtingudes i la visió amb la qual estan escrits els articles segons les dades obtingudes a les anàlisis, es pot afirmar que la hipòtesi afirmada queda confirmada. *El Periódico*, diari tradicionalment alineat amb els socialistes, és el diari que es posiciona més a favor de l'Autonomia Estratègica, amb un 83,3% d'articles amb valoració positiva. Aquest suport ferm indica un clar alineament amb les polítiques del govern espanyol, destacant constantment els beneficis i avenços de les iniciatives de l'AEO impulsades per l'executiu. *El País* i *La Vanguardia* adopten una postura més neutral, tot i que amb una tendència positiva significativa. *El País* mostra un 56,5% d'articles favorables, mentre que *La Vanguardia* presenta un 53,8% d'articles positius i un 30,8% d'articles negatius. Aquesta neutralitat, però, no amaga una lleugera inclinació a donar suport a les notícies d'AEO especialment relacionades amb la Presidència Espanyola al Consell de la Unió Europea, reflectint així un cert grau d'alineament amb les polítiques governamentals. En canvi, *El Mundo* i *ABC* mostren una tendència més crítica envers l'AE, amb un 45% i un 40% d'articles positius respectivament. Això suggereix que aquests mitjans mantenen una postura més crítica i sovint oposada a les polítiques del govern. Són els dos diaris més conservadors inclosos dins l'anàlisi.

- La quarta hipòtesi és la següent: **La cobertura de l'Autonomia Estratègica Oberta augmenta significativament en resposta a esdeveniments que afecten més la ciutadania i la política estatal, com la Presidència Espanyola al Consell de la Unió Europea.** Veient les dades analitzades i comentades durant el treball aquesta queda evidentment confirmada. Les dades analitzades indiquen clarament un augment significatiu en la cobertura de l'Autonomia Estratègica, especialment a partir de l'any 2022 i 2023, coincidint amb la Presidència Espanyola del Consell de la Unió Europea. Aquest esdeveniment ha servit com a catalitzador per a una major atenció mediàtica en tots els mitjans, reflectint la seva importància en la política estatal i la seva repercussió directa en la ciutadania.

10. Annexos:

10.1. Excel ABC:

1		MENTIÓ AEO	ANY PUBLICAC	AUTORIA PRÓF	NOM D'AUTOR	SECCIÓ	ESTIL	TEMÀTICA	VISIÓ (+,-,=)	FOTO? (1-4)	LLARGADA (1-4)
2	Sánchez insta	Títol	2020	No	Atlas España	Espanya	Notícia	AEO	=	-	1
3	Pedro Sánchez	Títol	2021	Si	Álvaro Holgado	Espanya	Notícia	Sanitat	+	3	2
4	Álvarez-Pallete	Títol	2022	Si	Redacció	Economia	Notícia	Economia	+	3	1
5	Sánchez abor	Títol	2023	No	Europa Press	Espanya	Notícia	Presidència Esp	=	-	1
6	Miñones incide	Títol	2023	No	Europa Press	Espanya	Notícia	Presidència Esp	=	-	1
7	Los ministros d	Títol	2023	Si	S.L	Espanya	Notícia	AEO	+	3	2
8	España, sin for	Títol	2023	Si	Miriam González	Opinió	Opinió	Economia	-	1	4
9	Jaime Malet: "¿	Subtítol	2023	Si	Bruno Pérez	Economia	Entrevista	Economia	-	3	3
10	Álvarez-Pallete	Subtítol	2022	Si	A.R.C	Economia	Notícia	Economia	+	3	2
11	BEI considera	Títol	2021	No	Europa Press	Economia	Notícia	Economia	=	-	1

10.2. Excel El Mundo:

1		MENTIÓ AEO	ANY PUBLICAC	AUTORIA PRÓF	NOM D'AUTOR	SECCIÓ	ESTIL	TEMÀTICA	VISIÓ (+,-,=)	FOTO? (1-4)	LLARGADA (1-4)
2	Europa se que	Títol	2021	Si	Pablo Suanzes	Internacional	Notícia	AEO	-	3	4
3	España y Paísi	Títol	2021	Si	Pablo Suanzes	Internacional	Notícia	Relació amb EE	+	2	4
4	Autonomía est	Títol	2020	Si	Pablo Suanzes	Internacional	Notícia	Relació amb EE	-	2	4
5	Joaquín Mansk	Títol	2023	Si	Vicente Coll	Espanya	Opinió	Relació amb EE	-	3	2
6	La autonomía e	Títol	2023	Si	José Ignacio Tor	Opinió	Opinió	AEO	-	1	3
7	Álvarez Pallete	Títol	2022	Si	M.P	Economia	Notícia	Economia	+	3	3
8	A vueltas con l	Títol	2020	Si	Ana Palacios	Internacional	Opinió	AEO	-	2	2
9	El Rey Felipe V	Títol	2022	No	Ag. Europa Pres	Espanya	Notícia	Reis d'Espanya	+	3	3
10	Macron pide a	Subtítol	2023	Si	Raquel Villacéja	Internacional	Notícia	Relació amb EE	=	1	2
11	Efervescencias	Títol	2020	Si	Ana Palacios	Internacional	Opinió	Relació amb EE	+	1	3

10.3. Excel El País:

1		MENTIÓ AEO	ANY PUBLICAC	AUTORIA PRÓF	NOM D'AUTOR	SECCIÓ	ESTIL	TEMÀTICA	VISIÓ (+,-,=)	FOTO? (1-4)	LLARGADA (1-4)
2	Los cuatro grar	Títol	2016	Si	Miguel González	Internacional	Notícia	Defensa	+	3	3
3	Hacia una nuev	Subtítol	2024	Si	Redacció	Opinió	Opinió	AEO	-	3	2
4	La UE pacta re	Subtítol	2020	Si	Guillermo Abril	Internacional	Notícia	AEO	+	2	3
5	La caída de Ka	Subtítol	2021	Si	Guillermo Abril	Internacional	Notícia	Guerra	=	4	3
6	Autonomía estr	Títol	2022	Si	Wolfgang Munch	Opinió	Opinió	AEO	=	2	3
7	Por qué necesi	Subtítol	2023	Si	Ion Arocena	Ciència	Notícia	Tecnologia	+	1	3
8	La hipótesis bé	Subtítol	2024	Si	Fernando Valles	Opinió	Opinió	Guerra	+	1	2
9	Los Reyes inici	Subtítol	2024	Si	Belén Domíngue	Espanya	Notícia	Reis d'Espanya	+	3	2
10	La soberanía e	Títol	2024	Si	Belén Domíngue	Economia	Notícia	Energia	-	4	4
11	Bienes público	Subtítol	2023	Si	Ángel Ubide	Economia	Opinió	Economia	+	2	3
12	¿Autonomía es	Títol	2023	Si	Manuel Alejandr	Economia	Opinió	Economia	+	1	3
13	Una política inc	Subtítol	2024	Si	Redacció	Opinió	Opinió	Indústria	+	3	2
14	Sánchez centr	Subtítol	2023	Si	Carlos Cué	Espanya	Notícia	Presidència esp	+	4	3
15	Ciencia, innova	Títol	2023	Si	José Moisés	Economia	Opinió	Investigació	+	1	2
16	Pallete defiend	Títol	2022	Si	Redacció	Economia	Notícia	Economia	+	4	1
17	Empieza la bat	Subtítol	2023	Si	Andrea Rizzi	Opinió	Opinió	Economia	-	2	1
18	Borrell aboga p	Títol	2020	Si	Bernardo de Mig	Internacional	Notícia	AEO	+	4	4
19	La defensa de	Subtítol	2021	Si	Redacció	Opinió	Opinió	Defensa	-	3	2
20	La resiliencia d	Subtítol	2020	Si	Francisco Baste	Opinió	Opinió	AEO	-	3	2
21	La nueva OTAN	Subtítol	2022	Si	Jesús Núñez	Opinió	Opinió	OTAN	-	2	4
22	La inmadurez c	Subtítol	2022	Si	Jesús Núñez	Opinió	Opinió	Defensa	-	1	4
23	Dos tazas de C	Subtítol	2022	Si	Lluís Bassets	Opinió	Opinió	OTAN	-	4	2

10.4. Excel El Periódico:

1		MENTIÓ AEO	ANY PUBLICAC	AUTORIA PRÒF	NOM D'AUTOR	SECCIÓ	ESTIL	TEMÀTICA	VISIÓ (+,-,=)	FOTO? (1-4)	LLARGADA (1-4)
2	La autonomía	Titul	2023	Sí	Silvia Martínez	Internacional	Notícia	AEO	+	2	4
3	Presidencia eu	Titul	2023	Sí	Carme Poveda	Internacional	Opinió	Presidència esp	+	4	3
4	La "autonomía	Titul	2023	Sí	Silvia Martínez		Notícia	Relació amb EE	-	3	3
5	Autonomía esti	Titul	2020	Sí	Ruth Ferrero-Tui	Opinió	Opinió	Relació amb Xin	+	2	3
6	La UE ensaya	Titul	2021	Sí	Eliseo Oliveras	Opinió	Opinió	Relació amb Xin	+	2	3
7	Sánchez llama	Titul	2023	Sí	Juan Ruiz	Política	Notícia	Presidència esp	+	3	3
8	El presidente d	Titul	2022	Sí	Redacció	Economia	Notícia	Economia	+	3	2
9	Pedro Sánchez	Titul	2023	Sí	Redacció	Política	Notícia	Presidència esp	=	-	1
10	Bruselas quiere	Subtitul	2023	Sí	Silvia Martínez	Economia	Notícia	Indústria	+	4	3
11	España defend	Subtitul	2023	Sí	Mario Saavedra	Internacional	Notícia	Presidència esp	+	3	4
12	Sánchez esper	Titul	2023	No	EFE	Política	Notícia	Presidència esp	=	-	2
13	Sánchez empu	Titul	2023	Sí	Mario Saavedra	Internacional	Notícia	Presidència esp	+	2	3

10.5. Excel La Vanguardia:

1		MENTIÓ AEO	ANY PUBLICAC	AUTORIA PRÒF	NOM D'AUTOR	SECCIÓ	ESTIL	TEMÀTICA	VISIÓ (+,-,=)	FOTO? (1-4)	LLARGADA (1-4)
2	Sánchez prese	Titul	2023	Sí	Juan Carlos Mer	Política	Notícia	Presidència Esp	+	2	4
3	Gorriolzarri y	Titul	2022	Sí	Maite Gutiérrez	Economia	Notícia	Economia	+	2	3
4	Planas defiend	Titul	2024	No	Servimedia	Economia	Notícia	Indústria	+	2	2
5	La autonomía	Titul	2022	Sí	Pascal Boniface	Opinió	Opinió	AEO	-	2	2
6	UE: autonomía	Titul	2023	Sí	Treva i Pau	Opinió	Opinió	Política europea	+	3	3
7	Álvarez-Pallete	Titul	2022	Sí	María-Paz López	Economia	Notícia	Economia	+	3	3
8	Sánchez esper	Titul	2023	No	Agencias Madric	Política	Notícia	Presidència Esp	+	4	3
9	Sánchez pide	Titul	2022	Sí	Redacció	Economia	Notícia	Presidència Esp	+	4	2
10	El estudio sobr	Titul	2023	Sí	Redacció	Política	Notícia	Presidència Esp	+	-	1
11	Albares subray	Titul	2024	No	Servimedia	Economia	Notícia	Defensa	+	2	2
12	España da un	Titul	2023	No	Servimedia	Societat	Notícia	Indústria	=	2	2
13	El Comité Ecor	Titul	2023	No	Servimedia	Economia	Notícia	Economia	=	3	2
14	La CE pide ir h	Titul	2020	Sí	Redacció	Política	Notícia	AEO	+	2	3

11. Bibliografia:

11.1. Articles analitzats de mitjans:

11.1.1. ABC:

- Atlas España. (2020, octubre 1). Sánchez insta a Europa a "hacer los deberes" para construir una "autonomía estratégica" ante futuras pandemias. ABC.

https://www.abc.es/espana/abci-sanchez-insta-europa-hacer-deberes-para-construir-autonomia-estrategica-ante-futuras-pandemias-202010011648_video.html

- Europa Press. (2021, juliol 18). BEI considera "crucial" que la UE logre una "autonomía estratégica" para no depender de Asia. ABC.

https://www.abc.es/economia/abci-considera-crucial-logre-autonomia-estrategica-para-no-depender-asia-202107181136_video.html

- Europa Press. (2023, abril 5). Sánchez aborda la autonomía estratégica con el primer ministro de Malta. ABC. <https://www.abc.es/espana/sanchez-aborda-autonomia-estrategica-primer-ministro-malta-20230405000607-vi.html>
- Europa Press. (2023, maig 5). Miñones incide que España trabajará por "la autonomía estratégica en productos alimenticios". ABC. <https://www.abc.es/espana/minones-incide-espana-trabajara-autonomia-estrategica-productos-20230505134807-vi.html>
- González, M. (2023, maig 16). España, sin fondos y sin autonomía. ABC. <https://www.abc.es/opinion/miriam-gonzalez-durantez-espana-fondos-autonomia-20230516184713-nt.html>
- Holgado, Á. (2021, maig 14). Pedro Sánchez destaca a Rovi como "símbolo de autonomía estratégica" en su visita a Granada. ABC. https://www.abc.es/espana/andalucia/granada/sevi-pedro-sanchez-destaca-rovi-como-simbolo-autonomia-estrategica-visita-granada-202105141359_noticia.html
- Pérez, B. (2023, maig 22). Jaime Malet: "Si España cree que su futuro pasa por lo que diga Bruselas se va a equivocar". ABC. <https://www.abc.es/economia/jaime-malet-espana-cree-futuro-pasa-diga-20230522174755-nt.html>
- R. C., A. (2022, octubre 18). Álvarez-Pallete: "Las telecomunicaciones son clave para la autonomía estratégica de Europa". ABC. https://www.abc.es/economia/abci-alvarez-pallete-telecomunicaciones-clave-para-autonomia-estrategica-europa-202210181347_noticia.html

- Redacció. (2022, novembre 17). Álvarez-Pallete defiende "la autonomía estratégica de Europa con capacidad de acción" ante la vicepresidenta de la Comisión Europea. ABC.
<https://www.abc.es/economia/alvarezpallete-defiende-autonomia-estrategica-europa-capacidad-accion-20221117135334-nt.html>
- S. L. (2023, novembre 7). Los ministros de Espacio de la UE se reúnen en Sevilla e impulsan medidas para fortalecer la autonomía estratégica europea. ABC.
<https://www.abc.es/sevilla/ciudad/ministros-espacio-ue-impulsan-medidas-fortalecer-autonomia-20231107163817-nts.html>

11.1.2. El Mundo:

- Coll, V. (2023, setembre 13). Joaquín Manso: "La autonomía de la UE avanzará en función de cómo el ciudadano y la opinión pública la consideren útil". El Mundo.
<https://www.elmundo.es/espana/2023/09/13/650186a3e85ecea64e8b45b5.html>
- Europa Press. (2022, novembre 25). El Rey Felipe VI llama a "atraer y retener talento científico e innovador" para tener más "autonomía estratégica". El Mundo.
<https://www.elmundo.es/comunidad-valenciana/2022/11/25/6380e4e5fdddf2168b45e3.html>
- M.P. (2022, octubre 18). Álvarez Pallete: "Europa necesita urgentemente autonomía estratégica para superar la grave crisis actual". El Mundo.
<https://www.elmundo.es/economia/empresas/2022/10/18/634e82d8e4d4d8e1168b45b1.html>
- Palacio, A. (2020, novembre 13). A vueltas con la autonomía estratégica europea. El Mundo.

<https://www.elmundo.es/internacional/2020/11/13/5faea338fc6c8384618b460b.html>

- Palacio, A. (2020, diciembre 12). Efervescencias atlantistas y autonomía estratégica. El Mundo.
<https://www.elmundo.es/internacional/2020/12/12/5fd384f6fc6c8372298b468c.html>
- Suanzes, P. R. (2020, noviembre 28). Autonomía estratégica: el músculo propio de Europa para confrontar a un mundo anárquico. El Mundo.
<https://www.elmundo.es/internacional/2020/11/28/5fc269bbfdddff7ad8b45e0.html>
- Suanzes, P. R. (2021, setiembre 5). Europa se queda sola en el mundo: el enésimo despertar de la autonomía estratégica. El Mundo.
<https://www.elmundo.es/internacional/2021/09/05/61336db3fc6c83ff4d8b4580.html>
- Suanzes, P. R. (2021, marzo 24). España y Países Bajos hacen lobby conjunto por la autonomía estratégica y el fin de las decisiones por unanimidad en la UE. El Mundo.
<https://www.elmundo.es/internacional/2021/03/24/605b825b21efa00a4d8b462d.html>
- Torreblanca, J. I. (2023, octubre 3). La autonomía estratégica de la UE no es la solución. El Mundo.
<https://www.elmundo.es/opinion/2023/10/03/651a93a4e9cf4a50728b457c.html>
- Villaécija, R. (2023, abril 10). Macron pide a Europa tener una voz propia sobre Taiwan. El Mundo.
<https://www.elmundo.es/internacional/2023/04/10/64342bf421efa007248b4588.html>

11.1.3. El País:

- Abril, G. (2020, octubre 2). La UE pacta reforzar su soberanía frente a China y Estados Unidos. El País. <https://elpais.com/internacional/2020-10-02/la-ue-pacta-reforzar-su-soberania-frente-a-china-y-estados-unidos.html>
- Abril, G. (2021, setembre 3). La caída de Kabul fuerza a la UE a desenterrar el proyecto de un batallón de respuesta rápida. El País. <https://elpais.com/internacional/2021-09-03/la-caida-de-kabul-fuerza-a-la-ue-a-desenterrar-el-proyecto-de-un-batallon-de-respuesta-rapida.html>
- Abril, G. (2021, setembre 15). Ursula Von der Leyen: "Necesitamos la Unión Europea de la defensa". El País. <https://elpais.com/internacional/2021-09-15/ursula-von-der-leyen-necesitamos-la-union-europea-de-la-defensa.html>
- Arocena, I., Barrero, J., & Gabarrón, A. (2023, noviembre 30). Por qué necesitamos un Alto Comisionado para impulsar las tecnologías estratégicas profundas. El País. <https://elpais.com/ciencia/2023-11-30/por-que-necesitamos-un-alto-comisionado-para-impulsar-las-tecnologias-estrategicas-profundas.html>
- Basterra, F. G. (2020, diciembre 14). La resiliencia de la UE. El País. <https://elpais.com/opinion/2020-12-13/la-resiliencia-de-la-ue.html>
- Bassets, L. (2022, maig 19). Dos tazas de OTAN. El País. <https://elpais.com/opinion/2022-05-19/dos-tazas2-de-otan.html>
- Cué, C. E. (2023, setembre 15). Sánchez centra su presidencia de la UE en un refuerzo del tejido industrial europeo pero sin proteccionismo. El País. <https://elpais.com/espana/2023-09-15/sanchez-centra-su-presidencia-de-la-ue-en-un-refuerzo-del-tejido-industrial-europeo-pero-sin-proteccionismo.html>

- Domínguez, B. (2024, abril 15). Los Reyes inician en Países Bajos su primer viaje de Estado de 2024, centrado en la cooperación energética. El País. <https://elpais.com/espana/2024-04-15/los-reyes-inician-en-paises-bajos-su-prim-er-viaje-de-estado-de-2024-centrado-en-la-cooperacion-energetica.html>
- El País. (2021, setembre 17). La defensa de Europa. <https://elpais.com/opinion/2021-09-17/la-defensa-de-europa.html>
- González, M. (2016, octubre 15). Los cuatro grandes de la UE apuestan por una defensa común con "autonomía estratégica". El País. https://elpais.com/internacional/2016/10/14/actualidad/1476449123_095969.html
- Hidalgo, M. A. (2023, maig 14). ¿Autonomía estratégica o nuevo mercantilismo? El País. <https://elpais.com/economia/negocios/2023-05-14/autonomia-estrategica-o-nu-evo-mercantilismo.html>
- Martín, J. M. (2023, maig 7). Ciencia, innovación y autonomía estratégica. El País. <https://elpais.com/economia/negocios/2023-05-07/ciencia-innovacion-y-autonomia-estrategica.html>
- Miguel, B. de. (2020, desembre 1). Borrell aboga por dotar a la UE de una "autonomía estratégica" que le permita resolver sus problemas. El País. <https://elpais.com/internacional/2020-12-01/el-ministerio-europeo-de-asuntos-exteriores-cumple-10-anos.html>
- Münchau, W. (2022, novembre 28). Autonomía estratégica: cómo se consigue. El País. <https://elpais.com/opinion/2022-11-28/autonomia-estrategica-como-se-consigue.html>

- Núñez, J. A. (2018, juliol 19). La inmadurez de la defensa europea. El País.
https://elpais.com/elpais/2018/07/17/opinion/1531845474_448585.html

- Núñez, J. A. (2022, juny 30). La nueva OTAN vista desde Europa. El País.
<https://elpais.com/opinion/2022-06-30/la-nueva-otan-vista-desde-europa.html>

- Peralta, L. A. (2024, abril 1). La soberanía energética no llega: ¿Se consolidará algún día la autonomía estratégica? El País.
<https://cincodias.elpais.com/economia/2024-04-01/la-soberania-energetica-que-no-llega-se-consolidara-algun-dia-la-autonomia-estrategica.html>

- Redacció. (2022, novembre 17). Pallette defiende la necesidad de reforzar la autonomía estratégica de Europa. El País.
<https://elpais.com/buscador/%22Autonom%C3%ADa%20estrat%C3%A9gica%22/2/>

- Redacció. (2024, gener 15). Una política industrial europea. El País.
<https://elpais.com/opinion/2024-01-15/una-politica-industrial-europea.html>

- Redacció. (2024, març 25). Hacia una nueva Unión Europea. El País.
<https://elpais.com/opinion/2024-03-25/hacia-una-nueva-union-europea.html>

- Rizzi, A. (2023, gener 28). Empieza la batalla del fondo de soberanía de la UE: ¿con qué dinero? El País.
<https://elpais.com/opinion/2023-01-28/empieza-la-batalla-del-fondo-de-soberania-de-la-ue-con-que-dinero.html>

- Ubide, Á. (2023, maig 21). Bienes públicos europeos y reglas fiscales para la nueva política económica. El País.
<https://elpais.com/economia/negocios/2023-05-21/bienes-publicos-europeos-y-reglas-fiscales-para-la-nueva-politica-economica.html>

- Vallespín, F. (2024, març 24). La hipótesis bélica. El País.
<https://elpais.com/opinion/2024-03-24/la-hipotesis-belica.html>

11.1.4. El Periódico:

- EFE. (2023, 6 de febrer). Sánchez espera que la UE acuerde un plan de autonomía estratégica. El Periódico.
<https://www.elperiodico.com/es/politica/20230206/sanchez-espera-ue-acuerde-plan-82562733>
- Ferrero-Turrión, R. (2020, 22 de juny). Autonomía estratégica. El Periódico.
<https://www.elperiodico.com/es/opinion/20200622/autonomia-estrategica-china-ue-cumbre-ruth-ferrero-turron-8010497>
- Martínez, S. (2023, 12 de març). Bruselas quiere que el 10% de las materias primas estratégicas se produzcan en la UE. El Periódico.
<https://www.elperiodico.com/es/economia/20230312/bruselas-quiere-10-materias-primas-84461408>
- Martínez, S. (2023, 15 d'abril). La "autonomía estratégica" de Macron agrieta la unidad europea. El Periódico.
<https://www.elperiodico.com/es/internacional/20230415/autonomia-estrategica-macron-agrieta-unidad-86002434>
- Martínez, S. (2023, 15 de maig). La autonomía estratégica de la UE en tres frentes. El Periódico.
<https://www.elperiodico.com/es/internacional/20230415/claves-autonomia-estrategica-union-europea-86020363>
- Oliveras, E. (2021, 9 de juliol). La UE ensaya la autonomía estratégica. El Periódico.
<https://www.elperiodico.com/es/opinion/20210709/ue-ensaya-autonomia-estrategica-11897586>

- Poveda, C. (2023, 23 de maig). Presidencia europea y autonomía estratégica industrial. El Periódico.
<https://www.elperiodico.com/es/opinion/20230523/presidencia-europea-industrial-estrategia-articulo-carne-poveda-87721548>

- Redacció. (2022, 17 de novembre). El presidente de Telefónica defiende la "autonomía estratégica de Europa con capacidad de acción". El Periódico.
<https://www.elperiodico.com/es/economia/20221117/presidente-telefonica-defiende-autonomia-estrategica-78689101>

- Redacció. (2023, 6 de febrer). Pedro Sánchez: "Vamos a reindustrializar Europa". El Periódico.
<https://www.elperiodico.com/es/videos/politica/pedro-sanchez-reindustrializar-europa/82564958.shtml>

- Ruiz, J. (2023, 16 de febrer). Sánchez llama a Europa a "reindustrializarse" y apostar por la "autonomía estratégica". El Periódico.
<https://www.elperiodico.com/es/politica/20230216/pedro-sanchez-gobierno-gira-union-europea-reindustrializacion-autonomia-estrategica-83059599>

- Saavedra, M. (2023, 4 d'octubre). España defenderá frente a Francia que hay que huir del proteccionismo mientras se reindustrializa Europa. El Periódico.
<https://www.elperiodico.com/es/internacional/20231004/espana-defendera-frente-francia-cumbre-granada-92938069>

- Saavedra, M. (2023, 15 d'abril). Sánchez empujará la autonomía estratégica durante la presidencia de la UE, pero eludirá el foco militar. El Periódico.
<https://www.elperiodico.com/es/internacional/20230415/sanchez-autonomia-estrategica-presidencia-ue-86036966>

11.1.5. La Vanguardia:

- Agències. (2023, 6 de febrer). Sánchez espera que la UE acuerde en Granada un plan de autonomía estratégica. La Vanguardia.
<https://www.lavanguardia.com/politica/20230206/8735935/sanchez-espera-ue-acuerde-granada-plan-autonomia-estrategica.html>

- Boniface, P. (2022, 30 de juliol). La autonomía estratégica europea. La Vanguardia.
<https://www.lavanguardia.com/opinion/20220730/8440344/autonomia-estrategica-europea.html>

- Colectivo Treva i Pau. (2023, 6 de març). UE: autonomía estratégica y poder moderador. La Vanguardia.
<https://www.lavanguardia.com/opinion/20230306/8802524/ue-autonomia-estrategica-moderador.html>

- Gutiérrez, M. (2022, 5 de maig). Goirigolzarri y Álvarez-Pallete abogan por reforzar la autonomía estratégica de Europa. La Vanguardia.
<https://www.lavanguardia.com/economia/20220505/8245584/goirigolzarri-alvarez-pallete-abogan-reforzar-autonomia-estrategica-europa.html>

- López, M.-P. (2022, 18 d'octubre). Álvarez-Pallete, presidente de Telefónica: "Europa necesita urgentemente autonomía estratégica". La Vanguardia.
<https://www.lavanguardia.com/economia/20221018/8571770/telefonica-alvarez-pallete-foro-hispano-aleman-berlin.html>

- Merino, J. C. (2023, 14 de setembre). Sánchez presenta su proyecto para reforzar la autonomía estratégica de la UE, que se debatirá en la cumbre de Granada. La Vanguardia.
<https://www.lavanguardia.com/politica/20230914/9228215/sanchez-presenta-proyecto-reforzar-autonomia-estrategica-ue-debatira-cumbre-granada.html>

- Redacció. (2020, 16 d'abril). La CE pide ir hacia la autonomía estratégica como lección después tras el coronavirus. La Vanguardia.

<https://www.lavanguardia.com/politica/20200416/48560002054/la-ce-pide-ir-hacia-la-autonomia-estrategica-como-leccion-tras-el-coronavirus.html>

- Redacció. (2022, 24 de maig). Sánchez pide en Davos impulsar la "autonomía estratégica" de Europa. La Vanguardia.
<https://www.lavanguardia.com/economia/20220524/8288933/pedro-sanchez-foro-de-davos-europa-energia-guerra-rusia-ucrania.html>
- Redacció. (2023, 9 d'octubre). El estudio sobre "autonomía estratégica". La Vanguardia.
<https://www.lavanguardia.com/politica/20231009/9285871/estudio-sobre-autonomia-estrategica.html>
- Servimedia. (2023, 4 de juny). El Comité Económico y Social Europeo organiza una conferencia sobre la autonomía estratégica europea en Madrid. La Vanguardia.
<https://www.lavanguardia.com/economia/20230604/9018272/comite-economico-social-europeo-organiza-conferencia-sobre-autonomia-estrategica-europea-madrid.html>
- Servimedia. (2023, 6 de novembre). España da un salto en el sector espacial para aumentar la autonomía estratégica en servicios esenciales. La Vanguardia.
<https://www.lavanguardia.com/sociedad/20231106/9357318/espana-da-salto-sector-espacial-aumentar-autonomia-estrategica-servicios-esenciales-agenciaslv20231106.html>
- Servimedia. (2024, 4 de març). Albares subraya la importancia de la industria de defensa para la autonomía estratégica de la Unión Europea. La Vanguardia.
<https://www.lavanguardia.com/economia/20240304/9533792/albares-subraya-importancia-industria-defensa-autonomia-estrategica-union-europea-agenciaslv20240304.html>

- Servimedia. (2024, 9 d'abril). Planas defiende una autonomía estratégica más abierta de la UE en la producción de proteína vegetal. La Vanguardia. <https://www.lavanguardia.com/economia/20240409/9591266/planas-defiende-autonomia-estrategica-mas-abierta-ue-produccion-proteina-vegetal-agenciaslv20240409.html>

11.2. Resta de links:

- BBC. (2023, 17 d'agost). Greece wildfires: Firefighting plane crashes on Evia. <https://www.bbc.com/news/world-66525474>
- Boniface, P. (2022, 30 de juliol). La autonomía estratégica europea. La Vanguardia. <https://www.lavanguardia.com/opinion/20220730/8440344/autonomia-estrategica-europea.html>
- CIDOB. (s.d.). Javier Solana Madariaga. https://www.cidob.org/biografias_lideres_politicos/europa/espana/javier_solana_madariaga
- Colectivo Treva i Pau. (2023, 6 de març). UE: autonomía estratégica y poder moderador. La Vanguardia. <https://www.lavanguardia.com/opinion/20230306/8802524/ue-autonomia-estrategica-moderador.html>
- Consilium. (2024). Autonomía estratégica abierta: Presidencia Española del Consejo de la UE - Resilient EU2030. <https://spanish-presidency.consilium.europa.eu/es/programa/autonomia-estrategica-abierta-presidencia-espanola-consejo-ue-resilient-eu2030/>
- Consilium. (s.d.). Política industrial de la UE. <https://www.consilium.europa.eu/es/policies/eu-industrial-policy/>

- Datosmacro. (s.d.). OTAN: Organización del Tratado del Atlántico Norte.
<https://datosmacro.expansion.com/paises/grupos/otan>
- Defensa. (s.d.). España en la Unión Europea. Ministerio de Defensa.
<https://defensa.gob.es/Galerias/defensadocs/espanya-en-la-union-europea.pdf>
- DSN. (s.d.). Estrategia Global para la Política Exterior y de Seguridad de la Unión Europea.
<https://www.dsn.gob.es/es/actualidad/sala-prensa/estrategia-global-para-politica-exterior-seguridad-union-europea>
- EEAS. (s.d.). Global Strategy for the European Union's Foreign and Security Policy.
https://www.eeas.europa.eu/eeas/global-strategy-european-unions-foreign-and-security-policy_en
- Elcano. (2020). The Future of Values in the EU Global Strategy 2020.
<https://www.realinstitutoelcano.org/en/analyses/the-future-of-values-in-the-eu-global-strategy-2020/>
- Elcano. (2023). 43ª oleada del Barómetro del Real Instituto Elcano (BRIE) - Abril 2023.
<https://www.realinstitutoelcano.org/encuestas/43-oleada-brie-abril-2023/>
- El Orden Mundial. (s.d.). ¿Qué es el poder blando (soft power)?
<https://elordenmundial.com/que-es-poder-blando-soft-power/>
- esglobal. (2023, 8 de maig). Por qué la UE debe cooperar con los BRICS y África para hacer la transición energética.
<https://www.esglobal.org/por-que-la-ue-debe-cooperar-con-los-brics-y-africa-para-hacer-la-transicion-energetica/>

- Euroefe. (2023, 15 de maig). Campaña para movilizar el voto de la Generación Z en las elecciones europeas. <https://euroefe.euractiv.es/section/elecciones-europeas/news/campana-movilizar-voto-generacion-z-elecciones-europeas/>
- Eur-Lex. (2022, 18 de maig). COM(2022) 230 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN&qid=1653033742483>
- European Commission. (s.d.). EU Budget 2021-2027. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027_en?prefLang=es
- European Commission. (s.d.). Playing My Part. https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/actions-and-measures-energy-prices/playing-my-part_en
- European Commission. (s.d.). REPowerEU: affordable, secure and sustainable energy for Europe. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/repowereu-affordable-secure-and-sustainable-energy-europe_es#saving_energy
- Eurostat. (s.d.). Material Flow Accounts. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ENV_AC_MFA_custom_6320905/bookmark/table?lang=en.%20%20&bookmarkId=3b9bc28c-0ab3-43e0-8f5f-ee5ac3eafdf1
- Fundación FEINDEF. (s.d.). Proyectos PESCO: ¿Qué son?. <https://fundacionfeindef.com/proyectos-pesco-que-son/>
- Merino, J. C. (2023, 14 de setembre). Sánchez presenta su proyecto para reforzar la autonomía estratégica de la UE, que se debatirá en la cumbre de Granada. La Vanguardia.

<https://www.lavanguardia.com/politica/20230914/9228215/sanchez-presenta-proyecto-reforzar-autonomia-estrategica-ue-debatira-cumbre-granada.html>

- Presidencia del Gobierno. (2023, 6 de febrer). Sánchez defiende la autonomía estratégica abierta en Europa. La Moncloa. <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2023/060223-sanchez-autonomia-estrategica-abierta.aspx>
- SEPIE. (s.d.). Normas de comunicación y visibilidad. http://sepie.es/doc/comunicacion/normas_de_comunicacion_y_visibilidad.pdf
- Solana Madariaga, J. (2023, 14 d'agost). Puede la UE acercarse a los BRICS?. Sputnik Mundo. <https://sputniknews.lat/20231208/puede-la-ue-acercarse-a-los-brics--1146414035.html>
- World Bank. (s.d.). GDP (current US\$). <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD>
- Windeurope. (s.d.). WindEurope attends meeting on strategy implementation by Trans-European Networks for Energy. <https://windeurope.org/newsroom/news/windeurope-attends-meeting-on-strategy-implementation-by-trans-european-networks-for-energy/>
- Zaragoza University. (s.d.). Necesidad de una nueva EES. https://catedrapsyd.unizar.es/archivos/documentacion/necesidad_de_una_nueva_ees.pdf

